

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

**RAPORT Z MONITORINGU
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO PROGRAMU
NA RZECZ OSÓB STARSZYCH
ZA 2019 ROK**

Kielce, 2020 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
I. Metodologia monitoringu realizacji Programu	5
II. Problem demograficznego starzenia się społeczeństwa w regionie świętokrzyskim	6
III. Wsparcie seniorów w obszarze ochrony zdrowia.....	20
IV. Wsparcie seniorów w obszarze działań samorządów gminnych i powiatowych	24
4.1 Działania podejmowane przez samorzady gmin regionu świętokrzyskiego.....	28
4.2 Działania podejmowane przez powiaty regionu świętokrzyskiego.....	62
V. Działania samorządu województwa na rzecz osób starszych	70
5.1 Działania realizowane w ramach RPOWŚ 2014-2020 dedykowane seniorom ze środków EFRR oraz EFS za 2018 rok.....	73
VI. Rekomendacje	88
ZAŁĄCZNIK I - Rozmieszczenie infrastruktury dedykowanej seniorom w regionie świętokrzyskim według powiatów.....	90
ZAŁĄCZNIK II – Wykaz placówek świadczących pomoc osobom starszym z terenu województwa świętokrzyskiego stan na 31.12.2019 rok	91
Spis tabel, map i wykresów	106

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Wprowadzenie

Zmiany społeczno – demograficzne zachodzące w regionie świętokrzyskim uwidaczniają w sposób bardzo wyraźny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w całej populacji regionu. Dlatego władze regionu świętokrzyskiego opracowały i wdrożyły „Świętokrzyski program na rzecz osób starszych do roku 2020”, który jest programem fakultatywnym. Jego celem jest zachęcanie do podejmowania ściśle określonych w nim zadań na rzecz osób starszych przez samorządy powiatowe oraz gminne.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w okresie luty – kwiecień 2020r. dokonał monitoringu realizacji „Świętokrzyskiego programu na rzecz osób starszych do roku 2020” za rok 2019. To piąty rok realizacji przedmiotowego programu, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XLVIII/854/14 z dnia 27 października 2014r.

Jednym z narzędzi wdrażania założeń Programu jest jego monitoring, czyli stały i systematyczny proces zbierania i analizowania wyselekcjonowanych danych ilościowych oraz jakościowych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji jego założeń, a także to, czy zakładane rezultaty są osiągnięte zgodnie z wcześniej założonym planem.

I. Metodologia monitoringu realizacji Programu

W ramach przeprowadzonego monitoringu:

- zebrano dane nt. przyjętych w programie celów,
- dokonano analiz jakościowych i ilościowych wybranych wskaźników,
- przygotowywano raport z realizacji programu obrazujący stopień jego wdrożenia,
- zaplanowano zmiany w programie.

Na potrzeby pozyskania danych do monitoringu opracowane zostało narzędzie badawcze w postaci kwestionariusza ankiety. Ankieta skierowana została do ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie z terenu województwa świętokrzyskiego jako koordynatorów i realizatorów polityki społecznej na obszarze swojej właściwości terytorialnej. W badaniu udział wzięły wszystkie ww. instytucje. Ponadto, na potrzeby monitoringu pozyskane zostały dane z Świętokrzyskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ oraz dane pochodzące z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego.

Raport z monitoringu „Świętokrzyskiego programu na rzecz osób starszych do 2020 roku” stanowi analizę danych obrazujących najważniejsze inicjatywy oraz przedsięwzięcia podjęte przez realizatorów w zakresie wsparcia osób starszych w regionie. Monitoring opiera się na analizie porównawczej wskaźników, dobranych odpowiednio do poszczególnych celów szczegółowych, a w szczególności do działań im podporządkowanych.

II. Problem demograficznego starzenia się społeczeństwa w regionie świętokrzyskim

Spółeczeństwo polskie charakteryzuje się dynamicznymi zmianami w strukturze demograficznej ludności. Ze względu na dwa współwystępujące zjawiska: niski wskaźnik dzietności oraz wydłużającą się długość życia, rośnie udział osób starszych (65+) w populacji. Należy przyjąć obecny i przyszły stan demograficzny kraju, jako nieunikniony oraz potraktować go jako wyzwanie, będące jednocześnie szansą do wykorzystania w rozwoju polityki społecznej, w tym polityki senioralnej państwa.

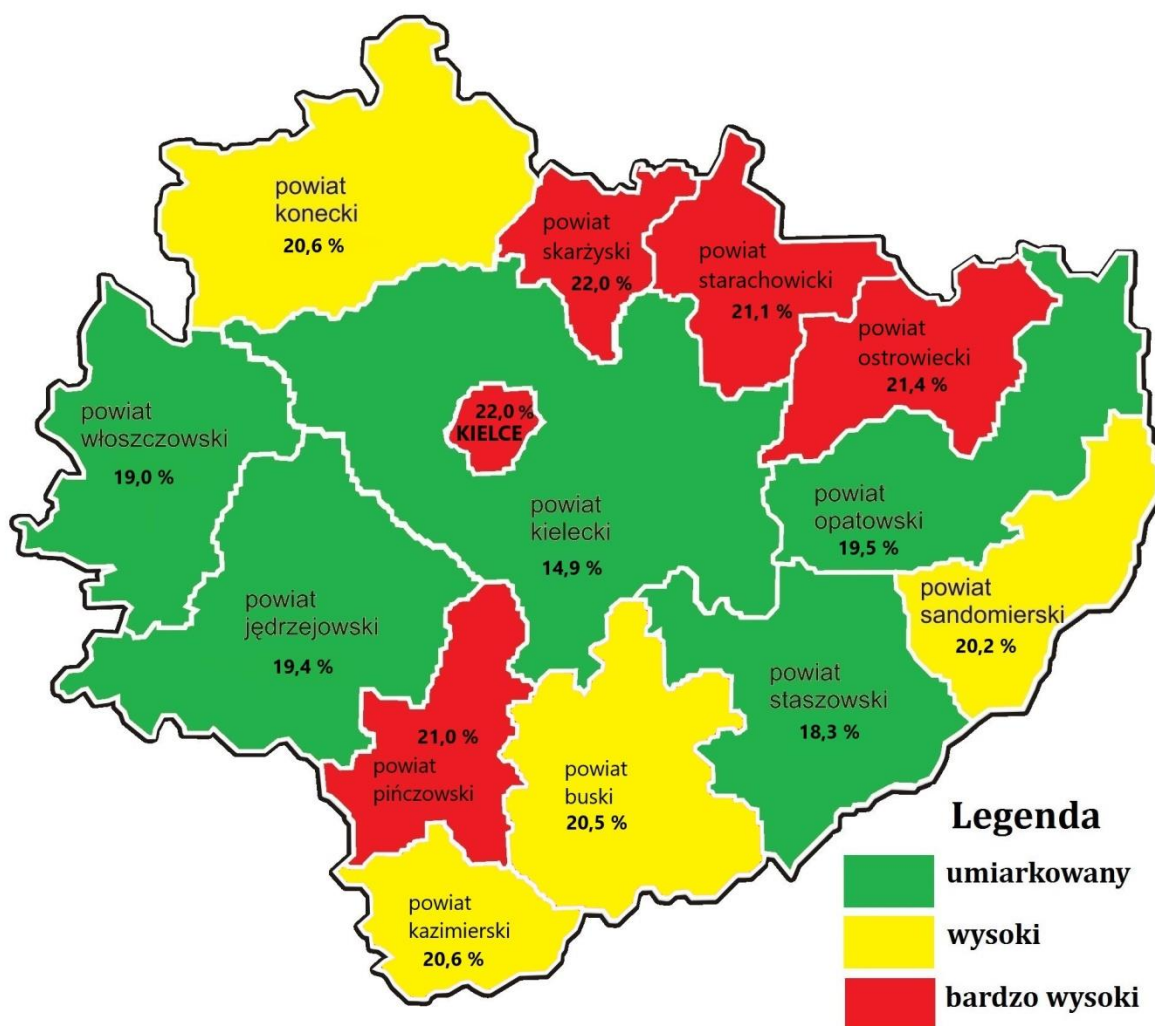
Według prognoz demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego, do 2050r. wystąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w populacji województwa świętokrzyskiego. Do końca horyzontu prognozy (2050r.) spodziewany jest przyrost osób w wieku poprodukcyjnym o 19% w miastach, nieco mniej na wsi – o 16,8%. W rezultacie udział osób starszych przekroczy 30% na obszarach wiejskich, natomiast w miastach zbliży się do 35%.¹ Do celów analizy sytuacji demograficznej regionu przyjęto dane GUS za 2019 rok.

Dane dotyczące sytuacji demograficznej ludności województwa świętokrzyskiego w poszczególnych powiatach mierzonej udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności prezentuje mapa 1.

Mapa 1. Seniorzy 65+ w województwie świętokrzyskim na podstawie danych GUS za rok 2019.

---

¹ Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050, GUS, Warszawa, listopad 2014

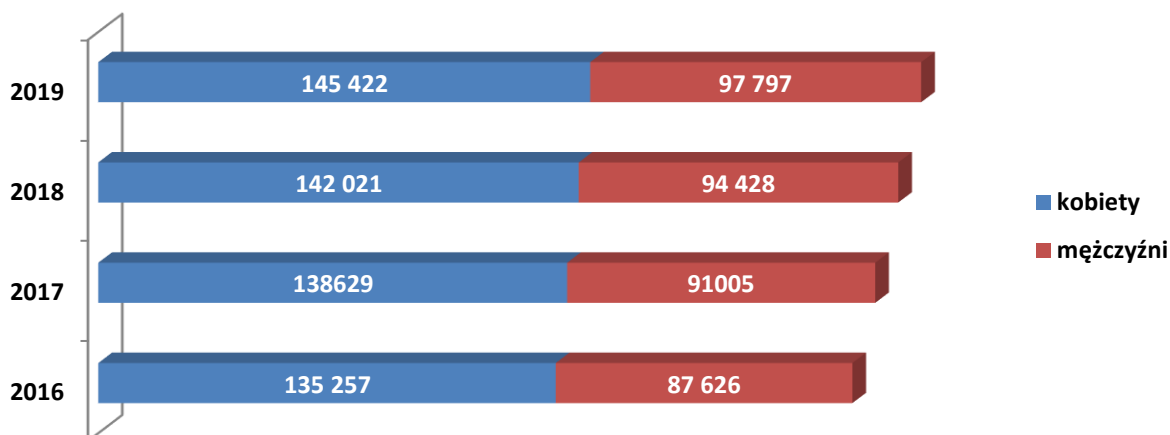
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS.

W 2019 roku liczba osób w wieku 65+ wyniosła **243 219**, co stanowi **19,7%** ogółu mieszkańców województwa i jest to więcej o 6 770 osób w porównaniu do roku 2018 (wzrost o 0,7%). Na potrzeby analizy przyjęto trzy poziomy procentowego udziału seniorów w populacji: stopień **umiarkowany** nie przekracza średniej województwa, **wysoki** nie przekracza 20,7%, natomiast **bardzo wysoki** to udział osób starszych przekraczający 20,7% ogółu populacji.

W skali całego regionu obserwujemy systematyczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w populacji. Sytuacja ta występuje we wszystkich powiatach naszego regionu.

Największy udział osób w wieku 65+ w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano w powiatach: **skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, pińczowskim, oraz mieście Kielce**. Najmniej osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców obserwujemy w powiecie: **kieleckim, staszowskim, opatowskim, jędrzejowskim oraz włoszczowskim**.

Warto również zauważyć, iż w 2019 roku w województwie świętokrzyskim **67,25%** osób po 65 r.ż. stanowią kobiety (tzw. feminizacja starości).

Wykres 1. Seniorzy 65+ w regionie świętokrzyskim wg płci na przestrzeni lat 2016-2019.

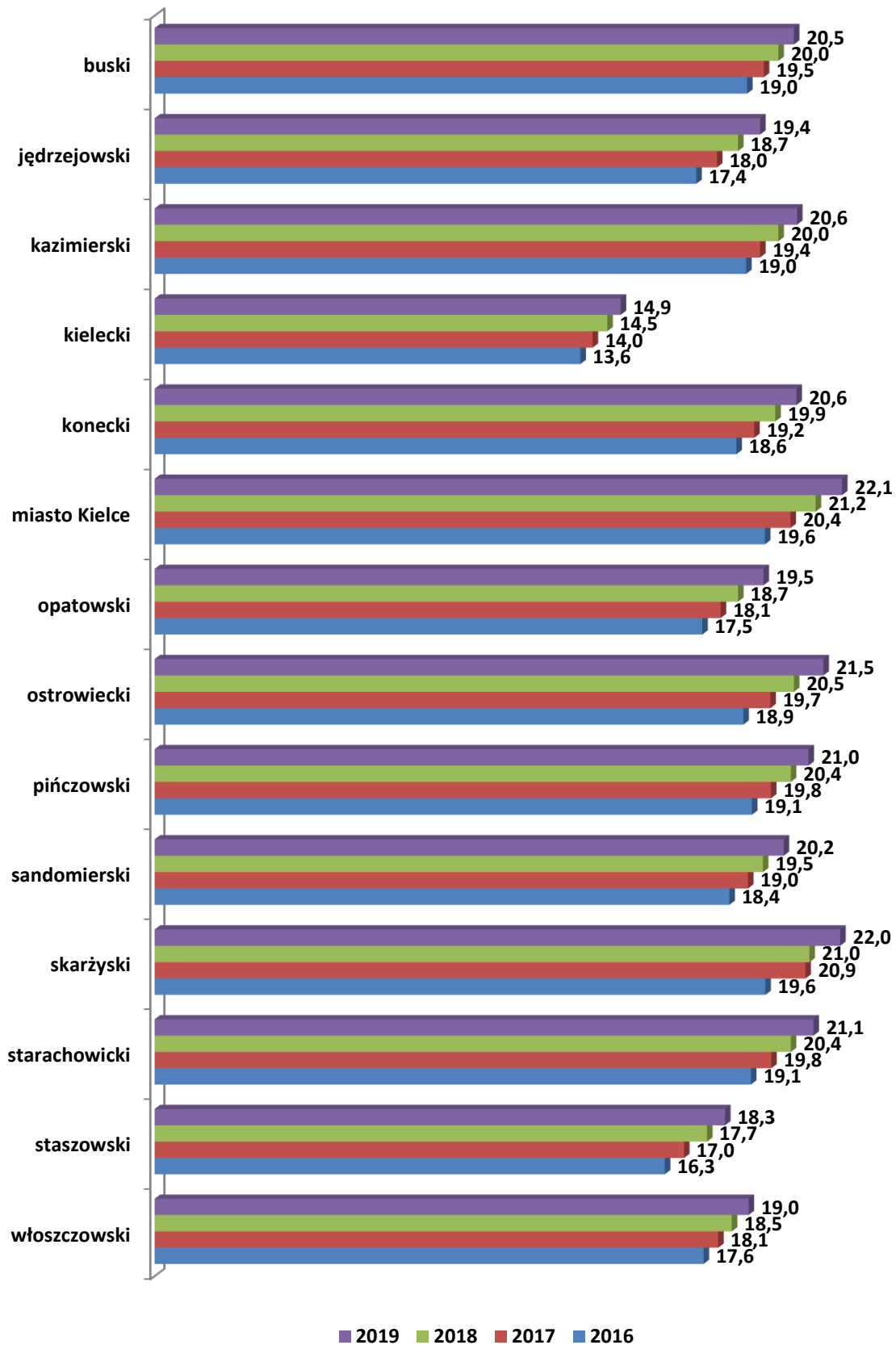
Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS.

Świętokrzyskie gminy, w których odnotowano najwyższy odsetek osób w wieku powyżej 65 r. ż. w populacji to Starachowice (**23,85%**), Działoszyce (**23,82%**), Skarżysko – Kamienna (**23,81%**), Radków (**23,69%**) oraz Opatowiec (**23,24%**).

Największy wzrost udziału osób starszych w populacji odnotowano w gminach: Skarżysko – Kamienna (wzrost o **1,35%**), Ostrowiec Świętokrzyski (wzrost o **1,14%**) oraz Imielno (wzrost o **1,10%**). W dwóch gminach zauważono nieznaczny spadek liczby osób starszych w porównaniu do 2018 roku, tj.: Pierzchnica (**-1,30%**), Łączna (**-0,41%**). Procentowy udział seniorów w populacji całego regionu na przestrzeni lat 2016-2019 prezentuje wykres nr 2.

Szczegółowe dane dotyczące udziału seniorów w populacji w poszczególnych gminach w latach 2016-2019 z uwzględnieniem zmiennej płci przedstawia Tabela 1.

Wykres 2. Procentowy udział seniorów 65+ w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2016-2019.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS.

Tabela 1. Seniorzy 65+ w województwie świętokrzyskim według gmin i powiatów na podstawie danych GUS w latach 2016-2019.

Gminy	Liczba mieszkańców				Mężczyźni 65+				Kobiety 65+				Seniorzy ogółem				% udziału seniorów			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Busko-Zdrój	32612	32438	32 280	32 189	2363	2439	2 532	2 584	3713	3842	3 936	4 027	6076	6281	6468	6611	18,63	19,36	20,04	20,54
Gnojno	4466	4403	4 394	4 351	344	350	360	372	523	523	535	527	867	873	895	899	19,41	19,83	20,37	20,66
Nowy Korczyn	6100	6036	5 981	5 916	487	503	508	518	779	774	773	768	1266	1277	1281	1286	20,75	21,16	21,42	21,74
Pacanów	7465	7420	7 406	7 322	562	570	575	581	963	969	972	977	1525	1539	1547	1558	20,43	20,74	20,89	21,28
Solec Zdrój	5092	5059	5 059	5 036	365	362	369	381	554	563	579	595	919	925	948	976	18,05	18,28	18,74	19,38
Stopnica	7728	7664	7 625	7 589	589	598	608	625	851	856	874	867	1440	1454	1482	1492	18,63	18,97	19,44	19,66
Tuczepy	3753	3751	3 772	3 740	271	277	292	301	424	434	445	449	695	711	737	750	18,52	18,95	19,54	20,05
Wiślica	5563	5552	5 541	5 453	404	434	439	445	630	628	632	629	1034	1062	1071	1074	18,59	19,13	19,33	19,70
Razem	72 779	72 323	72 058	71 596	5 385	5 533	5 683	5 807	8 437	8 589	8 746	8 839	13822	14122	14429	14646	18,99	19,53	20,02	20,46
Imielno	4451	4420	4 404	4 338	333	356	363	386	486	494	498	510	819	850	861	896	18,40	19,23	19,55	20,65
Jędrzejów	28446	28324	28 095	27 898	1973	2085	2 150	2 218	3065	3147	3 247	3 338	5038	5232	5397	5556	17,71	18,47	19,21	19,92
Małogoszcz	11675	11626	11 621	11 536	738	778	826	855	990	1022	1 083	1 118	1728	1800	1909	1973	14,80	15,48	16,43	17,10
Nagłowice	5026	4993	4 956	4 915	388	394	412	412	526	528	536	538	914	922	948	950	18,19	18,47	19,13	19,33
Oksa	4586	4605	4 598	4 574	335	368	378	388	503	499	513	525	838	867	891	913	18,27	18,83	19,38	19,96
Sędziszów	12679	12599	12 555	12 413	878	921	983	1039	1243	1298	1 341	1 376	2121	2219	2324	2415	16,73	17,61	18,51	19,46
Słupia	4361	4360	4 336	4 290	344	348	356	366	474	474	477	484	818	822	833	850	18,76	18,85	19,21	19,81
Sobków	8526	8533	8 491	8 466	531	548	577	608	788	819	819	830	1319	1367	1396	1438	15,47	16,02	16,44	16,99
Wodzisław	7136	7100	7 020	6 949	613	643	650	668	871	876	892	916	1484	1519	1542	1584	20,80	21,39	21,97	22,79
Razem	86886	86560	86076	85379	6133	6441	6695	6940	8946	9157	9406	9635	15079	15598	16101	16575	17,35	18,02	18,71	19,41
Bejsce	4133	4 108	4 031	3 997	328	344	343	346	507	511	492	493	835	855	835	839	20,20	20,81	20,71	20,99
Czarnocin	3860	3 834	3 810	3 758	292	292	316	328	460	452	455	461	752	744	771	789	19,48	19,41	20,24	21,00

Gminy	Liczba mieszkańców				Mężczyźni 65+				Kobiety 65+				Seniorzy ogółem				% udziału seniorów			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Kazimierza Wlk.	16379	16 290	16 210	16 118	1176	1226	1 265	1330	1816	1852	1 899	1937	2992	3078	3164	3267	18,27	18,90	19,52	20,27
Opatowiec	3315	3 288	3 298	3 283	278	292	309	315	419	410	429	448	697	702	738	763	21,03	21,35	22,38	23,24
Skalbmierz	6586	6 529	6 502	6 463	500	508	525	529	723	723	731	739	1223	1231	1256	1268	18,57	18,85	19,32	19,62
Razem	34273	34049	33851	33619	2574	2662	2758	2848	3925	3948	4006	4078	6499	6610	6764	6926	18,96	19,41	19,98	20,60
KIELCE	197704	196 804	195 774	194 852	15148	15728	16 293	16 802	23536	24391	25 246	26 156	38684	40119	41539	42958	19,57	20,39	21,22	22,05
Bieliny	10214	10 268	10 270	10 299	482	502	527	555	742	772	784	804	1224	1274	1311	1359	11,98	12,41	12,77	13,20
Bodzentyn	11636	11 632	11 569	11 479	649	678	708	713	1092	1110	1 113	1125	1741	1788	1821	1838	14,96	15,37	15,74	16,01
Chęciny	14992	15 053	15 102	15 111	906	947	984	1029	1302	1360	1 404	1467	2208	2307	2388	2496	14,73	15,33	15,81	16,52
Chmielnik	11417	11 362	11 320	11 264	805	825	880	910	1107	1101	1 126	1146	1912	1926	2006	2056	16,75	16,95	17,72	18,25
Daleszyce	15688	15 775	15 855	15 865	781	828	889	936	1193	1227	1 266	1298	1974	2055	2155	2234	12,58	13,03	13,59	14,08
Górno	14126	14 292	14 375	14 559	628	657	710	756	916	949	995	1047	1544	1606	1705	1803	10,93	11,24	11,86	12,38
Łagów	6910	6 908	6 886	6 880	423	451	472	494	650	651	642	642	1073	1102	1114	1136	15,53	15,95	16,18	16,51
Łopuszno	9016	9 062	9 021	8 984	553	579	592	612	804	816	821	828	1357	1395	1413	1440	15,05	15,39	15,66	16,03
Masłów	10667	10 819	10 951	11 063	516	562	593	644	747	780	832	866	1263	1342	1425	1510	11,84	12,40	13,01	13,65
Miedziana Góra	11304	11 381	11 488	11 632	557	608	635	687	808	844	876	920	1365	1452	1511	1607	12,08	12,76	13,15	13,82
Mniów	9360	9 364	9 372	9 346	447	465	511	536	754	761	791	809	1201	1226	1302	1345	12,83	13,09	13,89	14,39
Morawica	16018	16 290	16 482	16 756	771	814	836	888	1020	1078	1 122	1182	1791	1892	1958	2070	11,18	11,61	11,88	12,35
Nowa Słupia	9559	9 516	9 539	9 471	643	663	693	720	990	994	1 029	1052	1633	1657	1722	1772	17,08	17,41	18,05	18,71
Piekoszów	16338	16 449	16 476	16 489	788	817	839	876	1207	1230	1 272	1332	1995	2047	2111	2208	12,21	12,44	12,81	13,39
Pierzchnica	4781	4 788	4 799	4 700	306	312	330	296	469	461	482	438	775	773	812	734	16,21	16,14	16,92	15,62
Raków	5676	5 669	5 635	5 595	387	400	418	421	649	661	662	664	1036	1061	1080	1085	18,25	18,72	19,17	19,39
Sitkówka-Nowiny	7728	7 777	7 838	7 910	477	491	502	511	658	689	733	741	1135	1180	1235	1252	14,69	15,17	15,76	15,83
Strawczyn	10567	10 674	10 735	10 874	507	523	538	562	709	732	752	775	1216	1255	1290	1337	11,51	11,76	12,02	12,30
Zagnańsk	12980	13 023	12 981	12 982	796	841	864	911	1261	1288	1 332	1 354	2057	2129	2196	2265	15,85	16,35	16,92	17,45
Razem	208977	210102	210694	211259	11422	11963	12521	13057	17078	17504	18034	18490	28500	29467	30555	31547	13,64	14,03	14,50	14,93

Gminy	Liczba mieszkańców				Mężczyźni 65+				Kobiety 65+				Seniorzy ogółem				% udziału seniorów			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Fałków	4572	4519	4 476	4 393	363	358	377	374	556	551	554	560	919	909	931	934	20,10	20,12	20,80	21,26
Gowarczów	4664	4664	4 624	4 583	314	329	345	350	488	502	501	511	802	831	846	861	17,20	17,82	18,30	18,79
Końskie	35917	35665	35 422	35 112	2662	2720	2 844	2 969	4095	4223	4 361	4465	6757	6943	7205	7434	18,81	19,47	20,34	21,17
Radoszyce	9042	9002	8 952	8 891	584	605	625	645	871	889	909	912	1455	1494	1534	1557	16,09	16,60	17,14	17,51
Ruda Maleniecka	3151	3113	3 108	3 069	250	252	252	257	405	406	414	412	655	658	666	669	20,79	21,14	21,43	21,80
Stupia Konecka	3393	3380	3 340	3 319	265	272	288	294	378	378	369	368	643	650	657	662	18,95	19,23	19,67	19,95
Smyków	3794	3787	3 791	3 792	218	222	233	248	319	321	330	331	537	543	563	579	14,15	14,34	14,85	15,27
Stąporków	17369	17185	16 935	16 699	1287	1346	1 374	1 426	2217	2256	2 301	2 313	3504	3602	3675	3739	20,17	20,96	21,70	22,39
Razem	81902	81315	80648	79858	5943	6104	6338	6563	9329	9526	9739	9872	15272	15630	16077	16435	18,65	19,22	19,93	20,58
Bačkowice	4919	4892	4 870	4 868	313	331	350	360	476	483	487	499	789	814	837	859	16,04	16,64	17,19	17,65
Iwaniska	6789	6745	6 687	6 616	420	437	431	458	666	656	644	645	1086	1093	1075	1103	16,00	16,20	16,08	16,67
Lipnik	5365	5322	5 277	5 206	360	376	398	414	582	582	573	585	942	958	971	999	17,56	18,00	18,40	19,19
Opatów	11930	11869	11 737	11 663	864	897	935	980	1363	1411	1 449	1 498	2227	2308	2384	2478	18,67	19,45	20,31	21,25
Ożarów	10911	10856	10 793	10 662	738	783	847	874	1043	1095	1 121	1 165	1781	1878	1968	2039	16,32	17,30	18,23	19,12
Sadowie	4032	4002	3 957	3 929	313	318	338	345	450	447	450	459	763	765	788	804	18,92	19,12	19,91	20,46
Tarłów	5303	5278	5 205	5 139	381	402	412	446	632	639	641	643	1013	1041	1053	1089	19,10	19,72	20,23	21,19
Wojciechowice	4112	4064	4 051	4 006	309	313	334	347	454	447	441	448	763	760	775	795	18,56	18,70	19,13	19,85
Razem	53361	53028	52577	52089	3698	3857	4045	4224	5666	5760	5806	5942	9364	9617	9851	10166	17,55	18,14	18,74	19,52
Bałtów	3519	3513	3 484	3 410	237	247	262	264	421	432	429	424	658	679	691	688	18,70	19,33	19,83	20,18
Bodzechów	13535	13518	13 467	13 326	931	986	1 009	1 021	1468	1496	1 520	1 556	2399	2482	2529	2577	17,72	18,36	18,78	19,34
Ćmielów	7481	7411	7 361	7 330	536	557	559	571	926	933	933	950	1462	1490	1492	1521	19,54	20,11	20,27	20,75
Kunów	9958	9913	9 871	9 779	656	677	713	741	1053	1064	1 077	1 082	1709	1741	1790	1823	17,16	17,56	18,13	18,64
Ostrowiec Św.	70554	69852	69 051	68 338	5321	5 578	5 843	6 121	8382	8697	9 002	9 353	13703	14275	14845	15474	19,42	20,44	21,50	22,64
Waśniów	6937	6904	6 893	6 781	490	525	538	543	712	741	746	744	1202	1266	1284	1287	17,33	18,34	18,63	18,98
Razem	111984	111111	110127	108964	8171	8570	8924	9261	12962	13363	13707	14109	21133	21933	22631	23370	18,87	19,74	20,55	21,45

Gminy	Liczba mieszkańców				Mężczyźni 65+				Kobiety 65+				Seniorzy ogółem				% udziału seniorów			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Działoszyce	5107	5033	4 958	4 900	475	479	475	483	676	688	677	684	1151	1167	1152	1167	22,54	23,19	23,24	23,82
Kije	4480	4431	4 415	4 373	317	317	334	351	527	527	525	523	844	844	859	874	18,84	19,05	19,46	19,99
Michałów	4644	4634	4 606	4564	380	385	393	388	528	530	528	532	908	915	921	920	19,55	19,75	20,00	20,16
Pińczów	21088	20938	20 831	20626	1466	1531	1 614	1666	2335	2405	2 478	2523	3801	3936	4092	4189	18,02	18,80	19,64	20,31
Złota	4519	4461	4 461	4 463	363	371	381	407	561	573	598	604	924	944	979	1011	20,45	21,16	21,95	22,65
Razem	39838	39497	39271	38926	3001	3083	3197	3295	4627	4723	4806	4866	7628	7806	8003	8161	19,15	19,76	20,38	20,97
Dwikozy	8879	8859	8 778	8 709	577	606	629	670	994	1007	1 014	1 025	1571	1613	1643	1695	17,69	18,21	18,72	19,46
Klimontów	8220	8138	8 060	7 994	548	538	562	581	844	865	859	875	1392	1403	1421	1456	16,93	17,24	17,63	18,21
Koprzywnica	6775	6714	6 690	6 634	486	506	523	540	726	736	738	730	1212	1242	1261	1270	17,89	18,50	18,85	19,14
Łonów	7517	7552	7 504	7 451	569	587	605	600	773	787	785	799	1342	1374	1390	1399	17,85	18,19	18,52	18,78
Obrazów	6536	6447	6 404	6 375	491	511	524	532	753	770	762	782	1244	1281	1286	1314	19,03	19,87	20,08	20,61
Samorzec	8575	8559	8 523	8 420	632	661	674	712	950	981	1 002	1 009	1582	1642	1676	1721	18,45	19,18	19,66	20,44
Sandomierz	23993	23863	23 644	23 362	1835	1886	1 931	1 966	2830	2890	2 990	3 081	4665	4776	4921	5047	19,44	20,01	20,81	21,60
Wilczyce	3788	3770	3 715	3 687	264	278	298	305	389	401	403	401	653	679	701	706	17,24	18,01	18,87	19,15
Zawichost	4575	4503	4 455	4 385	329	353	357	366	537	550	542	558	866	903	899	924	18,93	20,05	20,18	21,07
Razem	78858	78405	77773	77017	5731	5926	6103	6272	8796	8987	9095	9260	14527	14913	15198	15532	18,42	19,02	19,54	20,17
Bliżyn	8226	8189	8 135	8 037	578	606	620	635	946	948	936	958	1524	1554	1556	1593	18,53	18,98	19,13	19,82
Łączna	5150	5096	5 061	5 008	278	285	275	268	470	460	448	427	748	745	723	695	14,52	14,62	14,29	13,88
Skarżysko- Kość.	6180	6132	6 072	5 988	396	407	423	450	667	669	668	669	1063	1076	1091	1119	17,20	17,55	17,97	18,69
Skarżysko-Kam.	46449	45953	45 358	44 848	3630	3744	3 852	4 075	5970	6152	6 337	6 604	9600	9896	10189	10679	20,67	21,54	22,46	23,81
Suchedniów	10379	10303	10 191	10 110	789	816	851	872	1232	1 253	1 292	1 315	2021	2069	2143	2187	19,47	20,08	21,03	21,63
Razem	76384	75673	74817	73991	5671	5858	6021	6300	9285	9482	9681	9973	14956	15340	15702	16273	19,58	20,27	20,99	21,99
Brody	11030	10950	10 963	10 870	687	696	722	728	1169	1181	1 173	1 165	1856	1877	1895	1893	16,83	17,14	17,29	17,41
Mirzec	8321	8293	8 335	8 260	574	600	601	622	861	869	910	920	1435	1469	1511	1542	17,25	17,71	18,13	18,67
Pawłów	15251	15272	15 305	15 240	924	950	982	1008	1427	1447	1 475	1 475	2351	2397	2457	2483	15,42	15,70	16,05	16,29

Gminy	Liczba mieszkańców				Mężczyźni 65+				Kobiety 65+				Seniorzy ogółem				% udziału seniorów			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Starachowice	49939	49513	48 965	48 395	4004	4137	4 294	4 474	6503	6713	6 889	7 066	10507	10850	11183	11540	21,04	21,91	22,84	23,85
Wąchock	6908	6860	6 809	6 811	507	529	550	581	825	848	866	887	1332	1377	1416	1468	19,28	20,07	20,80	21,55
Razem	91449	90888	90377	89576	6696	6912	7149	7413	10785	11058	11313	11513	17481	17970	18462	18926	19,12	19,77	20,43	21,13
Bogoria	7870	7837	7 744	7692	520	538	562	573	799	801	807	810	1319	1339	1369	1383	16,76	17,09	17,68	17,98
Łubnice	4142	4118	4 128	4 102	318	312	318	319	509	507	518	517	827	819	836	836	19,97	19,89	20,25	20,38
Oleśnica	3891	3878	3 864	3 880	241	255	255	259	419	424	421	423	660	679	676	682	16,96	17,51	17,49	17,58
Osiek	7764	7733	7 762	7 689	524	547	577	598	735	755	789	794	1259	1302	1366	1392	16,22	16,84	17,60	18,10
Połaniec	11941	11901	11 828	11 764	614	667	724	780	787	837	901	941	1401	1504	1625	1721	11,73	12,64	13,74	14,63
Rytwiany	6357	6372	6 380	6 371	402	414	431	439	639	648	665	667	1041	1062	1096	1106	16,38	16,67	17,18	17,36
Staszów	26067	25897	25 730	25 599	1866	1957	2 040	2 132	2692	2781	2 879	2 985	4558	4738	4919	5117	17,49	18,30	19,12	19,99
Szydłów	4765	4720	4 731	4 679	323	322	343	363	510	521	525	523	833	843	868	886	17,48	17,86	18,35	18,94
Razem	72797	72456	72167	71776	4808	5012	5250	5463	7090	7274	7505	7660	11898	12286	12755	13123	16,34	16,96	17,67	18,28
Kluczewsko	5210	5 224	5 181	5 197	346	350	358	378	497	506	510	508	843	856	868	886	16,18	16,39	16,75	17,05
Krasocin	10697	10 650	10 652	10 620	689	696	739	753	992	1010	1 018	1 041	1681	1706	1757	1794	15,71	16,02	16,49	16,89
Moskorzew	2761	2 730	2 692	2 640	232	238	241	244	343	343	335	339	575	581	576	583	20,83	21,28	21,40	22,08
Radków	2530	2 514	2 504	2 499	232	234	240	246	339	337	334	346	571	571	574	592	22,57	22,71	22,92	23,69
Secemin	4867	4 856	4 827	4 811	365	385	388	401	620	624	622	635	985	1009	1010	1036	20,24	20,78	20,92	21,53
Włoszczowa	19643	19 547	19 480	19 292	1381	1453	1 485	1 530	2004	2047	2 112	2 160	3385	3500	3597	3690	17,23	17,91	18,47	19,13
Razem	45708	45521	45336	45059	3245	3356	3451	3552	4795	4867	4931	5029	8040	8223	8382	8581	17,59	18,06	18,49	19,04
RAZEM (102 gminy)	1 252 900	1 247 732	1 241 546	1 233 961	87 626	91 005	94 428	97 797	135 257	138 629	142 021	145 422	222 883	229 634	236 449	243 219	17,79	18,40	19,04	19,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

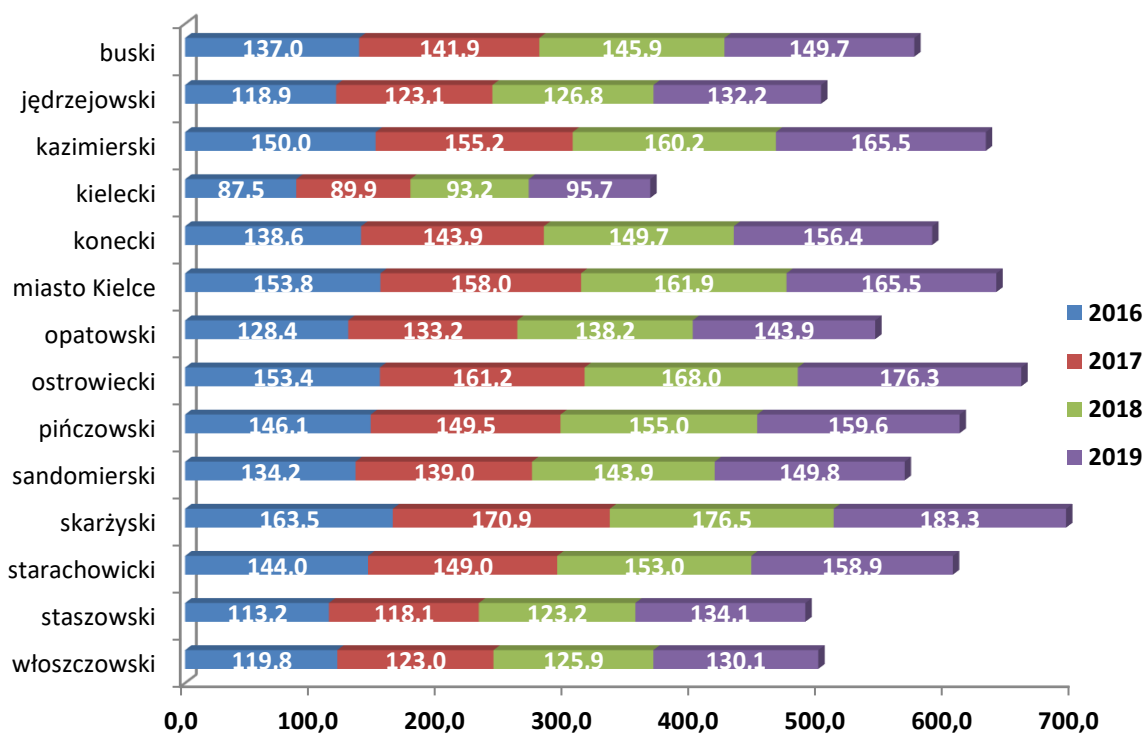
Zwracając uwagę na trudną sytuację demograficzną regionu należy pamiętać o strukturze ludności. Struktura ludności to udział w danej grupie o określonych cechach typu: wiek, wykształcenie, płeć. Ekonomiczne grupy wieku ludności to grupy ludności uporządkowane ze względu na wiek zdolności do pracy, wśród których wyróżnia się osoby w wieku:

- przedprodukcyjnym obejmującym okres od urodzenia do 17 lat,
- produkcyjnym – osoby od 18 roku życia do 59 lat w przypadku kobiet, dla mężczyzn do 64 roku życia,
- poprodukcyjnym, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, dla mężczyzn jest to 65 lat i więcej, dla kobiet od 60 lat.

Przedziały wiekowe w statystyce publicznej zostały określone niezależnie od wieku emerytalnego ustawowo określonego w prawie. Wskaźnik obciążenia demograficznego jest obrazowany przez liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

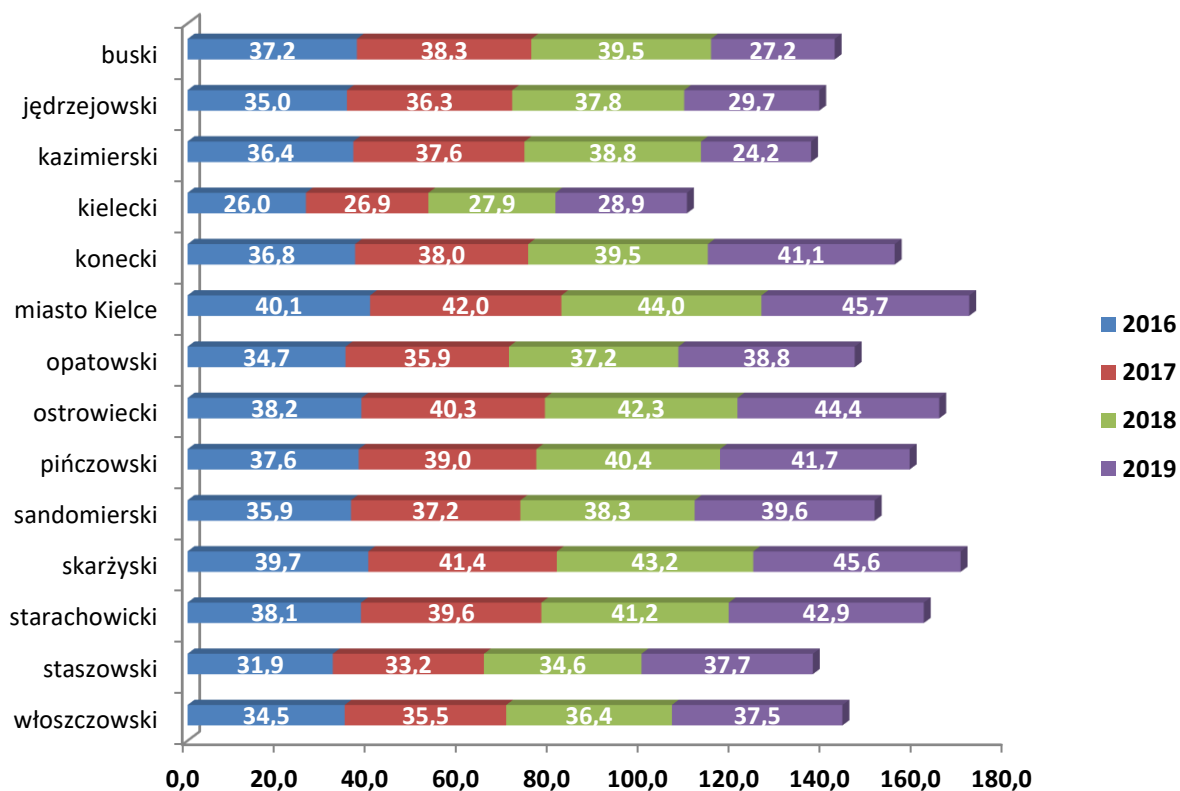
Analizując sytuację demograficzną województwa świętokrzyskiego należy zwrócić uwagę na starzenie się społeczeństwa, wyrażające się większym udziałem osób starszych w strukturze ludności, co stanowi istotne wyzwanie dla rozwoju regionu. W przyszłości skutkować będzie m. in.: rosnącym zapotrzebowaniem na świadczenia zdrowotne czy też świadczone usługi pomocy społecznej dla tej grupy mieszkańców. Dodatkowo spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), jak i produkcyjnym (18-59/64 lat) komplikuje sytuację na rynku pracy. Zgodnie z prognozą demograficzną GUS w perspektywie do 2050 roku nastąpi znaczne pogorszenie struktury ludności w skali całego kraju (starzenie się struktury ludności). Zmniejszy się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Pracodawcy coraz częściej będą odczuwać brak pracowników. Sytuacja ta może spowodować niekorzystne konsekwencje dla systemu emerytalnego. Województwo świętokrzyskie na tle kraju charakteryzować się będzie mniej korzystną strukturą wieku ludności – o większym udziale osób starszych.

Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (wykres nr 3) oraz strukturę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wykres nr 4) w województwie świętokrzyskim, które w wyraźny sposób obrazują opisaną wyżej analizę.

Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2016-2019.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS.

Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS.

Szczegółowe dane dotyczące ekonomicznych grup wieku ludności w poszczególnych gminach w latach 2016-2019 przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Podział ekonomicznych grup wieku ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2019.

Gminy	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym				Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Busko-Zdrój	138,7	143,3	149,8	151,9	37,2	38,6	40,3	41,8
Gnojno	128,2	133,7	138,0	140,9	37,5	38,7	39,4	40,0
Nowy Korczyn	156,0	163,0	168,6	168,8	39,4	40,7	41,3	42,8
Pacanów	147,8	152,8	151,3	158,7	39,7	40,6	40,9	41,9
Solec Zdrój	122,6	127,5	132,1	138,8	35,0	35,5	36,4	37,9
Stopnica	127,6	128,8	131,3	134,9	35,8	36,7	38,0	38,8
Tuczępy	122,6	128,3	129,7	134,4	35,7	36,4	37,6	38,4
Wiślica	139,9	147,6	146,8	157	35,8	37,0	37,5	38,8
powiat buski	137,0	141,9	145,9	149,7	37,2	38,3	39,5	27,2
Imielno	119,1	123,3	123,0	131,4	38,1	39,3	39,6	41,8
Jędrzejów	128,5	132,4	136,8	141,4	36,2	37,7	39,3	40,9
Małogoszcz	95,7	101,3	105,8	111,2	30,3	31,8	33,2	34,2
Nagłowice	117,7	118,4	122,2	119,7	35,8	36,8	38,1	38,8
Oksa	120,4	126,7	126,0	131,5	37,0	38,5	39,2	40,3
Sędziszów	119,8	128,3	132,8	140,9	33,8	35,5	37,6	39,4
Słupia	124,7	124,6	127,9	132,0	36,7	36,9	37,9	39,1
Sobków	97,8	99,5	103,9	109,8	29,9	31,1	32,7	34,1
Wodzisław	147,4	149,4	152,8	159,7	41,7	42,7	44,5	46,5
powiat jędrzejowski	118,9	123,1	126,8	132,2	35,0	36,3	37,8	29,7
Bejsce	169,6	177,1	173,8	178,0	37,9	39,6	39,2	39,7
Czarnocin	162,0	165,7	173,9	177,1	36,0	37,0	39,3	40,7
Kazimierza Wlk.	145,5	150,7	156,6	162,0	35,5	36,7	37,9	39,5
Opatowiec	188,8	194,1	201,6	209,2	41,4	43,3	45,2	46,6
Skalbmierz	128,6	132,8	137,3	143,0	35,6	36,1	37,4	37,7
powiat kazimierski	150,0	155,2	160,2	165,5	36,4	37,6	38,8	24,2
MIASTO KIELCE	153,8	158,0	161,9	165,5	40,1	42,0	44,0	45,7
Bieliny	69,3	72,4	76,2	79,0	22,6	23,7	24,9	26,1
Bodzentyn	99,1	103,3	105,8	106,3	28,4	29,4	30,2	30,9
Chęciny	102,1	104,6	106,8	110,9	29,3	30,3	31,6	33,1
Chmielnik	108,0	111,1	114,2	118,7	32,4	32,8	34,1	35,3
Daleszyce	83,4	85,2	88,9	93,7	23,6	24,5	25,7	26,9
Górno	65,6	66,9	70,0	71,3	21,4	22,0	23,1	24,1
Łagów	98,9	102,1	103,9	107,0	28,8	29,7	30,7	31,6
Łopuszno	91,7	93,3	97,1	97,9	28,2	29,1	29,7	30,4
Maslów	81,9	83,6	86,8	89,7	23,0	24,2	25,4	26,4
Miedziana Góra	78,1	81,9	84,9	88,9	23,2	24,3	25,5	27,3

Mniów	78,1	81,1	87,0	93,4	24,3	25,0	26,6	27,7
Morawica	66,4	69,0	71,2	73,1	22,1	22,9	23,6	24,6
Nowa Słupia	128,1	130,9	134,8	141,1	32,2	33,2	34,3	35,9
Piekoszów	76,6	78,8	82,5	86,0	23,0	23,8	24,7	25,8
Pierzchnica	98,3	99,1	105,2	95,6	29,9	30,3	32,5	30,5
Raków	124,5	126,3	129,0	130,8	34,4	35,1	35,9	36,8
Sitkówka-Nowiny	95,6	99,9	102,7	103,1	28,8	29,6	30,2	30,7
Strawczyn	68,2	68,9	71,6	72,4	21,5	21,7	22,6	23,4
Zagnańsk	119,1	121,9	127,1	130,2	30,0	31,7	32,8	34,5
powiat kielecki	87,5	89,9	93,2	95,7	26,0	26,9	27,9	28,9
Fałków	143,2	144,3	152,0	159,6	40,3	40,9	42,2	42,6
Gowarczów	117,4	123,2	128,0	131,7	32,9	33,8	34,4	35,9
Końskie	145,4	151,0	156,8	164,3	37,5	39,1	40,6	42,6
Radoszyce	104,7	108,6	113,3	116,9	31,1	31,8	33,7	34,8
Ruda Maleniecka	147,1	151,3	151,9	165,5	40,5	40,6	41,0	42,7
Słupia Konecka	132,9	137,2	140,0	143,2	34,9	35,8	36,7	36,8
Smyków	83,8	88,1	91,9	93,9	28,3	28,7	29,2	29,5
Stąporków	168,1	175,0	184,1	193,8	40,0	41,7	43,8	45,6
powiat konecki	138,6	143,9	149,7	156,4	36,8	38,0	39,5	41,1
Baćkowice	109,1	113,7	117,0	120,9	30,9	32,1	32,9	34,2
Iwaniska	98,4	103,3	104,3	109,4	29,5	30,4	30,6	31,8
Lipnik	127,7	131,9	135,5	140,4	33,6	34,2	35,7	37,3
Opatów	150,9	155,9	162,9	169,1	38,0	39,5	40,8	42,8
Ożarów	122,6	130,1	133,7	139,3	34,1	36,2	38,3	39,4
Sadowie	135,0	138,2	147,9	154,4	36,9	37,5	39,4	40,8
Tarłów	152,3	155,1	166,7	173,2	36,7	37,6	38,7	41,7
Wojciechowice	130,1	131,7	136,5	143,2	36,6	37,2	38,7	40,3
powiat opatowski	128,4	133,2	138,2	143,9	34,7	35,9	37,2	38,8
Bałtów	138,5	145,3	152,7	160,5	35,1	36,7	37,5	38,8
Bodzechów	132,3	138,9	143,1	150,6	34,6	36,1	37,0	38,3
Ćmielów	147,3	151,3	150,8	155,6	37,8	38,8	39,6	40,8
Kunów	124,8	128,2	132,1	136,4	33,0	33,8	35,2	36,5
Ostrowiec Św.	169,2	179,0	188,2	198,3	40,3	42,9	45,6	48,2
Waśniów	112,2	117,0	120,9	124,7	34,3	35,9	36,7	37,8
powiat ostrowiecki	153,4	161,2	168,0	176,3	38,2	40,3	42,3	44,4
Działoszyce	180,8	184,5	188,7	188,8	46,3	47,4	47,0	48,2
Kije	136,6	139,4	142,4	149,3	36,6	37,8	38,8	40,0
Michałów	125,0	127,8	128,1	128,3	38,7	39,6	39,9	39,8
Pińczów	142,8	146,6	154,8	161,2	35,0	36,5	38,8	40,4
Złota	158,7	162,8	167,1	169,5	40,8	42,2	43,3	45,2
powiat pińczowski	146,1	149,5	155,0	159,6	37,6	39,0	40,4	41,7
Dwikozy	139,0	142,0	145,5	150,1	34,3	35,4	36,3	38,2
Klimontów	112,4	114,4	119,2	123,3	32,3	32,4	33,6	34,8
Koprzywnica	126,6	132,5	136,9	144,3	34,1	35,3	36,2	37,5

Łoniów	115,9	118,1	124,7	127,7	34,4	35,5	36,1	36,9
Obrazów	137,2	146,0	149,7	152,8	37,2	38,7	39,6	40,3
Samborzec	131,9	137,0	140,0	149,9	36,2	38,1	39,4	40,8
Sandomierz	151,9	157,4	163,2	171,7	38,4	39,7	41,2	42,8
Wilczyce	127,6	135,2	144,3	143,8	32,6	34,1	36,0	36,3
Zawichost	131,3	137,0	137,7	143,0	38,7	40,6	40,8	42,2
powiat sandomierski	134,2	139,0	143,9	149,8	35,9	37,2	38,3	39,6
Bliżyn	144,8	149,5	155,2	161,6	34,8	36,0	36,6	38,2
Łączna	96,2	98,4	97,4	94,3	28,1	28,0	27,6	26,6
Skarżysko- Kość.	121,4	126,0	132,6	138,8	33,0	34,3	36,3	38,0
Skarżysko-Kam.	182,3	191,8	198,0	207,4	43,2	45,5	47,8	51,1
Suchedniów	168,8	175,1	180,8	183,3	38,1	39,6	41,6	43,4
powiat skarżyski	163,5	170,9	176,5	183,3	39,7	41,4	43,2	45,6
Brody	113,8	117,4	119,2	122,6	32,0	32,5	32,7	33,7
Mirzec	114,1	116,4	118,9	121,9	33,5	34,6	35,4	36,4
Pawłów	90,5	91,2	92,0	94,8	28,9	29,4	30,2	31,0
Starachowice	179,1	187,5	194,1	203,4	43,2	45,4	47,8	50,3
Wąchock	156,0	161,8	168,4	171,1	38,2	39,5	41,7	43,1
powiat starachowicki	144,0	149,0	153,0	158,9	38,1	39,6	41,2	42,9
Bogoria	103,2	106,1	110,5	113,9	32,5	33,2	34,1	34,8
Łubnice	145,1	149,0	147,2	147,0	38,2	37,9	38,4	39,0
Oleśnica	111,0	116,2	119,9	118,8	31,5	31,8	32,2	33,1
Osiek	100,9	105,4	109,8	115,1	31,2	32,4	33,4	35,0
Połaniec	86,0	93,3	100,2	176,8	23,5	25,8	28,0	47,0
Rytwiany	112,2	114,0	116,9	120,9	31,8	32,4	33,5	34,2
Staszów	127,3	133,7	141,1	147,6	34,9	36,7	38,2	40,0
Szydłów	127,6	127,7	129,6	133,9	33,2	34,0	35,3	37,0
powiat staszowski	113,2	118,1	123,2	134,1	31,9	33,2	34,6	37,7
Kluczewsko	101,1	102,5	106,8	108,2	31,0	31,3	31,7	32,1
Krasocin	95,9	98,4	101,6	106,0	30,0	30,4	31,5	32,5
Moskorzew	157,3	160,0	156,1	161,9	41,9	41,8	41,5	43,3
Radków	176,3	170,6	168,4	176,8	45,3	45,2	45,7	47,0
Secemin	143,6	148,9	147,1	147,8	39,4	40,8	41,2	42,3
Włoszczowa	123,2	127,7	132,3	137,4	34,4	36,2	37,4	38,6
powiat włoszczowski	119,8	123,0	125,9	130,1	34,5	35,5	36,4	37,5
RAZEM (102 gminy)	130,0	134,4	138,8	144	35,2	36,6	38,0	39,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III. Wsparcie seniorów w obszarze ochrony zdrowia

Jednym z najważniejszych obszarów w polityce senioralnej jest obszar ochrony zdrowia. „Świętokrzyski Program na rzecz osób starszych do 2020 roku” określił ten obszar interwencji jako priorytetowy. W tym zakresie niezbędne jest systematyczne zwiększanie nakładów zarówno na doraźną pomoc lekarską, jak i na opiekę długoterminową. Niezbędny jest rozwój infrastruktury „zdrowotnej” służącej osobom w podeszłym wieku tj. sieci oddziałów opieki geriatrycznej i paliatywnej oraz sieci hospicjów.

W celu systematycznego podnoszenia jakości i dostępności udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej jednym z najważniejszych elementów jest stan oraz wyposażenie w infrastrukturę w ochronie zdrowia. Największe zasoby występują w podstawowej opiece zdrowotnej, która stanowi pierwsze ogniwo w dotarciu pacjenta do systemu ochrony zdrowia. W dalszym ciągu widoczny jest bardzo niski poziom zabezpieczenia potrzeb obywateli, którzy stali się niesamodzielnymi w związku z chorobą, urazem lub wiekiem. Obserwuje się istotny deficyt jednostek świadczących opiekę długoterminową. System opieki zdrowotnej i społecznej nad osobami starszymi w Polsce jest niedostatecznie dostosowany do potrzeb tej populacji. System musi spełniać standardy podejścia geriatrycznego - powszechności, jakości, dostępności i kompleksowości zaspokajania złożonych potrzeb. Długotrwała opieka nad niedołączonymi oraz poważnie chorymi osobami starszymi w Polsce spoczywa głównie na rodzinie - niewystarczająco wspomaganej usługami medycznymi i pozamedycznymi systemu państwa opiekuńczego.

Ważnym elementem monitoringu Programu była analiza usług świadczonych w ramach systemu ochrony zdrowia ukierunkowanych na leczenie schorzeń wieku podeszłego. Dane z NFZ obejmowały swym zakresem informacje takie, jak: liczba podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych seniorom (poradnie, oddziały geriatryczne, hospicja, oddziały/zespoły opieki paliatywnej, zakłady opiekuńczo - lecznicze), wysokość nakładów, dane dotyczące kadry medycznej świadczącej usługi na rzecz osób starszych.

Dane przekazane przez Świętokrzyski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Kielcach informują, że na terenie województwa świętokrzyskiego w 2019 roku funkcjonowały **54 podmioty** posiadające kontrakt z NFZ, świadczących usługi ukierunkowane na leczenie schorzeń wieku podeszłego, w tym: 2 poradnie, 2 oddziały geriatryczne, 19 hospicjów, 12 oddziałów/zespołów opieki paliatywnej oraz 19 zakładów opiekuńczo-leczniczych (bez zmian w porównaniu do roku poprzedniego). Odnotowano brak oddziałów psychogeriatrycznych. Wartość nakładów przekazanych przez Świętokrzyski Oddział Wojewódzki NFZ w Kielcach na opiekę geriatryczną w okresie styczeń – grudzień 2019 dla

zakresów, poza systemem podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej tzw. „sieci szpitali”, wyniosła: **55 841 744,34 zł**, tj. o **5 901 945,44 zł** więcej w porównaniu do roku 2018. Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podmiotów świadczących usługi zdrowotne dla seniorów zakontraktowane przez NFZ zwarte zostały w tabeli nr 3.

Tabela 3. Liczba podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych posiadających kontrakt z NFZ w 2019 roku.

Podmioty lecznicze posiadające kontrakt z NFZ		
Lp.	Jednostka	Adres
PORADNIE		
1	Szpital Św. Leona sp. z o.o.	ul. Szpitalna 4 27-500 Opatów
2	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie	ul. 11 Listopada 78 28-200 Staszów
ODDZIAŁY GERIATRYCZNE		
1	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie	ul. 11 Listopada 78 28-200 Staszów
2	Zespół Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju	ul. Bohaterów Warszawy 67 28-100 Busko-Zdrój
HOSPICJA		
1	N.Z.O.Z. "Janmed Wojciech Ziarno" sp. z o.o.	28-500 Kazimierza Wielka ul. Partyzantów 12
2		ul. Batalionów Chłopskich 33 28-400 Pińczów
3	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOMED-OSTROWIEC sp. z o.o., spółka komandytowa	ul. Bohaterów Warszawy 106 28-100 Busko Zdrój
4		al. IX Wieków Kielc 8 25-516 Kielce
5		ul. Polna 9F 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
6		ul. Godów 84A 27-225 Kałków/pow. starachowicki
7	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDYK" w Koprzywnicy	ul. Szkolna 12 27-660 Koprzywnica
8	Centrum Medyczne "OPIEKUN" sp. z o.o.	ul. Słowackiego 60 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
9		ul. Obrońców Westerplatte 4a, 27-600 Sandomierz
10	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DAMED Dariusz Kucharczyk, Joanna Kucharczyk sp. j.	ul. Emilii Peck 9A 26-130 Suchedniów
11	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DIAMED w Kielcach	ul. Bolesława Chrobrego 9 28-300 Jędrzejów
12		ul. Paderewskiego 48 25-502 Kielce

13		ul. Ogrodowa 2 26-067 Strawczyn
14		ul. Warszawska 24 26-200 Końskie
15	NZOZ - ASMEDICA Aneta Maj	ul. Kielczyna-Gościniec 38 28-100 Kielczyna
16	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach	ul. Artwińskiego 3 25-734 Kielce
17	NZON "NOWE ŻYCIE" I. Ogonek, Z. Ogonek sp. j.	ul. Mleczarska 11 29-100 Włoszczowa
18	Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	ul. Wesola 58 25-363 Kielce
19		Wiśniówka 38 26-050 Wiśniówka
ODDZIAŁY/ZESPOŁY OPIEKI PALIATYWNEJ		
1	ARTMEDIK sp. z o.o.	ul. Małogoska 25 28-300 Jędrzejów
2	Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej GOMED-OSTROWIEC sp. z o.o., spółka komandytowa	ul. Godów 84A 27-255 Kałków pow. starachowicki
3	Staszowskie Centrum Medyczne sp. z o.o.	Pl. Ks. Romana Kotlarza 9 28-200 Koniemłoty
4	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii Św. Michała w Ostrowcu Świętokrzyskim	ul. Focha 5 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
5	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Radomska 70 27-200 Starachowice
6	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu	ul. Schinzla 13 27-600 Sandomierz
7	Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach	ul. Artwińskiego 3 25-734 Kielce
8	Zespół Placówek Opiekuńczo Leczniczych Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	ul. Księcia Mieszka I 48C 25-624 Kielce
9	Fundacja Gospodarcza Św. Brata Alberta	ul. Bohaterów Warszawy 67 28-100 Busko-Zdrój
10	Stowarzyszenie Opieki Paliatywno- Hospicyjnej im. Bł. Ks. Kazimierza Sykulskiego w Rudzie Białaczowskiej	Ruda Białaczowska 1 26-225 Ruda Białaczowska
11	Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich	ul. Gimnazjalna 41B 26-200 Końskie
12	Zespół Opieki Zdrowotnej we Włoszczowie	ul. Żeromskiego 28 29-100 Włoszczowa
ZAKŁADY OPIEKUŃCZO-LECZNICZE		
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - "MEDYK" w Koprzywnicy	ul. Szkolna 12 27-660 Koprzywnica
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Profilaktyka – Wiesława Piotrowska	26-015 Osiny 54B
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Opiekuńczo-Leczniczy i Rehabilitacyjny w Bilczy	ul. Osikowa 4 26-026 Bilcza
4	Staszowskie Centrum Medyczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Pl. Ks. Romana Kotlarza 9 28-200 Koniemłoty

5	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kazimierzy Wielkiej	ul. Partyzantów 12 28-500 Kazimierza Wielka
6	Szpital Powiatowy w Chmielniku	ul. Kielecka 1-3 26-20 Chmielnik
7	Zakład Opieki Długoterminowej "Anna" A. Koneczna-Barwicka, D. Sorbian sp. j.	ul. Kościelna 16A 26-115 Skarżysko-Kościelne
8	Zakład Opiekuńczo Leczniczy w Kurozwękach	ul. Kościelna 4 28-200 Kurozwęki
9	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla Przewlekłe Chorych Zgromadzenia Sług Jezusa - Kielce	ul. Wesola 45 25-363 Kielce
10	Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich	ul. Gimnazjalna 41B 26-200 Końskie
11	Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim	ul. Szymanowskiego 11 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
12	Zespół Opieki Zdrowotnej w Pińczowie	ul. Armii Krajowej 22 28-400 Pińczów
13	Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku Kamiennej Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie	ul. Ekonomii 4 26-110 Skarżysko-Kamienna
14	Zespół Placówek Opiekuńczo Leczniczych Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	ul. Dworcowa 6 28-340 Sędziszów
15		ul. Księcia Mieszka I 48C 25-624 Kielce
16		ul. Czarnowska 2A 26-065 Piekoszków
17	Fundacja Gospodarcza Św. Brata Alberta	ul. Bohaterów Warszawy 67 28-100 Busko-Zdrój
18	Szpital Św. Leona sp. z o.o.	ul. Szpitalna 4 27-500 Opatów
19	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Kielcach	ul. Jana III Sobieskiego 30 25-124 Kielce
Otrzymane dane dotyczące wysokości nakładów NFZ na opiekę geriatryczną w 2019 roku, podane zostały w łącznej kwocie, tj. bez rozbicia na rodzaje placówek.		

Źródło: NFZ Kielce.

Tabela 4. Lekarze geriatrzy oraz rehabilitanci działający w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia w 2019 roku.

Wyszczególnienie	Ilość	
	2018	2019
Lekarze geriatrzy	4	5
Rehabilitanci (uwzględniono: fizjoterapeuta, specjalista fizjoterapii, technik fizjoterapii)	1 597	1 704

Źródło: NFZ Kielce.

W 2019 roku na terenie województwa świętokrzyskiego **5 lekarzy geriatrów** oraz **1704 rehabilitantów** posiadało kontrakt z NFZ. W porównaniu do roku 2018 nastąpił wzrost liczby rehabilitantów o 107 oraz lekarzy geriatrów o 1.

IV. Wsparcie seniorów w obszarze działań samorządów gminnych i powiatowych

W rozdziale tym zaprezentowane zostaną dane uzyskane w procesie ankietyzacji świętokrzyskich samorządów gminnych i powiatowych. W ankiecie samorzady zapytane zostały m.in. o zasoby infrastrukturalne świadczące pomoc i wsparcie osobom starszym, jak również potrzeby w tym zakresie oraz plany utworzenia poszczególnych typów placówek, dostępności usług rehabilitacyjnych, skali wsparcia pomocy społecznej osób starszych korzystających, działań samorządów w zakresie pobudzania aktywności społecznej, przygotowania kadr samorządowych do pracy z seniorami, współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy i wsparcia seniorów.

Zasoby infrastrukturalne

Analizując dane zawarte w ankietach nadesłanych przez samorzady gminne i powiatowe oraz dane zawarte w rejestrach prowadzonych przez Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach należy stwierdzić, iż w regionie funkcjonuje **290** placówek działających na rzecz osób starszych, co stanowi **wzrost o 30** placówek w porównaniu do roku 2018. Podając liczbę domów pomocy społecznej w poniższej tabeli uwzględniono wszystkie rodzaje domów pomocy społecznej zarejestrowane na terenie województwa świętokrzyskiego ponieważ w każdym z nich mogą przebywać seniorzy, natomiast domów pomocy społecznej dedykowanych dla seniorów jest **11** (zgodnie z rejestrem Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego wg. stanu na styczeń 2020 roku). Warto zwrócić uwagę, iż ankietowani wykazywali w ilości domów pomocy społecznej świadczących swoje usługi seniorom również placówki, które nie są nimi formalnie - placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statusowej (dane przedmiotowych placówek w załączniku II zgodnie z rejestrem Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego).

Zapotrzebowanie na tego typu placówki w całym regionie świętokrzyskim utrzymuje się na podobnym poziomie, w porównaniu z okresem z 2018 roku. W tabeli 5 przedstawiono szczegółowe dane ilościowe dotyczące zasobów infrastrukturalnych w 2019 roku, tj. wszystkich placówek działających na rzecz osób starszych na terenie województwa świętokrzyskiego:

Tabela 5. Liczba placówek działających na rzecz osób starszych na terenie woj. świętokrzyskiego stan na 31.12.2019 r.

Jednostka	Ilość	Zapotrzebowanie		Planowane utworzenie w 2020 roku	
	2019	Gmina	Powiat	Gmina	Powiat
Dom Pomocy Społecznej	43	25	0	0	0
Rodzinny Dom Pomocy	13	16	0	1	0
Dzienny Dom Pomocy	5	23	1	1	1
Środowiskowy Dom Samopomocy	30	14	1	2	1
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	18	16	1	0	1
Mieszkania chronione (Gminy)	27	20	1	4	0
Mieszkania chronione (ilość mieszkań w szt.)	256	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	25	19	1	2	0
Klub Seniora	50	21	1	7	0
Klub Seniora (Program rządowy Senior +)	30	20	1	9	1
Uniwersytet Trzeciego Wieku	24	10	0	0	0
Dzienny Dom Seniora	2	7	0	2	0
Dzienny Dom Seniora (Program rządowy Senior +)	11	12	1	4	
Poradnia geriatryczna	3	22	4	0	1
Inne	9	2	0	0	0
RAZEM	290	227	12	32	4

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego oraz rejestru Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym samorządy wykazały, iż w 2020 roku planowane jest **utworzenie 32 podmiotów przez samorządy gminne i 4 przez samorządy powiatowe**. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować można poprawę w zakresie zasobów infrastrukturalnych działających na rzecz osób starszych. Analiza zasobów infrastruktury dedykowanej osobom starszym oraz potrzeb w tym zakresie w regionie wskazuje, iż największe

zapotrzebowanie zgłaszane jest w zakresie podmiotów takich jak: poradnie geriatryczne, mieszkania chronione, domy pomocy społecznej oraz kluby seniora. Istotnym instrumentem wpływającym na rozwój tego typu infrastruktury mogą być środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Deklarowane utworzenie nowych placówek przedstawia tabela 6.

Tabela 6. Deklarowane utworzenie placówek w 2020 roku.

Jednostka	Miejsce planowanego utworzenia	
	Gmina	Powiat
Dom Pomocy Społecznej	-	-
Rodzinny Dom Pomocy	m. Kielce	-
Dzienny Dom Pomocy	Zagnańsk	opatowski
Środowiskowy Dom Samopomocy	Bałtów, Daleszyce	opatowski
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	-	starachowicki
Mieszkania chronione	Stopnica, Daleszyce, Osiek, Pińczów	-
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	Chęciny, Ćmielów	-
Klub Seniora	Bogoria, Daleszyce, Michałów, Imielno, Nowa Słupia, Stopnica, Wilczyce	-
Klub Seniora (Senior+)	Ćmielów, Działoszyce, Małogoszcz, Mniów, Raków, Sędziszów, Skarżysko-Kamienna, Waśniów Wiślica	skarżyski
Uniwersytet Trzeciego Wieku	-	-
Dzienny Dom Seniora	Bogoria, m. Kielce	-
Dzienny Dom Seniora (Senior +)	Ćmielów, Chmielnik, Górnio, Klimontów	-
Poradnia geriatryczna	-	-
inne	-	-

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Zarówno dom pomocy społecznej jak i środowiskowy dom samopomocy mogą świadczyć usługi rehabilitacyjne na zewnątrz (tzw. „otwarte instytucje”), czyli dla osób niebędących mieszkańcami bądź uczestnikami tych placówek. W ramach „Świętokrzyskiego programu na rzecz osób starszych do 2020” rekomendowane jest udostępnianie usług rehabilitacyjnych dla seniorów, którzy nie są mieszkańcami bądź uczestnikami ww. placówek.

Tabela 7. Placówki świadczące usługi rehabilitacyjne „otwarte instytucje” w regionie świętokrzyskim stan na przestrzeni lat 2017-2019.

Lp.	Adres	Liczba osób korzystających		
		2017	2018	2019
1	Dom dla Niepełnosprawnych ul. Czarnowska 2A, 26-065 Piekoszów Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Częstochowska 85, 26-065 Piekoszów	brak danych	brak danych	brak danych
2	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Kwiatowa 14, 28-340 Sędziszów	25	15	17
3	Dom Pomocy Społecznej Polskiego Związku Niewidomych ul. Złota 7, 25-015 Kielce Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Jana Pawła II 3, 25-025 Kielce ul. Urzędnicza 16a, 25-013 Kielce ul. Krzemionkowa 1, 25-750 Kielce	50	0	60
4	Dom Pomocy Społecznej Pęcławice Górne 23, 28-210 Bogoria, ul. Kościelna 4, 28-200 Kurozwęki Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Kościuszki 37, 28-230 Połaniec ul. Wschodnia 13, 28-200 Staszów Kurozwęki, ul. Szydłowska 10, 28-200 Staszów	brak danych	brak danych	180
5	Dom Pomocy Społecznej „Tęczowe Zacisze” Wola Kopcowa, ul. Kopcówki 3 26-001 Masłów	3	3	4

Zródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W 2019 roku z usług rehabilitacyjnych „otwartych instytucji” skorzystało łącznie **261 mieszkańców** województwa świętokrzyskiego z **5 gmin** (Sędziszów, Staszów, Masłów, m. Kielce, Piekoszów). Łączna liczba korzystających seniorów niebędących mieszkańcami bądź uczestnikami tego typu placówek w województwie świętokrzyskim wzrosła w porównaniu do roku 2018 tj. o **197** osób.

Program na rzecz osób starszych

Według danych ankietowych na poziomie samorządów gminnych programy na rzecz seniorów odnotowano w Sędziszowie, mieście Kielce, Zagnańsku, Ostrowcu Świętokrzyskim, Pawłowie, Sandomierzu oraz Skarżysku – Kamiennej. Wymienione wyżej gminy jako jedyne realizują programy na rzecz osób starszych realizowane na terenie województwa świętokrzyskiego

w 2019 roku. Należy wspomnieć, iż żaden z powiatów nie posiada opracowanego programu na rzecz osób starszych.

4.1 Działania podejmowane przez samorzady gmin regionu świętokrzyskiego

Wizyty patronażowe

W 2019 roku w regionie świętokrzyskim **44 gminy** prowadziło wizyty patronażowe dla osób zależnych będących w podeszłym wieku (o 4 więcej niż w roku 2018). Łącznie przeprowadzono **11 959 wizyt**, tj. o 1 092 więcej niż w 2018 roku.

Tabela 8. Przeprowadzone wizyty patronażowe dla osób zależnych w podeszłym wieku w 2019 roku.

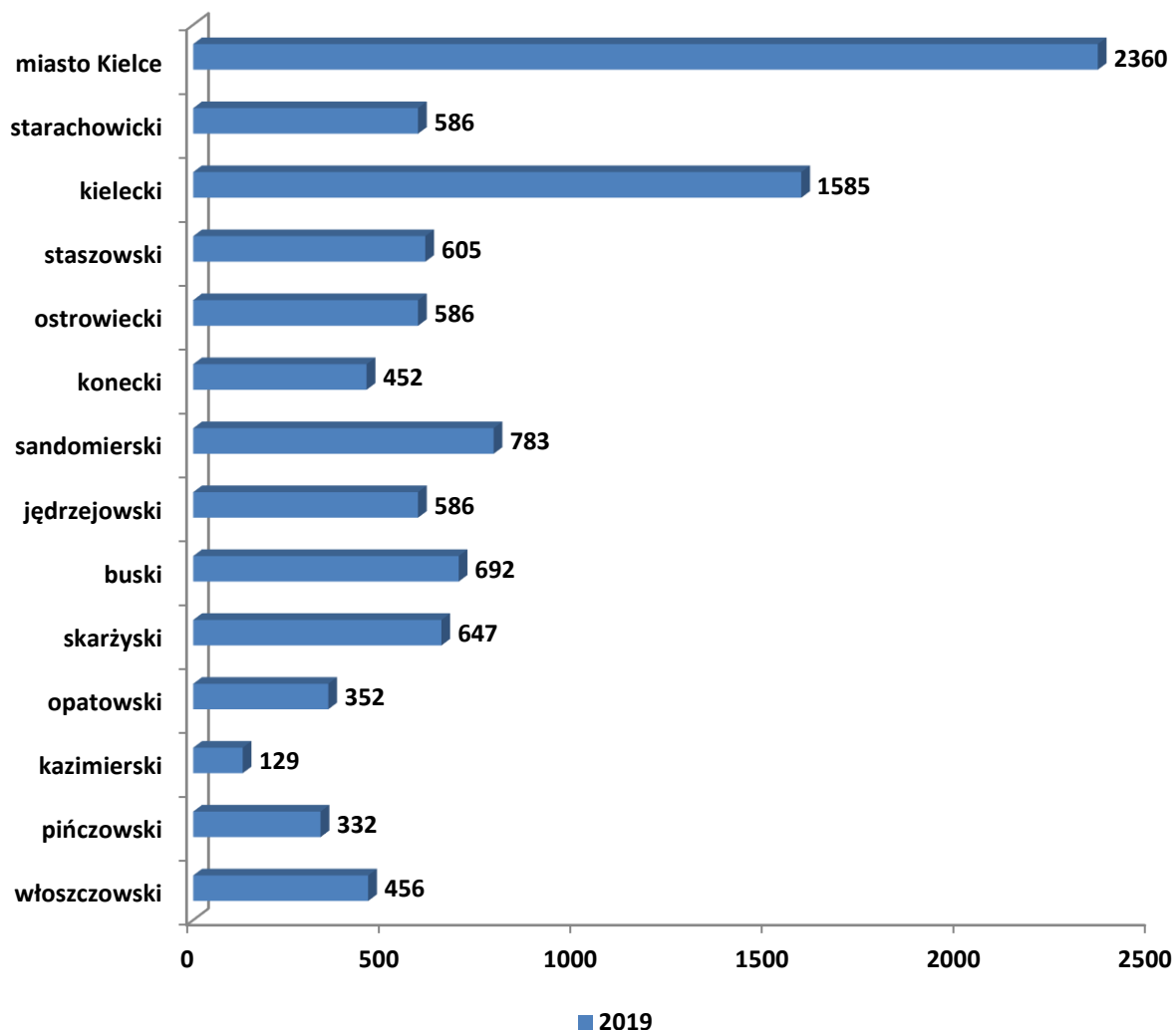
Lp.	Gmina	Ilość wizyt
powiat buski		
1	Gnojno	324
2	Stopnica	12
powiat jędrzejowski		
3	Jędrzejów	100
4	Małogoszcz	92
5	Nagłowice	70
6	Sędziszów	92
powiat kazimierski		
7	Kazimierza Wielka	brak danych
8	Opatowiec	2992
powiat kielecki		
9	Daleszyce	15
10	Łopuszno	130
11	Sitkówka Nowiny	62
12	Zagnańsk	588
13	Pierzchnica	180
14	Mniów	23
powiat konecki		
15	Gowarczów	10
16	Stąporków	180
17	Radoszyce	150
18	Ruda Maleniecka	96
19	Smyków	4
powiat opatowski		
20	Opatów	483
21	Wojciechowice	65
22	Sadowie	45
23	Lipnik	54
powiat ostrowiecki		
24	Ćmielów	300
25	Ostrowiec Świętokrzyski	11
26	Kunów	52
27	Waśniów	25

powiat pińczowski		
28	Działoszyce	36
powiat sandomierski		
29	Samborzec	256
30	Zawichost	59
31	Obrazów	170
32	Wilczyce	38
33	Koprzywnica	9
34	Sandomierz	204
35	Łoniów	11
powiat skarżyski		
36	Suchedniów	65
powiat starachowicki		
37	Mirzec	16
powiat staszowski		
38	Szydłów	560
39	Bogoria	28
40	Osiek	2136
powiat włoszczowski		
41	Radków	12
42	Secemin	1532
43	Kluczewsko	32
44	Krasocin	640
RAZEM		11 959

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Liczba osób po 65 r. ż. korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej w regionie świętokrzyskim

W województwie świętokrzyskim z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej w 2019 roku skorzystało **10 151** osób po 65 r. ż. Dane dotyczące liczby osób objętych wsparciem OPS zagregowane do poziomu powiatu zawarte zostały na wykresie 5.

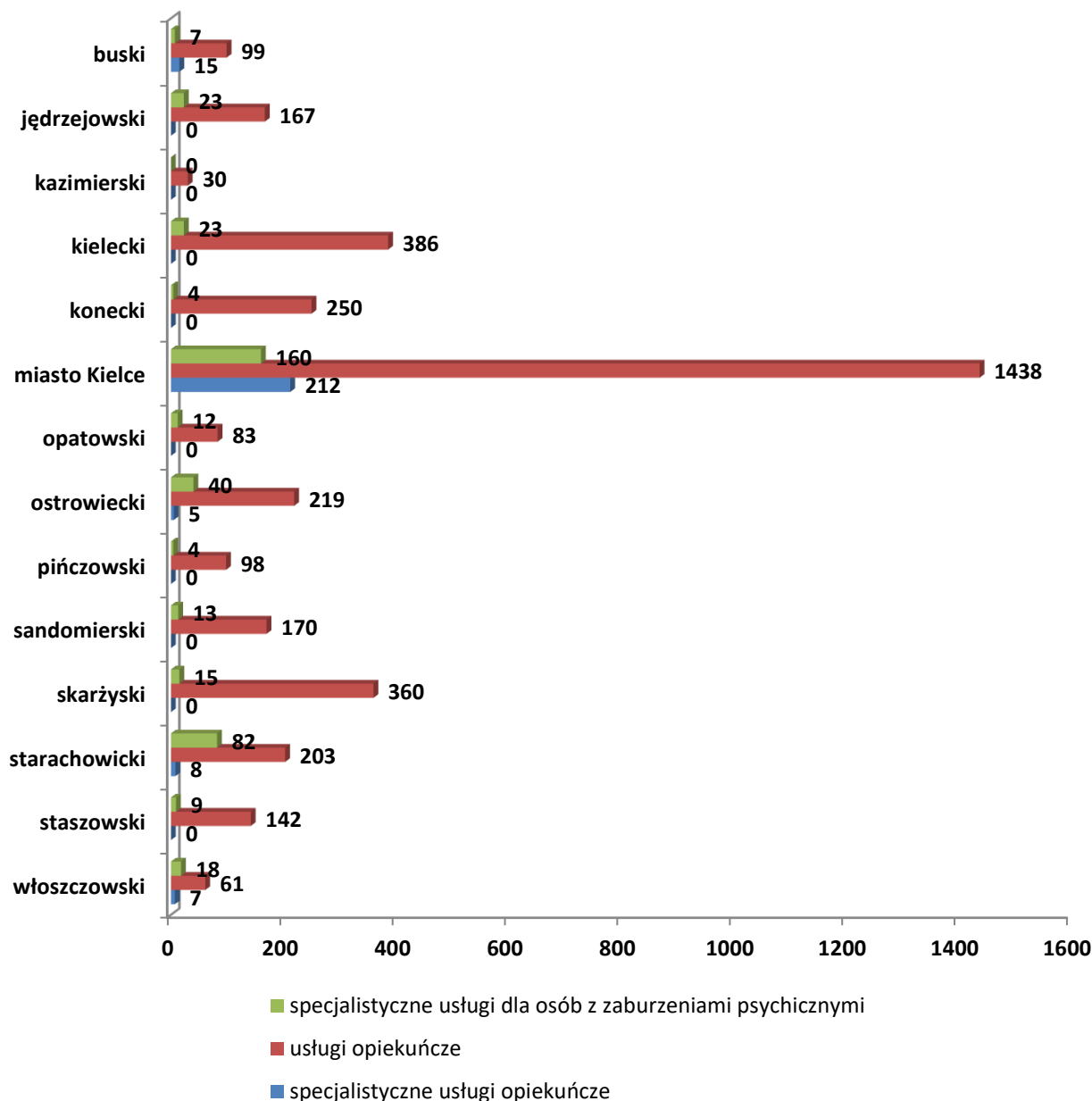

Wykres 5. Osoby starsze korzystające z pomocy i wsparcia OPS w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Najwięcej korzystających z pomocy i wsparcia ośrodków pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce – **2 360** osób, powiecie kieleckim – **1 585** osób oraz powiecie buskim – **692** osoby, najmniej w powiecie kazimierskim – **129** osób. Spośród gmin, które udzieliły największego wsparcia znalazły się: miasto Kielce – **2 360** osób, Skarżysko - Kamienna – **425** osób, Łagów – **308** osób.

W roku 2019 z usług opiekuńczych skorzystało **3 497** osób po 65 roku życia, ze specjalistycznych usług opiekuńczych – **497** osób po 65 roku życia, natomiast ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi – **410**. Dane zagregowane do poziomu powiatów zostały przedstawione poniżej (wykres 6).

Wykres 6. Osoby starsze korzystające z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2019 r. w województwie świętokrzyskim.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Najwięcej osób po 65 roku życia korzystało z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług dla osób niepełnosprawnych w mieście Kielce, stosownie: 1 438 i 212, oraz 160 co stanowi odpowiednio 39%, 86% oraz 39% korzystających ogółem. Z usług specjalistycznych korzystały osoby starsze z terenu 5 powiatów: buskiego, miasta Kielce, ostrowieckiego, starachowickiego oraz włoszczowskiego.

Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych

Na terenie **30 gmin** regionu realizowane były projekty z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji, których odbiorcami były osoby starsze (tabela 9).

Tabela 9. Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych w 2019 roku.

Lp.	Gmina	Liczba osób objętych
powiat buski		
1	Busko-Zdrój	brak danych
powiat jędrzejowski		
2	Jędrzejów	50
3	Wodzisław	brak danych
powiat kazimierski		
4	Czarnocin	40
5	Opatowiec	109
6	Kazimierza Wielka	25
powiat kielecki		
7	Bieliny	100
8	Chęciny	64
9	Górno	2
10	Łagów	279
11	Masłów	17
12	Miedziana Góra	210
13	Sitkówka Nowiny	8
14	Piekoszów	220
15	Zagnańsk	68
miasto Kielce		
16	Kielce	368
powiat konecki		
17	Słupia Konecka	15
18	Stąporków	200
powiat ostrowiecki		
19	Ćmielów	100
20	Bodzechów	109
21	Kunów	20
22	Ostrowiec Świętokrzyski	150

powiat pińczowski		
23	Pińczów	38
powiat sandomierski		
24	Sandomierz	880
25	Zawichost	69
powiat starachowicki		
26	Starachowice	430
27	Mirzec	30
powiat staszowski		
28	Połaniec	400
powiat włoszczowski		
29	Kluczewsko	20
30	Radków	1
	Razem	4022

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W działaniach w ramach projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji łącznie udział wzięło **4 022 mieszkańców regionu**. Spośród gmin realizujących projekty najwięcej osób brało udział w projektach realizowanych w gminach: Sandomierz - 880, Starachowice - 430 oraz Połaniec - 400. W województwie świętokrzyskim jedynie w powiecie opatowskim oraz skarżyskim nie wykazano czynnego udziału w projektach/programach z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych. Przedmiotem działania poszczególnych gmin w ramach projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji były niżej opisane przedsięwzięcia (tabela 10).

Tabela 10. Realizacja przedsięwzięć w ramach projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji w województwie świętokrzyskim w 2019 r.

Powiat	Gminy	Główne działania
buski	Busko-Zdrój	1. Realizacja programu szczepień przeciw grypie dla mieszkańców gminy Busko-Zdrój w wieku 60+.
jędrzejowski	Jędrzejów Wodzisław	1. W ramach działalności Jędrzejowskiego Uniwersytetu III Wiek realizowane były projekty: „Aktywny senior”, „Senior się edukuje, kondycję ciała i umysłu utrzymuje”, „Nordic Walking dla Seniorów”. 2. Szczepienia przeciw grypie dla osób 65+, biała sobota dla mieszkańców gminy Wodzisław (diagnozowanie osteoporozy i fizjoterapia).
kazimierski	Czarnocin Kazimierza Wielka Opatowiec	1. Zajęcia rehabilitacyjne w Klubie Senior+. 2. Profilaktyka chorób układu krążenia i cukrzycy.
kielecki	Bieliny Chęciny Górno	1. Nordic Walking, badania profilaktyczne, mammobusy, osteobus. 2. Działania profilaktyczne przeciw grypie dla osób 65+.

	Łagów Masłów Miedziana Góra Piekoszów Sitkówka-Nowiny Zagnańsk m. Kielce	3. Zajęcia fitness „Aktywni 50+”, Zajęcia usprawniająco-rehabilitacyjne organizowane w ramach projektu „Centrum Usług- Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”. 4. Profilaktyczne szczepienia przeciw grypie dla mieszkańców Łagowa w wieku 60+. 5. Realizacja projektu Centrum Usług Wspólnych, zapewniono seniorom z terenu Gminy Górno opiekę asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitację, teleopiekę. 6. Mammografia, rehabilitacja dla osób starszych. 7. Wybrane Programy profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia dla mieszkańców Gminy Sitkówka-Nowiny: Program szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców powyżej 55 roku życia; Program profilaktyki schorzeń neurologicznych; Program profilaktyki chorób układu krążenia; Program zmniejszania otyłości i jej powikłań (adresatami programów są wszyscy mieszkańcy Gminy Sitkówka-Nowiny). 8. Rehabilitacja - projekt pod nazwą „Gmina Zagnańsk przyjazna Seniorom” - specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, Ośrodek Zdrowia - profilaktyka gruźlicy, rehabilitacja w PCUM. 9. Bezpłatne badanie słuchu i wzroku w Klubach Seniora w Kielcach. 10. Profilaktyka głowy i szyi oraz badania mammograficzne. 11. Dni otwarte Onkologii. 12. Warsztaty kulinarne „Zdrowe odżywianie”, pokaz kulinarny Tupperware. 13. Spotkanie z Kielecką Radą Seniora. 14. Spotkanie – Urząd Statystyczny. 15. Kurs samoobrony – Straż Miejska Kielce 16. Spotkanie dla Seniorów „Na zdrowie” – tematyka – Styl Życia jako profilaktyka przeciwnowotworowa, zdrowie jamy ustnej w kontekście zdrowia ogólnego, Jedz i zdrowiej. 17. Profilaktyka miażdżycy w Klubie Seniora przy współpracy Uniwersytetu Jana Kochanowskiego – wydział medyczny. 18. Warsztaty Fundacji Piękne Strony Życia – Propagowanie stylu życia w oparciu o holistyczne spojrzenie. 19. Warsztaty z zakresu zdrowego żywienia prowadzone przez wytwórców ekologicznej żywności z Buska Zdroju. 20. Stowarzyszenie „Arnika” – wykład dr. Zbigniewa Kuzery nt. osteoporozy. 21. Stowarzyszenie razem pokonamy depresję – cykliczne spotkania. 22. Walentynki Klubowe połączone z prezentacją o zdrowej żywności oraz degustacją soków. 23. Warsztaty kosmetyczne – prezentacja kosmetyków Mary Kay. 24. Badania psychologiczne przeprowadzone przez studentów psychologii.
konecki	Słupia Konecka Stąporków	1. Zajęcia rehabilitacyjne”. 2. Wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne, pogadanki z lekarzami, dietetykiem.
ostrowiecki	Ćmielów Bodzechów Kunów Ostrowiec Świętokrzyski	1. Program profilaktyczny z zakresu cytologii oraz chorób układu moczowego mężczyzn. 2. Profilaktyka chorób nowotworowych. 3. Kontakt z pielęgniarką, informowanie o dostępnych usługach medycznych i rehabilitacyjnych, oglądanie programów edukacyjnych. 4. Na zlecenie Gminy Ostrowiec Świętokrzyski Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości” w Ostrowcu Świętokrzyskim realizowało zadanie publiczne z zakresu ochrony i promocji zdrowia pn. „Sprawni i niezależni seniorzy w wieku 60+”

		(planowana liczba osób objętych zadaniem – ok. 150 osób). W ramach zaplanowanej edukacji prozdrowotnej podjęto zagadnienia związane ze sprawnością fizyczną (np. schorzenia kręgosłupa) i umysłową (m. in. starzenie mózgu człowieka). Ponadto na terenie gminy realizowane były zadania z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla mieszkańców miasta, z których mogły skorzystać również osoby starsze.
pińczowski	Pińczów	1. Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pińczowie - zajęcia rehabilitacyjne dla Seniorów, Amazonki - fizjoterapia.
sandomierski	Sandomierz Zawichost	1. Szczepienia przeciw grypie dla osób powyżej 55 roku życia. Działania realizowane w ramach projektu "Jesteśmy Dla Was". 2. Rehabilitacja – realizowana poprzez zajęcia z rehabilitantem w klubie Senior+ oraz klubach seniora z usługami. Profilaktyka i ochrona zdrowia – realizowana przez pielęgniarkę w klubie Senior+ oraz klubach seniora z usługami.
starachowicki	Mirzec Starachowice	1. Rehabilitacja osób starszych w ramach zajęć w klubie seniora, promowanie zdrowego styl życia. 2. Gmina Starachowice realizuje coroczny cykl edukacyjno-profilaktycznych imprez z zakresu ochrony zdrowia w postaci Dnia Seniora oraz Białej Niedzieli. W wydarzeniach tych uczestniczy po kilkaset osób. Ponadto w 2019 roku uruchomiony został dwu letni gminny program szczepień dla seniorów przeciwko grypie. Z powodu braku dostępności szczepionek na rynku, przeniesiono realizację szczepień na 2020 r. Wartość projektu szczepień to 100 000 zł – są to środki własne gminy.
staszowski	Połaniec	1. "Program szczepień profilaktycznych osób po 50 roku życia oraz osób szczególnie zagrożonych przeciwko grypie" Ilość osób: 400. 2. „Udzielanie porad dla mieszkańców gminy Połaniec w przypadku zachorowań lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia oraz zabiegów pielęgniarstwa w ramach porad udzielanych przez lekarzy, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn zachorowań i zapobiegania im” Ilość osób: ok. 4 000 w tym osoby starsze. 3. „Poprawa jakości życia u osób cierpiących na przewlekłe choroby układu ruchu dla mieszkańców Miasta i Gminy Połaniec”. W 2019 roku realizator programu udzielił 6 250 zabiegów rehabilitacyjnych w seriach po 10 zabiegów na pacjenta, w tym mogły być osoby starsze.
włoszczowski	Kluczewsko Radków	1. Realizacja akcji „Dzień bez cukru”, „Dzień osób z nadciśnieniem” poprzez Stowarzyszenie w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Przedsięwzięcia służące integracji międzypokoleniowej

Działaniami rekomendowanymi do realizacji na poziomie samorządów gminnych są m.in. przedsięwzięcia służące integracji międzypokoleniowej, zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym, organizacja szkoleń, warsztatów, kampanii i wolontariat.

W 2019 roku w **56 gminach** realizowane były przedsięwzięcia mające na celu integrację międzypokoleniową (tabela 11).

Tabela 11. Realizacja przedsięwzięć służących integracji międzypokoleniowej przez samorzady gminne w województwie świętokrzyskim w 2019 r.

Powiat	Gminy	Główne działania
buski	Busko-Zdrój	Działania miejscowej rady Seniorów.
jędrzejowski	Jędrzejów Sędziszów Sobków Wodzisław	- W ramach działalności Dziennego Domu Pomocy Społecznej organizowane były spotkania uczniów szkół podstawowych i liceum z terenu miasta Jędrzejowa z seniorami (spotkania i występy okolicznościowe tj. z okazji Dnia Babci i Dziadka, z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy). - Przedstawienia w szkołach i przedszkolach; koncert kolęd i pastorałek wigilia dla osób starszych i samotnych, dzień seniora organizowany przez Stowarzyszenie „Senior”, działania podejmowane przez koła gospodyń wiejskich zrzeszające osoby w różnym wieku, prezentacje folklorystyczne „Rym cym cym.. na ludowo”, Dożynki powiatowe, Festyny, Pikniki rodzinne, VI Bieg Ulicami Małogoszcza – Bieg Bohaterów. - Na terenie Gminy Nagłowice w 2019 roku były organizowane przedsięwzięcia służące integracji międzypokoleniowej. Organizatorami byli: Gmina Nagłowice: - Biegi Rejewskie, - Piknik profilaktyczno-organizacyjny z akcją krwiodawstwa, - Jubileusz urodzin – 100 lat i ponad. - Samorządowe centrum Bibliotek i Kultury „Dworek Mikołaja Reja”: - Noc bibliotek, - Narodowe czytanie, - Dzień kobiet, Dzień babci i dziadka, Dzień dziecka, Mikołajki, - Obchody 450 rocznicy śmierci Mikołaja Reja, - Wyjazdy studyjne, - Bezpłatne projekcje filmów, - Spektakle, - Koncerty, wernisaże. - Zespół Placówek Oświatowych w Warzynie Pierwszym: - akademie i wydarzenia kulturalne, - uroczystości szkolne organizowane w Placówce oświatowej tj.: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień rodziny, Dzień dziecka, Rajd przedszkolaka, Zabawa karnawałowa, Jasełka, akcje wolontariatu. - Zespół Placówek Oświatowych w Nagłowicach: - akademie i wydarzenia kulturalne, - uroczystości szkolne organizowane w Placówce oświatowej tj.: Święto Niepodległości, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień dziecka, Jasełka, akcje wolontariatu. - Stowarzyszenie Nagłowicka Akademia Seniora: - spotkania Wielkanocne, Bożonarodzeniowe, Noworoczne, - wyjazd na Targi Seniora Kielce 2019. - Świetlica środowiskowa Deszno: - spotkania Wielkanocne, Bożonarodzeniowe, - Stowarzyszenie „Deszno Razem” – festyn „Zachowanie dziedzictwa Lokalnego”. - IV Biesiada Seniorów – impreza międzypokoleniowa na bazie Turystyczno-Kulturalno-Rekreacyjnej w Sędziszowie w dniu 27.07.2019 r. - Wspólne Śpiewanie kolęd, Spotkanie bez barier. Wspólne zajęcia dla dziadków i wnuków w Przedszkolu Samorządowym w Wodzisławiu.
kazimierski	Bejsce Czarnocin	Warsztaty seniorów z przedszkolakami, Rajd Rowerowy, Spotkania Bożonarodzeniowe i Wielkanocne.

	Opatowiec Kazimierza Wielka	• Spotkanie pokoleń, Poranek Patriotyczny, Dzień Babci i Dziadka, Święto Rodziny, 3 Maja, Święto Niepodległości, Przegląd Pieśni i Piosenki Patriotycznej, Dożynki Gminne. • W uroczystościach organizowanych w Dziennym Domu Senior+ często biorą udział w występach artystycznych uczniowie Samorządowej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Wielgusie. • Noworoczne spotkanie KGW z gminy Opatowiec • Gminny Dzień Babci i Dziadka, • VIII Turniej Szachowy o Puchar Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Opatowcu, • XXVII Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Opatowiec, • Zebrania wiejskie z udziałem Burmistrza MiG Opatowiec, • Turniej Wiedzy Pożarniczej, • XII Gminny Dzień Kobiet, • „Bitwa Regionów” – konkurs kulinarny Kół Gospodyń Wiejskich, • Historyczny Dzień w dziejach Gminy Opatowiec – uroczystość z okazji odzyskania praw miejskich przez Opatowiec, • Archeolodzy w Gminie Opatowiec, • Gminny Dzień Strażaka, • Spotkanie autorskie z Zofią Stanecką, • Rodzinne świętowanie w Opatowcu, • Wianki nad Wisłą, • XX Jubileuszowy Świętokrzyski Młodzieżowy Championat Koni Małopolskich, • 75. Rocznica Pacyfikacji Opatowca, • Turniej Piłki nożnej o Puchar Burmistrza, • Dożynki Gminne w Rogowie, • Dożynki Powiatowe w Kazimierzy Wielkiej (reprezentacja Gminy Opatowiec), • Obchody 80. Rocznicy wybuchu II wojny światowej w Gminie Opatowiec, • Narodowe czytanie 2019 w gminie Opatowiec, • Zabierz 5 z lasu – ogólnopolska akcja sprzątania lasów, • Europejski Tydzień Sportu w gminie Opatowiec, • 105. Rocznica chrztu bojowego I Pułku Piechoty Legionów Polskich, • Uroczystość 75. Rocznicy Katastrofy brytyjskiego samolotu Liberator EW250L pod pomnikiem w Kocinie, • Mała książka – wielki człowiek, • Dzień seniora w Opatowcu, • Obchody Narodowego Święta Niepodległości, • Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Opatowcu.
kielecki	Bieliny Bodzentyn Chęciny Daleszyce Górno Masłów Łopuszno Miedziana Góra Morawica Nowa Słupia Pierzchnica Raków Sitkówka- Nowiny	• Wigilia wielopokoleniowa. • Spotkania integracyjne w szkołach na terenie gmin. • Wspólne kolędowanie w GOK-u. • Konkurs kolęd i pastorałek. • Integracja międzypokoleniowa w klubach Wolna strefa ASOS 2017r, "Senior na czasie" w ramach regrantingu. • Spotkania seniorów z młodzieżą szkolną. • Wigilia dla osób starszych i samotnych. • Organizacja festynu gminnego z okazji Dnia Seniora. • Działania Kół Gospodyń Wiejskich zrzeszających osoby z różnych grup wiekowych. • Wyjazdy integracyjno-międzypokoleniowe. • Warsztaty plastyczne. • Spotkania z przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji.

		• Warsztaty z rękodzieła, muzyczne, kulinarne. • Zajęcia z gimnastyki. • Dzień Seniora. • Występy lokalnego zespołu ludowego. • Wycieczki. • Występy uczestników WTZ w Osinach. • Rodzinny festyn sportowy. • Czytanie dzieciom. • Imprezy okolicznościowe. • Uroczystości związane z obchodami 100- lecia odzyskania Niepodległości.
m. Kielce		• Międzynarodowe Targi Seniora Kielce 10-12 październik 2019r. (uroczyste przekazanie kluczy do bram miasta przez Prezydenta Miasta Kielce Bogdana Wentę Seniorom). • Współpraca z Przedszkolem Samorządowym nr. 36 w Kielcach – czytanie bajek dla dzieci przez Seniorów, udział w uroczystości typu Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Jasełka, Święto Niepodległości. • Koncert kolęd w wykonaniu uczniów z katolickiej szkoły podstawowej im. S. Kostki – Koncert pieśni patriotycznych. • Występy muzyczne w III L.O. im. Cypriana Kamila Norwida w Kielcach – integracja międzypokoleniowa. • Wyjazd do Domu Opieki Rodzinnej w Pierzchnicy – zabawa i poczęstunek. • Integracja pokoleniowa, aktywny Dzień Babci i wnuczki – Wola Kopcowa – Cedzyna. • Spotkanie z dziećmi ze szkoły katolickiej ul. Św. Kostki z okazji Święta Niepodległości oraz Świąt Bożego Narodzenia. • Przedsięwzięcia dotyczące integracji międzypokoleniowej realizowane w Ośrodku Wsparcia Dziennego dla Osób Chorych na Alzheimer (spotkania integracyjne, występy, koncerty, grille, spotkania wielkanocne, oplatki, spotkania modlitewne), Przedszkole Samorządowe nr. 21 w Kielcach, Przedszkole Samorządowe nr. 42 w Kielcach, Przedszkole Sióstr Salezjanek w Kielcach, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr. 10 w Kielcach, III Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida w Kielcach, Wyższe Seminarium Duchowe w Kielcach. • Międzypokoleniowe śpiewanie kolęd, pastorałek i piosenek świątecznych. • Międzypokoleniowe upamiętnienie Święta Niepodległości 11 Listopada. • Ogniska, grille, wspólne zajęcia kulinarne, festyny, wycieczki integracyjne, przedstawienia, zawody sportowe, tańce. • Czytanie bajek w Przedszkolu „Baja Pataja” oraz w Przedszkolu Samorządowym nr. 4 w Kielcach. • Wycieczka integracyjna po Kielcach seniorów z przedszkolakami z Przedszkola Samorządowego nr 4. • Lepienie pierogów z Klubem młodzieżowym – Wolna Strefa połączony z turniejem w ping-ponga i półkrzyków (integracja międzypokoleniowa Seniorów z Młodzieżą). • Wspólne wiosenne śpiewania z Stowarzyszeniem Dzień Twórczych i Rozwoju „Nawigacja”. • Udział w Akademii z okazji Dnia Edukacji Narodowej. • Wystawa modeli redukcyjnych w Klubie dla Seniorów wraz z wnukami. • Festyn rodzinny w Przedszkolu Samorządowym nr. 4 w Kielcach. • Piknik retro Kielce.

	• Mierzenie poziomu cukru i ciśnienia przez studentów szkoły medycznej. • Udział VII przeglądzie świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży. • Finał WOŚP scena na Placu Artystów – licytacje. • Współpraca z Przedszkolem Samorządowym nr 36 w Kielcach – warsztaty plastyczne, udział w uroczystościach typu Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Jasełka, Święto Niepodległości; warsztaty plastyczne. • Współpraca z Świetlicą Środowiskową 4 Kąty filia nr 2 w Kielcach – rozgrywki: bilard, tenis stołowy. • Występy zespołów kieleckich Klubów Seniora: „Ustąp Babci Miejsca”, „Czerwone Berety Passionata”, „Tutti Frutti” na różnych imprezach okolicznościowych np. Międzynarodowe Targi Seniora, Senioralia 2019. • Występy okolicznościowe na terenie Klubu seniora dzieci z przedszkoli oraz szkół podstawowych. • Warsztaty plastyczne dla dzieci z osiedla prowadzone przez instruktorów i seniorów. • Spotkania okolicznościowe: Dzień Babci i Dziadka, Wigilia, śniadanie wielkanocne, Mikołajki. • Międzypokoleniowe śpiewanie kolęd, pastorałek i piosenek świątecznych. Ferie międzypokoleniowe, Warsztaty międzypokoleniowe, Zabawa Mikołajkowa, Jasełka, Dzień Babci i Dziadka, Święto, Dzień Seniora. • W Domach Pomocy Społecznej organizowane są cykliczne imprezy z udziałem dzieci i młodzieży - Dzień Babci, Dzień Dziadka, przedstawienia prezentowane przez dzieci z okolicznych szkół i przedszkoli.	
konecki	Radoszyce Słupia Konecka Smyków Stąporków	• WOŚP, noworoczny turniej halowej piłki nożnej, sesje Młodzieżowej Rady Miejskiej, Noworoczne spotkanie noworoczne, dzień wiosny, dzień kobiet, projekt Bookcrossing, obchody Konstytucji 3 Maja, zawody pożarnicze, wyścig kolarski szlakiem walk Mjr Hubala, turniej akademii piłkarskich, jasełka, Spotkanie autorskie z Janiną Malicką, Ziololectnictwo – spotkanie z Justyną Pargiełą, majówka z wierszem, trening z mistrzami, Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską, dzień dziecka, festyn „Radoszycanie dzieciom”, Radoszycka Szprycha, charytatywny bieg dla Joli, Obchody 75 rocznicy Pacyfikacji Radoszyc, dożynki, obchody w Wyrębowie, obchody w Zychach, obchody 11 listopada, turniej siatkówki plażowej, dzień sportu, bicie rekordu w pierwszej pomocy, turnieje halowej piłki nożnej, dzień seniora, noc bibliotek. • Piknik międzypokoleniowy. • Międzypokoleniowy rajd rowerowy. • Dzień Seniora, Festyny rodzinne, Dzień Babci i Dziadka, Dancingi w kawiarni, wycieczki i wyjazdy integracyjne, Spektakle teatralne, koncerty charytatywne, obchody rocznicy Niepodległości, Rajd z flagą, Rajd Bab. • Gmina Smyków we współpracy z GOPS od ponad 12 lat organizuje uroczysty "Wieczór Wigilijny" dla osób starszych, samotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spotkanie służy integracji międzypokoleniowej najmłodszy uczestnik miał 4 lata, najstarszy 91. • Imprezy okolicznościowe.
opatowski	Opatów Ożarów	• Współpraca z kołami kombatanckimi (BCH, AK ,ZIW, ZKRP i BWP) w sprawie uprawnień do pomocy, poradnictwo itp. • Współpraca ze środowiskiem lokalnym w zakresie osób starszych i samotnych (z sołtysami, radnymi, policją, stowarzyszeniami itp. w zakresie rozwiązywania bieżących problemów (w szczególności w okresie jesienno–zimowym).

		• Pobyty u 100 latków i powyżej 100 lat, tradycja podtrzymywana od szeregu lat (pobyt Burmistrza MiG Opatów, kierownika OPS i USC). Prowadzenie bieżącej diagnozy środowisk. • Działania realizowane w Bibliotece Powiatowej i Miejsko Gminnej w Opatowie: ○ „Seniorzy czytają – Dzieci Śpiewają” w ramach działań „Łączymy pokolenia” obchody Dnia Poezji, udział dzieci z Przedszkola Publicznego w Opatowie i seniorów z Dziennego Domu Senior Wigor (18 dzieci, 10 seniorów), ○ Spotkanie przedświąteczne, wspólne wykonywanie ozdób i ubieranie choinki z udziałem jw. (20 dzieci, 7 seniorów), ○ Udział seniorów (8 osób) w Narodowym Czytaniu (Rynek opatowski). • Działania szkół, odchody: - „Dzień Babci, Dzień Dziadka” , - Spotkanie uczniów kl. II i III z kombatanami w ramach projektu realizowanego przez bibliotekę Ojczyzna – wyrażam siebie i zakorzeniam” • Zajęcia tematyczne w ramach Wychowania do Życia w Rodzinie „Co możemy czerpać od swoich dziadków, co możemy im dać”? • Piknik integracyjny.
ostrowiecki	Bałtów Bodzechów Ćmielów Kunów Ostrowiec świętokrzyski	• Koncert Kolęd i Pastoralek. • „Małżeństwo – dobre relacje, silna rodzina”. • Cała Polska czyta dzieciom. • Koncert Kwartetu Smyczkowego Con Affetto. • Obchody uchwalenia Konstytucji 3-go Maja. • Korowód z okazji Niedzieli Palmowej. • Uroczyste Obchody 101 Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę. • Obchody Dnia Babci i Dziadka czy obchody Dnia Seniora z udziałem dzieci z SP w Bodzechowie. • Na terenie gminy Ćmielów organizowane były Spotkania senioralne. Choinki , zabawy z kapelami ludowymi. • Spotkanie z okazji dnia kobiet, dnia Babci i Dziadka, spotkanie andrzejkowe. Bal z dziećmi niepełnosprawnymi "Serdeczniak Kunowski", Wizyta młodzieżowej rady miejskiej w Dziennym Domu Seniora. • Działania prowadzone w ramach zadania publicznego zleconego przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski realizowanego przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Bezrobotnych „II Festiwal Twórczości Senioralnej”. Podczas otwartej imprezy zaplanowano prezentację twórczości osób starszych (m. in. śpiew, skecz, taniec, rękodzieło).
pińczowski	Michałów Pińczów	• Warsztaty integracyjne prowadzone przez gminną bibliotekę publiczną w Michałowie. • Spotkania okolicznościowe w szkołach (dzień babci, dziadka itp.) Festyny rodzinne, dni Ponidzia spotkania w Psck i bibliotece.
sandomierski	Obrazów Samborzec Sandomierz Wilczyce Zawichost	• Gminna biblioteka publiczna w obrazowie zorganizowała następujące przedsięwzięcia: ○ Projekt Bank Czasu Seniora w ramach projektu realizowane były warsztaty: artystyczne, psychoedukacyjne, dietetyczne, rehabilitacja ruchowa, treningi personalne, kurs komputerowy, spotkania edukacyjne ze strażą, policjantem, pracownikiem banku, ubezpieczycielem, itp. W ramach projektu organizowane były wyjazdy do kina, teatru, filharmonii, zwiedzanie Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni, Zamku Królewskiego w Chęcinach, Osady Średniowiecznej w Hucie Szklanej, zabytków Sandomierza i warsztaty w Muzeum

		Okręgowym w Sandomierzu oraz wędrowka na Święty Krzyż, wieczorki filmowe, poetyckie. ○ Projekt Świętokrzyskie Etno-dizajn zrealizowane inicjatywy pobudziły do twórczego rozwoju oraz umocniły tożsamość mieszkańców z regionem poprzez udział w warsztatach krawieckich, ceramicznych, tkackich, sztuk zdobniczych, graficznych i druku 3D, warsztatach fotograficznych, lekcjach muzealnych, sesja fotograficzna oraz wyjazd do Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni. ○ Organizowanie Gminnego Dnia Dziecka. ○ Organizowanie Gminnego Dnia Babci i Dziadka. ○ Warsztaty- mała pracownia rękodzieła: pracownia ceramiczna, klub kreatywności – tańcowała igła z nitką (warsztaty szycia na maszynie do szycia). ○ Dyskusyjny klub książki dla dorosłych, ○ Zorganizowanie Gminnego Dnia Kobiet w Obrazowie ● Ośrodek pomocy społecznej w obrazowie zorganizował spotkanie wigilijno-opłatkowe dla osób starszych i samotnych. ● Sołectwa indywidualnie organizowały imprezy z okazji dnia kobiet, dożynek itp. ● Na terenie Gminy Samborzec Koła Gospodyń Wiejskich organizują Wigilię Międzynarodową oraz Pikniki Rodzinne. ● Zadanie z Pożytku publicznego pn. "Działania na rzecz aktywizacji osób starszych, integracja międzypokoleniowa". ● Przegląd kolęd i pastorałek, Śniadanie wielkanocne, Spotkanie opłatkowe. 101 lat niepodległości, Gminne Święto Plonów, Mikołajki. ● Spotkania międzypokoleniowe w klubach seniora na terenie Powiatu.
skarżyski	Bliżyn Skarżysko-Kamienna Suchedniów	● WOŚP w Nowym Odrowążku, koncert zatytułowany "Muzyka i wspomnienia łączą pokolenia". ● Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Chcieć Znaczy Móc” wzięło udział w V edycji programu grantowego „Decydujesz Pomagamy” realizowanego przez Tesco Polska. Utworzono Klub Wolontariusza Przyjaciele, który przygotował 20 młodzieżowych wolontariuszy do pracy z dziećmi i seniorami. ● Cykl warsztatów międzypokoleniowych w ramach projektu: „Nakręcamy Młodzież”, realizacja – Stowarzyszenie Młodzi Aktywni. ● Projekt FIO – Parafia Suchedniów.
starachowicki	Mirzec Pawłów Starachowice	● Spotkania z okazji „Dnia Emeryta i Rencisty”, spotkania w ramach działalności Klubu Seniora, bożonarodzeniowe, wielkanocne, z okazji „Dnia Przedszkolaka”, spotkania okazjonalne Kół Gospodyń Wiejskich. ● XXI Dni Pawłowa 2019, Dzień Babci i Dziadka w GOKSiR Pawłów (przygotowane przez dzieci i młodzież), Dożynki diecezji radomskiej, powiatu starachowickiego i gminy Pawłów, Dzień kobiet, koncert z okazji Święta Niepodległości, Koncert pt. „Zaduszki Artystyczne”, Dzień Seniora, Inauguracja Roku Kulturalnego 2019/2020. ● Od września 2019 do końca maja 2020 r. realizowany jest przez Stowarzyszenie „Perłowa” przy współpracy z Gminą Starachowice międzypokoleniowy projekt „STAR.pokolenia” w ramach Programu Seniorzy w Akcji , edycja 2019. W ramach projektu prowadzone są międzypokoleniowe rajdy i spacerki edukacyjne, wykonane zostały (przez międzypokoleniowy zespół) dwie gry planszowe o Starachowicach i zorganizowany (już w 2020 r.) Feryjny Turniej Gier Planszowych o Starachowicach – jest to wydarzenie międzypokoleniowe. Funkcjonuje również

		współdziałanie Starachowickiej Rady seniorów z Młodzieżową Radą Miasta Starachowice.
staszowski	Bogoria Osiek Połaniec Szydłów	• Spotkanie opłatkowe dla seniorów i ich rodzin oraz mieszkańców gminy. Wyjazd integracyjny na Jarmark Bożonarodzeniowy dla seniorów ich rodzin i mieszkańców gminy. • Spotkania integracyjne, dożynki, dzień kobiet, dzień babci i dziadka, wigilia dla podopiecznych. • Spotkania dzieci i młodzieży ze szkół i przedszkoli z podopiecznymi ŚDS. • Uczestnictwo wolontariuszy z Zespołu Szkół w Połańcu w życiu społeczności ŚDS. • Współdziałanie dzieci i młodzieży z uczestnikami ŚDS będącymi osobami w wieku senioralnym we wspólnych występach artystycznych dla seniorów i innych mieszkańców gminy. • Wigilia Trzech Pokoleń. • Narodowe czytanie. • Pikniki integracyjne – Dzień Dziecka, Przywitanie lata, Pieczony ziemniak. • Imprezy okolicznościowe. • Cała Polska Czyta Dzieciom. • Rajdy rowerowe. • Zawody wędkarskie w ramach Dni Połania. • Kino plenerowe. Obchody Święta Niepodległości. • Święto Śliwki, Odzyskanie Praw Miejskich, Biegi Sylwestrowe.
włoszczowski	Kluczewsko Krasocin Secemin Włoszczowa	• Organizowane przez szkoły obchody Dnia Babci i Dziadka, Festyn rodzinny, Festyny sołeckie, Wigilia senioralna. • Gminna Biblioteka Publiczna w Krasocinie organizuje warsztaty międzypokoleniowe (plastyczne, muzyczne, akcje: Cała Polska czyta dzieciom, Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie). • Dożynki gminne w Wałkonowach Dolnych, Wiejskie spotkania integracyjne z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, „Dnia Kobiet”, „Dnia Dziecka”, Ogniska i pikniki sołeckie, Bale karnawałowe w remizach OSP. • Wspólne spotkania uczestników Klubu Senior+ oraz uczestników placówki wsparcia dziennego świetlicy środowiskowej.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych zlecone organizacjom pozarządowym

Spośród 102 gmin województwa świętokrzyskiego w roku 2019, jedynie **14** z nich zleciło w trybie konkursu realizację dla **16** organizacji pozarządowych zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych. Łączna suma środków przeznaczonych na te zadania wyniosła **876 868,00 zł**. W 2018 roku 9 gmin przyznało 14 organizacjom środki w wysokości 3 228 135,00 zł. W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego wysokość przeznaczonych środków zmniejszyła się o 2 351 267,00 zł. Szczegółowe dane za rok 2019 przedstawione zostały w tabeli 12.

Tabela 12. Zadania publiczne zlecone organizacjom pozarządowym w 2019 roku.

Lp.	Gmina	Liczba organizacji pozarządowych	Wysokość środków
1	Busko-Zdrój	2	12 000,00 zł
2	Stopnica	1	2000,00 zł
3	Kazimierza Wielka	1	104 600,00 zł
4	Bodzentyn	1	15 700,00 zł
5	m. Kielce	2	350 231,00 zł
6	Łopuszno	1	53 800,00 zł
7	Radoszyce	1	5 000,00 zł
8	Ożarów	1	9 600,00 zł
9	Sadowie	1	42 357,00 zł
10	Bałtów	1	2 000,00 zł
11	Ostrowiec Świętokrzyski	1	226 080,00 zł
12	Sandomierz	1	30 000,00 zł
13	Wilczyce	1	3 000,00 zł
14	Staszów	1	2 500,00 zł
Razem		16	876 868,00 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Informacje o zadaniach zleconych przez samorząd województwa, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, zawarte są w kolejnym rozdziale raportu.

Udział pracowników samorządowych w tym pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w szkoleniach, warsztatach itp.

Respondenci wskazali, iż w 2019 roku **128** pracowników samorządowych z **31** gmin brało udział w szkoleniach bądź warsztatach mających na celu podniesienie kompetencji w zakresie pracy z osobami w podeszłym wieku, tj. o 44 pracowników mniej w porównaniu do roku 2018.

Tabela 13. Udział w szkoleniach/warsztatach w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Gmina	Liczba pracowników
1	buski	Gnojno	2
2		Pacanów	3
3	jędrzejowski	Małogoszcz	2
4		Sędziszów	4
5	kazimierski	Kazimierza Wielka	2
6	kielecki	Bieliny	4
7		Daleszyce	2
8		Łopuszno	9
9		Masłów	6
10		Mniów	3

11		Piekoszków	2
12		Raków	2
13		Strawczyn	1
14	miasto Kielce	Kielce	3
15		Radoszyce	5
16	konecki	Smyków	3
17		Stąporków	3
18		Baćkowice	19
19	opatowski	Opatów	5
20		Sadowie	5
21	sandomierski	Obrazów	4
22		Sandomierz	12
23		Mirzec	5
24	starachowicki	Starachowice	6
25		Wąchock	3
26		Bogoria	1
27	staszowski	Łubnice	2
28		Osiek	2
29		Krasocin	3
30	włoszczowski	Radków	2
31		Secemin	3
Razem			128

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Najwięcej pracowników podnoszących swoje umiejętności w tym zakresie odnotowano w: Baćkowicach – 19 osób, Sandomierzu – 12 osób. Trend ten jednoznacznie wskazuje, że wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców województwa świętokrzyskiego odzwierciedla rosnącą potrzebę ciągłego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji w zakresie pracy z osobami w podeszłym wieku pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Działania na rzecz seniorów we współpracy lub partnerstwie z innymi podmiotami

W tabeli 14 zawarto szczegółowe działania w poszczególnych gminach, **43** gminy w 2019 roku podjęło współpracę i zawiązało partnerstwo z innymi podmiotami na rzecz seniorów.

Tabela 14. Współpraca lub partnerstwo z innymi podmiotami w województwie świętokrzyskim w 2019 roku.

Powiat	Gmina	Działania

buski	Busko-Zdrój	Organizacja spotkań i imprez integrujących seniorów z mieszkańcami Gminy Busko-Zdrój w partnerstwie z Gminną Radą Seniorów, z UM WŚ, z UTW, ze Stowarzyszeniem „Miłośników Szańca”.
	Pacanów	Współpraca z Caritas Diecezji Kieleckiej przy organizowaniu pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób starszych w ramach projektu dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej.
	Stopnica	Współpraca z Klubem Seniorów "Królewska Oaza".
jędrzejowski	Jędrzejów	Gmina Jędrzejów we współpracy z Centrum Kultury była organizatorem „Dnia Seniora” oraz „II Jędrzejowskiego Dnia Seniora”.
	Małogoszcz	Seniorzy z gminy Małogoszcz objęci zostali Teleopieką w ramach współpracy z fundacją Euro partner z Kielc, Latająca Akademia Edukacji Cyfrowej dzięki której seniorzy wzięli udział w kursie komputerowym (współpraca Gminy i ZHP), zorganizowanie Dnia Seniora, Andrzejek i Wigilii dla seniorów (współpraca Gminy i Stowarzyszenia „SENIOR”).
	Oksa	Udostępnianie świetlic na spotkania oraz autokarów na wycieczki dla Gminnego Związku Emerytów i Rencistów i Inwalidów w Oksie.
	Słupia Jędrzejowska	Kilkoro mieszkańców gminy Słupia uczęszcza do Dziennego Domu Pomocy w gminie Sędziszów w ramach projektu: Powiat Jędrzejowski realizatorem innowacyjnych i wysokospecjalistycznych usług społecznych realizowany przez Fundację Perspektywy i Rozwój Poddziałanie 9.2.1.
	Wodzisław	Realizacja projektu "Liderzy Kooperacji" w ramach którego zorganizowany był wyjazd do Krakowa oraz spotkanie oplatkowe dla seniorów.
kazimierski	Bejsce	Organizowanie spotkań integracyjnych seniorów wspólnie ze Szkołami z terenu Gminy.
	Kazimierza Wielka	W ramach współpracy gmina Kazimierza Wielka utworzyła z Caritas Diecezji Kieleckiej Dzienny Dom Senior+ oraz Centrum Usług Środowiskowych. W ramach działań seniorzy zostali objęci w 2019 roku usługami opiekuńczymi. Ponadto funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.
miasto Kielce	Kielce	- Ogólnopolska Karta Seniora – partner Stowarzyszenie „MANKO” kontynuacja, - Senior Roku w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach, - Ośrodek Wsparcia Dziennego w celu podniesienia jakości usług świadczonych dla Seniorów podjął współpracę z: Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej w Kielcach, Klub Seniora ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego w Kielcach, Klub Seniora ul. Krzemionkowa 1 w Kielcach, Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, ul. Żeromskiego w Kielcach, Straż Miejska w Kielcach, Studio Kosmetyczne „Agawa” w Kielcach, Przedszkole Samorządowe nr.21 w Kielcach, Przedszkole Samorządowe nr.42 w Kielcach, Przedszkole Sióstr Salezjanek w Kielcach, Zespół Szkół Ogólnokształcących im. C.K. Norwida w Kielcach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, Wyższe Seminarium Duchowe w Kielcach. - Spotkanie z przedstawicielami Urzędu Komunikacji Elektronicznej – „Wiem co podpisuję”. - Zniżki biletów na koncerty spektakle itp. Przy udziale: Agencja Pop Art., WDK, KCK, Filharmonia Świętokrzyska, Pałac Zielińskiego, Muzeum Historii Kielc, Teatr Żeromskiego, Mosir. - Świętokrzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Chorych na Parkinsona – wsparcie psychologiczne, zajęcia

		rehabilitacyjne, muzykoterapia, choreoterapia, kącik kulinarny. • Współpraca z Przedszkolem Samorządowym nr 36 w Kielcach – warsztaty plastyczne, udział w uroczystościach typu Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Jasełka, Święto Niepodległości. • Integracja międzypokoleniowa w III L.O. im. Cypriana Kamila Norwida w Kielcach. • Jarmark Świąteczny na Kieleckim Rynku. • Spotkanie walentynkowe karaoke z okazji dnia zakochanych. • Współpraca z Świetlicą Środowiskową 4 Kąty filia nr 2 w Kielcach – rozgrywki: bilard, tenis stołowy. • Spotkanie z przedstawicielami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, banku, federacji konsumentów, policyjnej drogówki. • Profilaktyka miażdżycy w Klubie Seniora przy współpracy z Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach – wydział medyczny. • Spotkanie z przedstawicielem Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach („samorządzie”). • Kurs Komputerowy finansowany ze środków Unii Europejskiej „Cyfrowy Senior” organizowany przez Związek Harcerstwa Polskiego. • Kultura 60+ - Weekend Seniora z kulturą w Kieleckim Teatrze Tańca. • Spotkanie z przedstawicielami Federacji Konsumenta. • Spotkanie z przedstawicielami Urzędu Statystycznego. • Park Technologiczny – badanie cery dojrzałej i skutki działania kosmetyków. • Stowarzyszenie „ARNIKA” – wykład dr. Zbigniewa Kuzery. • Warsztaty z zakresu zdrowego odżywiania prowadzone przez wytwórców ekologicznej żywności w Busku Zdroju. • Współpraca ze Świętokrzyskim Związkiem Brydża Sportowego – kurs brydża dla Seniorów. • Unijny kurs komputerowy ECDL w ramach projektu "Nowe umiejętności nowe możliwości". • Współpraca ze Stowarzyszeniem „Ziemia Świętokrzyska” - wycieczki piesze „Aktywny Senior”. • Współpraca z Urzędem Wojewódzkim – festyn w Parku Miejskim „Senioralia”. • Współpraca z Wojewódzkim Domem Kultury, Kieleckim Centrum Kultury, Filharmonią Świętokrzyską, Pałacym Tomasz Zielińskiego (Dom Środowisk Twórczych), Teatrem Stefana Żeromskiego Kinem Moskwa i Fenomen - zniżki dla seniorów na wyjścia na koncerty, spektakle itp. • Współpraca z MOSIR – ulgowe bilety na basen, projekt „Aktywny Senior”. • Współpraca ze Świętokrzyskim Stowarzyszeniem Sportowym – zajęcia z nauki i gry w bilard dla Seniorów. • Współpraca ze Strażą Miejską w Kielcach – kurs samoobrony dla seniorów. • Współpraca z Urzędem Statystycznym – spotkanie informacyjno – edukacyjne „Wiem co podpisuje”. • Stowarzyszenie „Razem Pokonamy Depresję” – w każdą środę spotkania wspierające i gimnastyka. • Stowarzyszenie „Arnika” – spotkania z lekarzami, prelekcje, wykłady, zajęcia gimnastyczne.

		• „E-kompetentni po 50-tce”. W trakcie zajęć seniorzy dowiedzieli się jak bezpiecznie korzystać z komputera oraz internetu (Bezpieczeństwo IT sylabus 2.0). • Spotkania i działania na rzecz integracji z dziećmi i młodzieżą z klubu Wolna Strefa, dwoma kieleckimi przedszkolami, dwoma szkołami i dwoma bibliotekami, spotkania w domach pomocy społecznej i środowiskowych domach samopomocy. • Spotkania tematyczne i profilaktyczne, pogadanki z policją, strażą miejską, specjalistami w zakresie profilaktyki zdrowia. Współpraca z niżej wymienionymi instytucjami: ○ Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach, ○ Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, ○ Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach, ○ Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, ○ Komenda Miejska w Kielcach – Wydział Ruchu Drogowego, ○ Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, ○ Komenda Straży Miejskiej w Kielcach, ○ Kieleckie Centrum Kultury, ○ Teatr im. Stefana Żeromskiego, ○ Muzeum Hammonda – koncerty, ○ Muzeum Historii Kielc, ○ Kino Helios, ○ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, ○ Przedszkola Samorządowe nr 4 i Przedszkole Baja Patataja – czytanie bajek, występy dzieci, warsztaty, gry i zabawy, Mikołaj, Dzień Seniora, Dzień Babci i Dziadka, ○ Park Technologiczny – badanie cery, ○ Bank Żywności – wspólne gotowanie, nauka racjonalnego wykorzystania żywności, ○ Firma SŁUCHMED – darmowe badania słuchu, ○ Osiedlowe Domy Kultury, ○ Telewizja Polska Kielce, ○ Polskie Radio Kielce, ○ Echo Dnia, ○ Stowarzyszenie „Cisza”, ○ Klub Młodzieżowy „Wolna Strefa” w Kielcach.
kielecki	Bieliny	• Realizowany był projekt: "Liderzy Kooperacji", • Zajęcia Nordic Walking, • Kino, • Spotkania integracyjne, • Ćwiczenia rehabilitacyjno usprawniające.
	Chęciny	• Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego oraz ze Stowarzyszeniem „MANKO”.
	Daleszyce	• Gmina przystąpiła do ZIT KOF, którego głównym celem jest pomoc, integracja seniorów. • Odbywały się różne wycieczki, seniorady, spotkania itp.
	Łopuszno	• Projekt "Centrum Usług" w partnerstwie z powiatem, „Asystent osoby niepełnosprawnej”.
	Masłów	• UTW - Przystąpienie do ogólnopolskiego programu - Karta Seniora, w ramach ZIT tworzenie polityki senioralnej.
	Miedziana Góra	• Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez o charakterze kulturalno-sportowych (m.in. Fitness, brydż, morsowanie, aqua aerobik, nordic walking, biegi, rajdy, wyprawy rowerowe).
	Raków	• Festyn rodzinny „Na dobre i na złe niech się trzyma”, • Happening rodzinny, • Warsztaty międzypokoleniowe, • Jasełka dla seniorów „Wśród nocnej ciszy”.

	Sitkówka-Nowiny	- Projekt pn.: „Centrum Usług - Wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej” - realizacja projektu w partnerstwie jednostek samorządowych i sektora pozarządowego. Adresatami projektu są: osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie, osoby niesamodzielne, rodziny mające trudności życiowe, rodzice i dzieci pieczy zastępczej. W ramach projektu planowane są różne zadania do realizacji: m.in. organizacja usług opiekuńczych środowiskowych. - Na terenie gminy Sitkówka-Nowiny realizowany był program „COOLturalny i Aktywny Senior”, którego celem była aktywizacja zdrowotna seniorów, a także uświadomienie im, w jaki sposób powinni dbać o siebie. Seniorzy mieli okazję uczestniczyć w spotkaniach ze specjalistami, podczas których poruszane były ważne dla nich kwestie – zagadnienia prawne, porady żywieniowe czy zdrowotne, spotkanie z psychologiem, spotkanie z kardiologiem. - Święto Niepodległości organizowane w partnerstwie ze stowarzyszeniem „Aktywny Senior”.
	Strawczyn	Ograniczenie spotkań edukacyjnych w obszarze zdrowia, bezpieczeństwa (współpraca z org. pozarządowymi)
	Zagnańsk	Współpraca: Stowarzyszenie „Integracja i Rozwój” - projekt „Gmina Zagnańsk przyjazna Seniorom”.
konecki	Słupia Konecka	- Wyjazdy integracyjne i edukacyjne, - Pikniki, - Dożynki gminne.
	Stąporków	Współpraca z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu, Komisariatem Policji, Organizacjami Pozarządowymi, Placówkami Oświatowymi, M-GOPS w organizacji imprez okolicznościowych.
opatowski	Opatów	- Spotkanie wigilijne mieszkańców na opatowskim Rynku z udziałem przedstawicieli kościoła, władz samorządowych, radnych oraz samych mieszkańców. (zaangażowanie organizacyjne przedsiębiorców oraz uczniów i kadry szkoły podstawowej), - Wolontariat młodzieży szkolnej wraz z nauczycielami (szkoła średnia) u 6 osób starszych i samotnych objętych pomocą usługową ośrodka. Realizacja w kwiecień, listopad i grudzień. Zaangażowanych 34 uczniów, 7 nauczycieli.
	Ożarów	Spotkania z pracownikami biblioteki. Udział w spotkaniach z podróżnikami. Cykl spotkań edukacyjnych o finansach. Spotkania z lekarzami – specjalistami. Integracyjne zajęcia z dziećmi w przedszkolu „Magiczna Ściana”.
	Tarłów	Wspólna Wigilia osób starszych i samotnych, zorganizowana w partnerstwie z kołem gospodyń wiejskich "Kalinki" z Brzozowej we współpracy z gminą Tarłów.
ostrowiecki	Bałtów	Wieczór Kultury Ludowej we współpracy ze Stowarzyszeniem „Motyw” oraz Gminną Biblioteką Publiczną w Bałtowie.
	Ostrowiec Świętokrzyski	Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi, m. in. Stowarzyszeniem „Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości” w Ostrowcu Świętokrzyskim, Stowarzyszeniem „Osiedlowy Klub Aktywnych Seniorów”, Stowarzyszeniem „Na Rzecz Osób Bezrobotnych”, które realizowały na zlecenie Gminy działania z zakresu ochrony i promocji zdrowia oraz kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Sprawni i niezależni seniorzy w wieku 60+”, „Koncerty dla seniorów, OKAS i nie tylko” oraz „II Festiwal Twórczości Senioralnej”.

pińczowski	Pińczów	Współpraca Uniwersytetu Trzeciego Wieku i Klubu Seniora oraz Rady do spraw rodziny i punktu środowiskowego dla osób starszych i dzieci.
sandomierski	Samborzec	Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu przy współpracy z kilkoma podmiotami, m.in. Stowarzyszeniem „Nasze Skotniki” organizował mobilną grę terenową, w której uczestnikami byli również seniorzy. Działania te powstały w ramach Programu Wieloletniego Niepodległa na lata 2017-2022 w ramach Programu Dotacyjnego „Koalicja dla Niepodległej”.
	Sandomierz	Senioralia 2019 przy współpracy z OPS Sandomierz oraz Środowiskowym Domem Samopomocy.
	Wilczyce	Wdrożenie usługi Teleopieki przy udziale powiatu Sandomierskiego.
skarżyski	Suchedniów	„Fundacja na rzecz integracji zawodowej i społecznej VIA”, Rada Seniorów w Suchedniowie, Chorągiew ZHP Kielce.
starachowicki	Mirzec	Projekt „Usługi społeczne dla rodziny” w partnerstwie z powiatem, polegający na finansowaniu dodatkowych 10 miejsc w Klubie Seniora w Mircu na realizację działań edukacyjnych, zdrowotnych i socjalnych.
	Pawłów	„Starachowicka Karta Seniora 60+” we współpracy z gminami z powiatu Starachowickiego, tj. gmina Starachowice, Brody, Wąchock, Mirzec.
	Starachowice	- Od 2016 roku gmina Starachowice prowadzi lokalny program wsparcia osób starszych pn. „Starachowicka Karta Seniora 60+” w ramach której współpracuje z gminą ponad 70 podmiotów gospodarczych. - W maju gmina Starachowice zawarła porozumienie ze wszystkimi pozostałymi gminami powiatu starachowickiego oraz Starostą Powiatu Starachowickiego o rozszerzeniu Programu „SKS 60+” na cały powiat. Współpraca w tym zakresie realizowana jest w sposób ciągły.
	Wąchock	Współpraca z Caritas - Pomoc Żywnościowa dla Seniorów.
staszowski	Bogoria	Wyjazd na Jarmark Bożonarodzeniowy i Spotkanie opłatkowe.
	Połaniec	- Współpraca ze Stowarzyszeniem „Aktywności Lokalnej Bez Granic” w Połańcu na rzecz organizacji spotkań z seniorami z terenu Miasta i Gminy Połaniec. - Współpraca z Radą Seniorów, Karta Seniora Miasta i Gminy Połaniec (współpraca z partnerami).
	Staszów	Uzyskanie dotacja na prowadzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
włoszczowski	Kluczewsko	Współpraca przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej oraz Policji przy organizacji spotkania dotyczącego bezpieczeństwa seniorów.
	Radków	Współpraca ze Stowarzyszeniem na rzecz rozwoju Gminy Radków oraz Stowarzyszeniem „Jesteśmy Razem w Radkowie”.
	Secemin	W okresie od maja do grudnia 2019 roku grupa 41 seniorów z terenu gminy wzięła udział w projekcie „Strefa Aktywnych Seniorów” realizowanym przez Fundację Centrum Edukacji dla rozwoju z Włoszczowy, a finansowanym przez MRPiPS w ramach rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych. W ramach zadania nasi mieszkańcy uczestniczyli w szeregu bardzo ciekawych przedsięwzięć, m.in. zajęciach aqua fitness na basenie „Nemo” we Włoszczowie, ćwiczeniach usprawniających na sali gimnastycznej, wycieczkach krajoznawczych na terenie naszego województwa oraz Jurze Krakowsko-

		Częstochowskiej oraz wyjazdach kulturalnych do teatru i kina. Ponadto uczestniczyli w cyklu wykładów na temat aktywności społecznej i partycypacji publicznej osób starszych oraz zakładaniu i prowadzeniu Klubu Seniora – czego efektem było powstanie tego typu nieformalnej organizacji w Seceminie.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Wolontariat, asystenci osób starszych oraz grupy wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad seniorami dla rodzin lub opiekunów dla osób starszych

Gminy w województwie świętokrzyskim, równoległe z realizowanymi projektami, programami, zleceniami zadań publicznych organizacjom pozarządowym z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych, mogą podejmować inne działania, które rekomendowane są w „Programie na rzecz osób starszych do 2020 roku” tj.: zatrudnianie asystentów osób starszych, tworzenie grup wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad osobami starszymi jak również organizację wolontariatu.

Tabela 15. Wolontariat, asystenci, grupy wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad seniorami dla rodzin lub opiekunów w 2019r.

Wolontariat			
Lp.	Gmina	Powiat	Liczba wolontariuszy
1	Busko-Zdrój	buski	30
2	Jędrzejów	jędrzejowski	20
3	Wodzisław		15
4	Kazimierza Wielka	kazimierski	4
5	Opatowiec		36
6	m. Kielce	kielecki	16
7	Daleszyce		50
8	Miedziana Góra		10
9	Pierzchnica		25
10	Opatów	opatowski	41
11	Sadowie		8
12	Bałtów	ostrowiecki	3
13	Samborzec	sandomierski	20
14	Sandomierz		7
15	Starachowice	starachowicki	8
16	Bogoria	staszowski	12
17	Połaniec		5
Razem			310
Asystenci Osób Starszych			
Lp.	Gmina	Powiat	Liczba asystentów
1	Daleszyce	kielecki	brak danych
2	Starachowice	starachowicki	3

Razem	3

Grupy Wsparcia			
Lp.	Gmina	Powiat	Liczba osób objętych wsparciem
1	m. Kielce	kielecki	28
2	Sadowie	opatowski	33
3	Sandomierz	sandomierski	14
Razem			75

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W 2019 roku w obszarze wsparcia seniorów, w regionie działało **310** wolontariuszy w **17 gminach**, w 2018 roku ich liczba wynosiła 234 w 16 gminach (wzrost o 76 osób).

W badanym okresie odnotowano zatrudnienie **3** asystentów osób starszych w **2** gminach (Daleszyce oraz Starachowice). W 2018 roku nie odnotowano zatrudnienia asystentów osób starszych na terenie województwa świętokrzyskiego.

W badaniu ankietowym wykazano działanie tylko **3** grup wsparcia w funkcjach opiekuńczych obejmującej wsparciem **75 osób rodzin/opiekunów** osób starszych w gminach: Kielce, Sadowie oraz Sandomierz. Utworzenie takich grup wsparcia w przyszłości deklaruje **8** samorządów gminnych.

Aktywne formy spędzania wolnego czasu, zdrowego trybu życia oraz kampanie edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych

W 2019 roku **48 gmin** województwa świętokrzyskiego podjęło działania mające na celu promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia. Według ankietowanych w 2019 roku miało miejsce **805** takich działań, najwięcej w gminach: miasto Kielce – 119, Staszów – 200 oraz Radoszyce – 250 działań. Szczegółowe informacje na temat podjętych działań przedstawia tabela 16.

Tabela 16. Realizacja działań mających na celu promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia w województwie świętokrzyskim w 2019 roku.

Powiat	Gminy	Główne działania

buski	Busko-Zdrój	• Pikniki integracyjne dla Seniorów podczas których wygłaszane były prelekcje na temat zdrowego stylu życia. Dla ok 40 seniorów zostały również zorganizowane warsztaty z zakresu zdrowego trybu życia oraz „Buskie Dni Seniora”.
jędrzejowski	Imielno Jędrzejów Nagłowice Sędziszów Sobków	• Organizacja wyjazdu dla seniorów z terenu gminy Imielno na „Weekend Seniora do Chęcín”, gdzie były m.in. wykłady na temat zdrowego żywienia i korzyści z aktywnego trybu życia, • W ramach działalności Dziennego Domu Pomocy Społecznej: wycieczka turystyczna, zajęcia aktywności ruchowej w każdy poniedziałek, zabawy taneczne – dwa razy. W ramach działalności Uniwersytetu III Wieku: zajęcia aktywności ruchowej, wycieczki, • Gmina Nagłowice - Biegi Rejewske, Noc bibliotek, warsztaty pn: „Smaczne czytanie – szklanka soku zamiast kawy”, • IV Biesiada Seniorów – impreza międzypokoleniowa na bazie TKR w Sędziszowie w dniu 27.07.2019 r. Gmina opracowuje corocznie „program współpracy z organizacjami pozarządowymi...”, w którym zabezpiecza corocznie środki na zadanie pn. „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym”, z którego stowarzyszenia dostają dotacje m. in. na działania mające na celu promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia – wycieczki, spotkania integracyjne itp. W 2019 roku na tego rodzaju działania gmina udzieliła 4 dotacje. • Spotkania zorganizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Sobkowie - cykl spotkań okolicznościowych z udziałem osób starszych: „Betlejem polskie”, „Być kobietą”, „Belle epoque”, „Czerwiec 1979/1989”.
kazimierski	Bejsce Czarnocin Kazimierza Wielka Opatowiec	• Wycieczki, zawody sportowe, rajdy rowerowe, warsztaty muzyczne i choreograficzne. • Zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia plastyczne, warsztaty kulinarne, zajęcia edukacyjne, zajęcia rekreacyjne w Klubie Senior +. • Organizowane różnego rodzaju turnieje ○ spotkania, uroczystości szkolne promujące zdrowy tryb życia oraz aktywne spędzanie czasu wolnego, ○ rajdy rowerowe, ○ bieg niepodległościowy, ○ zawody sportowo-pożarnicze, ○ spotkania autorskie organizowane dla dzieci, młodzieży, seniorów, itp.
kielecki	Bieliny Chęciny Daleszyce m. Kielce Łopuszno Miedziana Góra Morawica Raków Sitkówka- Nowiny Strawczyn Zagnańsk	• Rajdy piesze, rajdy rowerowe, wyjazdy na baseny mineralne. • Pogadanki. • W Kielcach odbyły się następujące wydarzenia promujące zdrowy styl życia: ○ Senioralia w Parku Miejskim, ○ Międzynarodowy Dzień Osób Starszych Dzień „Senioriada” 21 wrzesień 2019 roku w Kieleckim Centrum Kultury, ○ Międzynarodowe Targi dla Seniora 10-12 października 2019r., ○ Piesze rajdy turystyczno-krajoznawcze, wycieczki rowerowe, grzybobranie, nordic walking, ○ Piesze wycieczki z cyk „Cudze chwalicie swego nie znacie” przy współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, ○ Współpraca ze Stowarzyszeniem „Ziemia Świętokrzyska” – wycieczki piesze „Aktywny Senior”, ○ Targi Kielce „Slow life”, ○ Spotkanie z dietetykiem – „Fakty i mity żywieniowe”, ○ Zajęcia Żeglarskie na zalewie Kieleckim, ○ Gimnastyka ogólnousprawniająca, gimnastyka z elementami tańca, gimnastyki indywidualne, ○ Piknik Retro Kielce,

		○ Spacery – Rezerwat Kadzielnia, Stadion Leśny, ○ Wyjścia do kawiarni, restauracji, WDK, OMPiO, Dom Kultury Sabat, Kościoły, Papugarnia, Stadion Leśny, Rezerwat Kadzielnia, Geopark, ○ Kultura 60+ - weekend Seniora z kulturą w Kieleckim Teatrze Tańca. ● Kampania społeczna: „Jedz zdrowo, żyj zdrowo”. ● Spotkania Klubu Seniora – propagowanie zdrowego stylu życia. ● Festyn rodzinny „Na dobre i na złe niech się trzyma”, Happening rodzinny, ● Warsztaty międzypokoleniowe, Jasełka dla seniorów „Wśród nocnej ciszy”. ● Bezpłatna nauka chodzenia z kijkami Nordic Walking (współpraca GOK z Klubem Seniora), rajdy Nordic Walking, rady rowerowe, kino letnie. ● W Gminie Zagnańsk promowane są aktywne formy spędzania wolnego czasu i zdrowego trybu życia w ramach projektu „Gmina Zagnańsk przyjazna Seniorom”.
konecki	Radoszyce Słupia Konecka Smyków Stąporków	● Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, noworoczny turniej halowej piłki nożnej, sesje Młodzieżowej Rady Miejskiej, Noworoczne spotkanie noworoczne, dzień wiosny, dzień kobiet, projekt Bookcrossing, obchody Konstytucji 3 Maja, zawody pożarnicze, wyścig kolarski szlakiem walk Mjr Hubala, turniej akademii piłkarskich, jasełka, Spotkanie autorskie z Janiną Malicką, Ziółolecznictwo – spotkanie z Justyną Pargiełą, majówka z wierszem, trening z mistrzami, Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską, dzień dziecka, festyn „Radoszyczenie dzieciom”, Radoszycka Szprycha, charytatywny bieg dla Joli, Obchody 75 rocznicy Pacyfikacji Radoszyc, dożynki, obchody w Wyřebowie, obchody w Zychach, obchody 11 listopada, turniej siatkówki plażowej, dzień sportu, bicie rekordu w pierwszej pomocy, turnieje halowej piłki nożnej, dzień seniora, noc bibliotek, ● Rajd Rowerowy. ● Piecne rajdy, wycieczki, aktywne zajęcia organizowane w świetlicach środowiskowych, gra w bilard, piłkę nożną. ● Wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne (rehabilitacja, spacer, krajoznawstwo, nordic walking).
opatowski	Opatów Ożarów	● Spotkanie pod hasłem „Ruszaj po zdrowie” zorganizowane w Środowiskowym Domu Samopomocy w Opatowie w ramach projektu „Aktywny Senior” realizowanego przez Stowarzyszenie „Ostrower” z Ostrowca Św. Udział 20 osób w wieku 50+, w tym 6 osób powyżej 65 lat. Tematyka: pozytywny wpływ na zdrowie aktywności fizycznej, przykładowe formy aktywności, zbilansowana dieta, profilaktyka zdrowotna, upominek – kamizelka odblaskowa. ● Spotkanie z dietetykiem. Dieta i jej dostosowanie do stanu zdrowia i przyjmowanych leków (40 osób). ● Obchody Światowego Dnia Zdrowia. Temat: „Zdrowie dla wszystkich. Prawa Pacjenta – Świadomy Pacjent” (20 osób). Organizator działań pkt. 2 i 3: Biblioteka Powiatowa i Miejsko-Gminna w Opatowie. ● Cykliczne (cotygodniowe) audycje w Radio Opatów „Pokochaj swoje serce” i „ABC Zdrowia”. ● Wykład w Opatowskim Ośrodku Kultury „Stres, niehigieniczny tryb życia i niezdrowe żywienie przyczyną chorób nowotworowych”.

		• Zajęcia ruchowe, kinezyterapia, Nordic Walking, zabawy taneczne, pikniki integracyjne, zajęcia taneczne - nauka tańca, wycieczki, spotkania z lekarzem i pielęgniarką.
ostrowiecki	Bodzechów Ćmielów Kunów Ostrowiec Świętokrzyski	• Festyny Rodzinne podczas których promowano formy aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia. • Budowanie tzw. OSA w celu aktywizacji społecznej mieszkańców w tym Seniorów. • Promowanie nowej dyscypliny sportu - "Speed ball", piknik seniorzy dzieciom. • „Aktywny Senior 2019” - program realizowany przez MOSiR.
pińczowski	Michałów Pińczów	• XI europejski tydzień sportu dla wszystkich, XXV sportowy turniej miast i gmin, Gminna liga piłki nożnej. • Wyjazdy integracyjne, zajęcia rehabilitacyjne, szczepienia, dzień seniora, Wigilia 60+, Marsz różowej wstążki, itp.
sandomierski	Obrazów Sandomierz Wilczyce	• Gminna Biblioteka Publiczna w Obrazowie zorganizowała następujące przedsięwzięcia: ○ warsztaty w ramach projektu „Bank Czasu Seniora”, „Świętokrzyski ENTO- dizajan”, ○ spotkania i wyjazdy które zaowocowały rozwojem zainteresowań kulturalnych i integracją seniorów naszej Gminy, ○ organizowanie Gminnego Dnia Dziecka, ○ organizowanie Gminnego Dnia Babci i Dziadka, ○ warsztaty mała pracownia rękodzieła: ○ pracownia ceramiczna, ○ klub kreatywności, Tańcowała Igła z Nitką (warsztaty szycia na maszynie do szycia), ○ dyskusyjny klub książki dla dorosłych. • Promocja zdrowego trybu życia przez sport i rekreację - spacer po zdrowie (MOSiR). Senior w formie - Nordic Walking (MOSiR). • Spotkania okolicznościowe związane z rozrywką i tańcem, wyjazdy krajoznawcze, spotkania międzypokoleniowe.
skarżyski	Łączna	• Wyjazdy na baseny siarczane przez cały rok, wycieczki krajoznawcze.
starachowicki	Mirzec Pawłów Starachowice	• Zajęcia w Klubie Seniora. • Wyjazdy do sołeckich wód siarczkowych w ramach, których prowadzone były 30-to minutowe zajęcia aqua aerobik, kąpiele w leczniczej wodzie siarczkowej oraz pływanie i inne formy relaksu i rekreacji – uczestniczyła 80-cio osobowa grupa seniorów (rotacyjnie w 30-to osobowych były organizowane wyjazdy), warsztaty taneczne „Banto” na sali gimnastycznej będącej w użyczeniu Szkoły Podstawowej w Pawłowie (20-to osobowa grupa seniorów 50+). • Starachowicki Dzień Seniora, Biała Niedziela, Joga na trawie, Międzypokoleniowy Turniej gry w Boules.
staszowski	Połaniec Staszów Szydłów	• Indywidualne poradnictwo z zakresu prowadzenia zdrowego stylu życia, sposobu właściwego odżywiania się i utrzymania aktywności fizycznej dla uczestników ŚDS, Program „Zdrowy Kręgosłup”, Program – Warsztaty – JOGA, • Aktywność manualna i umysłowa. • Działanie „z tradycjami nam po drodze”- ok 50 osób, międzypokoleniowe integracyjne spotkanie w związku z kultywowaniem obyczajów odpustu Św. Jakuba.
włoszczowski	Kluczewsko Krasocin Radków Secemin Włoszczowa	• Cykliczne ćwiczenia na siłowni napowietrznej z instruktorem, Promowanie nordic walking poprzez instruktaż i organizowanie wspólnego chodzenia, rajdy rowerowe dla seniorów. • Spotkania z dietetykiem.

		• Działania realizowane w ramach stowarzyszenia „Jesteśmy Razem w Radkowie” powstałe z inicjatywy GOPS. • Siłownie napowietrzne w sołectwach. • Na terenie gminy Włoszczowa istnieje „Strefa Aktywnego Seniora” aktywująca seniorów do: - w Bibliotece Publicznej we Włoszczowie trwał wakacyjny kurs języka angielskiego, podczas którego nasi seniorzy mieli także okazję spotkać się z wolontariuszami z różnych stron świata, np. Kolumbii, Tajlandii, Turcji. - o na Basenie „NEMO” liczna grupa ćwiczy aqua fitness, - o w Domu Kultury co tydzień zręczne dłonie Pogodnych Kręciołków wyczarowują rękodzielnicze cudetka, które powstają w technice quillingu. • Uczestnicy projektu, którzy systematycznie biorą udział w cyklicznych zajęciach, zapraszani są także na wyjazdy krajoznawcze między innymi: - o odbyła się wycieczka na Ponidzie (opactwo cysterskie i Muzeum Zegarów w Jędrzejowie, Ogrody na Rozstajach w Młodzawach Dużych, Busko-Zdrój,) - o uczestnicy odwiedzi świeżo wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO Krzemionki Opatowskie i Żywą Fabrykę Porcelany w Ćmielowie. Pomędzy tymi atrakcjami było jeszcze Zoo Safari w Bałtowie, a na koniec dnia... lody w Nowej Słupi.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Na podstawie badania ankietowego wykazano, iż w badanym okresie **9 gmin** zorganizowało kampanie edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych, co obrazuje tabela 17.

Tabela 17. Kampanie edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych zorganizowane w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Gmina
1	buski	Busko-Zdrój
2	jędrzejowski	Jędrzejów
3	kazimierski	Kazimierza Wielka
4		Opatowiec
5	kielecki	m. Kielce
6		Piekoszów
7	ostrowiecki	Kunów
8	sandomierski	Sandomierz
9	starachowicki	Mirzec
10		Starachowice

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Organizacja szkoleń oraz kursów dla osób starszych

Jednym z działań zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych jest również organizowanie szkoleń i kursów zapobiegających wykluczeniu cyfrowemu, podniesieniu kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych jak również podniesieniu poziomu bezpieczeństwa osób starszych (tabela 18).

Tabela 18. Szkolenia oraz kursy zorganizowane dla osób starszych ogółem w 2019 roku.

Tematyka szkoleń/kursów	Ilość gmin	Ilość osób uczestniczących
Podniesienie kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych	22	1324
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa	23	1649
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	37	1797
Razem	82	4 770

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W 2019 roku w 82 gminy zorganizowały szkolenia i kursy dla **4 770** osób starszych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat ilości uczestników w szkoleniach.

Tabela 19. Szczegółowe zestawienie zorganizowanych szkoleń oraz kursów dla osób starszych w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Gmina	Ilość osób uczestniczących
Podniesienie kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych			
1	jędrzejowski	Jędrzejów	50
2		Małogoszcz	40
3		Wodzisław	10
4	kazimierski	Kazimierza Wielka	241
5	kielecki	Bieliny	60
6		m. Kielce	226
7		Miedziana Góra	34
8		Pierzchnica	6
9		Strawczyn	15
10	konecki	Radoszyce	250
11		Smyków	3
12		Stąporków	55
13	ostrowiecki	Kunów	35
14		Waśniów	20
15	pińczowski	Pińczów	100
16	skarżyski	Łączna	32
17		Skarżysko - Kamienna	20
18	staszowski	Staszów	70
19		Łubnice	brak danych
20	włoszczowski	Radków	20
21		Kluczewsko	20
22		Krasocin	17

Razem	1324

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa			
1	buski	Pacanów	100
2	kazimierski	Kazimierza Wielka	30
3		Czarnocin	40
4	kielecki	Bieliny	100
5		Łopuszno	60
6		m. Kielce	364
7		Miedziana Góra	190
8		Piekoszów	38
9	konecki	Stąporków	120
10		Radoszyce	60
11		Słupia Konecka	15
12	opatowski	Ożarów	171
13		Opatów	20
14	ostrowiecki	Kunów	35
15		Waśniów	15
16	pińczowski	Pińczów	86
17	sandomierski	Sandomierz	brak danych
18		Wilczyce	36
19	skarżyski	Łączna	32
20	starachowicki	Mirzec	25
21		Starachowice	42
22	staszowski	Staszów	50
23	włoszczowski	Kluczewsko	20
Razem			1 649

Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu			
1	jędrzejowski	Małogoszcz	20
2		Sędziszów	20
3	kazimierski	Kazimierza Wielka	241
4	kielecki	Bieliny	60
5		Bodzentyn	20
6		m. Kielce	438
7		Górno	20
8		Morawica	15
9		Miedziana Góra	48
10		Pierzchnica	6
11		Strawczyn	15
12		Zagnańsk	brak danych
13		konecki	Radoszyce
14	Smyków		5
15	Stąporków		25
16	opatowski	Ożarów	12

17		Opatów	10
18		Sadowie	7
19		Wojciechowice	50
20	ostrowiecki	Ćmielów	15
21		Kunów	30
22		Waśniów	20
23	pińczowski	Pińczów	100
24	sandomierski	Klimontów	10
25		Sandomierz	66
26	skarżyski	Skarżysko - Kamienna	20
27		Suchedniów	54
28	starachowicki	Mirzec	20
29		Starachowice	82
30	staszowski	Łubnice	10
31		Osiek	3
32		Połaniec	50
33		Staszów	40
34	włoszczowski	Radków	8
35		Secemin	20
36		Kluczewsko	20
37		Krasocin	17
Razem			1 797

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Gminne rady seniorów

Na mocy nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. 2013 poz. 594) wprowadzona została możliwość powoływania gminnych rad seniorów. Mają one gwarantować włączanie osób starszych w życie społeczne. W województwie świętokrzyskim w 2019 funkcjonowało **16 Rad Seniora** w gminach: Busko-Zdrój, Jędrzejów, Sędziszów, Bieliny, m. Kielce, Strawczyn, Miedziana Góra, Końskie, Pińczów, Sandomierz, Bliżyn, Suchedniów, Starachowice, Połaniec, Bogoria, Włoszczowa. W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego, w roku badania nie stwierdzono zmian.

Programy uprawniające seniorów do zniżek

Status seniora powinien nieść za sobą wiele udogodnień i przywilejów. Niejednokrotnie niskie dochody seniorów sprawiają, że dotyczą ich problemy natury ekonomicznej. Emeryci i renciści mają prawo m.in. do tańszych podróży pociągiem i autobusem, zniżek w aptekach, a nawet darmowych wejść do muzeów. Tego typu forma wsparcia seniorów może przyczynić się do wzrostu aktywności społecznej osób starszych.

Według danych przedstawionych przez samorzządy lokalne, **25** gmin wprowadziło programy uprawniające osoby starsze do zniżek, z których skorzystać może **36 710** osoby, w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 7 186 osoby oraz o 9 gmin (tabela 20).

Tabela 20. Szczegółowe zestawienie dot. Programów uprawniających do zniżek dla seniorów funkcjonujących na poziomie samorządów gminnych w 2019 roku.

Gmina	Ilość osób objętych programem
Busko-Zdrój	brak danych
Gnojno	25
Jędrzejów	70
Sędziszów	133
Chęciny	640
Morawica	75
m. Kielce	11000
Łopuszno	363
Masłów	264
Piekoszów	64
Sitkówka-Nowiny	818
Strawczyn	300
Zagnańsk	415
Stąporków	172
Ćmielów	20
Pińczów	246
Sandomierz	590
Skarżysko-Kamienna	14 000
Brody	279
Mirzec	233
Pawłów	182
Starachowice	5069
Wąchock	521
Połaniec	446
Włoszczowa	785
Razem	36 710

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Teleopieka

Stosowanie szerokiego spektrum obecnie dostępnych, tradycyjnych modeli opieki zdrowotnej i społecznej z czasem staje się nie wystarczające. Statystyki pokazują, że aż 70 proc. upadków w domach, którym ulegają osoby powyżej 65 roku życia, zdarza się podczas kąpieli w łazience, gdy dostęp do telefonu jest niemożliwy. Ponad 40 proc. poszkodowanych nie może się podnieść, a więc także dotrzeć do telefonu, by wezwać pomoc. Więcej niż połowa osób w chwili zagrożenia i stresu nie potrafi wybrać numeru telefonu do służb ratunkowych.

Jednym z rozwiązań jak pokonać tego typu bariery, jest wprowadzone ponad 20 lat temu między innymi we Francji, Szwecji czy Hiszpanii nowoczesne rozwiązanie dziś nazywane teleopieką. Jego najważniejszym celem jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa seniorów i ich najbliższych. Świadomość, że w każdej chwili – niezależnie od pory dnia czy nocy – można skontaktować się z teleopiekunem, wpływa pozytywnie na samopoczucie osoby starszej.

Zasada działania systemu polega na tym, iż u podopiecznego w domu, najczęściej obok telefonu stacjonarnego, instaluje się głośnomówiący transponder wyposażony w czuły mikrofon i głośnik. Umożliwia on prowadzenie rozmów bez podnoszenia słuchawki lub wykręcania numeru. W chwili zagrożenia: przy upadku, zasłabnięciu, lęku, podczas włamania czy pożaru, podopieczny naciska przycisk alarmowy – niewielki zegarek lub wisior i w kilka sekund łączy się z centrum interwencyjnym. Dzięki karcie informacyjnej, którą podopieczny wypełnia podczas instalacji urządzenia, przychodzące zgłoszenie nie jest anonimowe. Operator wie kto i skąd dzwoni, jaki jest jego stan zdrowia i jakie mogą być związane z tym zagrożenia. Znane są również osoby z najbliższego otoczenia: rodzina, opiekunowie, sąsiedzi; których należy powiadomić w pierwszej kolejności. Teleopiekun, zależnie od powodu zgłoszenia, powiadamia osoby najbliższe lub służby ratunkowe. Każde zgłoszenie jest „zaopiekowane” do chwili, gdy teleopiekun uzyska pewność, że zgłoszony problem rozwiązano.²

Na podstawie nadesłanych ankiet wynika, że w 2019 roku **20 gmin** udzielało wsparcia seniorom w formie teleopieki. Są to: Małogoszcz, Sędziszów, Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Górnio, Daleszyce, miasto Kielce, Mniów, Nowa Słupia, Dwikozy, Klimontów, Łoniów, Samborzec, Sandomierz, Wilczyce, Zawichost, Skarżysko – Kamienna, Starachowice oraz Radków. Łączna liczba osób objętych usługą teleopieki w wyżej wymienionych gminach wyniosła **501** osób. Warto nadmienić, iż w porównaniu do roku ubiegłego liczba osób objętych usługą **wzrosła o 140** osób.

Otrzymane dane z samorządów gminnych ukazują jednoznacznie, że z roku na rok coraz więcej osób starszych jest objętych usługą teleopieki, bo coraz więcej ośrodków pomocy społecznej diagnozuje potrzeby związane z zapewnieniem bezpieczeństwa seniorom na terenie własnych gmin. W przyszłości **20** samorządów planuje wdrożenie teleopieki jako formy wsparcia dla **291** osób starszych (tabela 21).

---

² <http://www.zdaniemseniora.pl/teleopieka-aniol-stroz-dla-seniorow/>

Tabela 21. Planowane wdrożenie teleopieki.

Powiat	Gmina	Liczba osób objętych
jędrzejowski	Jędrzejów	15
kazimierski	Kazimierza Wielka	brak danych
kielecki	Górno	5
	m. Kielce	60
	Miedziana Góra	30
	Strawczyn	30
	Zagnańsk	brak danych
konecki	Gowarczów	10
opatowski	Lipnik	5
ostrowiecki	Ćmielów	15
sandomierski	Koprzywnica	10
	Łoniów	5
	Sandomierz	42
	Wilczyce	5
	Zawichost	brak danych
starachowicki	Starachowice	5
	Wąchock	brak danych
staszowski	Bogoria	brak danych
	Szydłów	50
włoszczowski	Moskorzew	4
Razem		291

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

Dostępność i rodzaje infrastruktury przystosowanej do potrzeb Seniorów oraz rozbudowa lub modernizacja już istniejących budynków

Według badania ankietowego samorządy gminne wykazały, iż w 2019 roku w województwie świętokrzyskim **98** gmin posiada budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb seniorów (budynki wyposażone m.in. w windy, podjazdy, pochylnie lub inne udogodnienia poprawiające komfort funkcjonowania osoby starszej); gminy te wskazały, że na ich terenie łącznie funkcjonuje około **756** budynków użyteczności publicznej przyjaznych seniorom takich jak np.: urzędy gminy, zespoły opieki zdrowotnej, apteki, banki, świetlice wiejskie, ośrodki pomocy społecznej, gminne biblioteki, szkoły, obiekty sportowe, sklepy, urzędy pocztowe. Niestety w regionie według deklaracji w ankietach znajdują się również 4 gminy, w których budynki użyteczności publicznej nie są przystosowane dla osób starszych jak wynika z badania ankietowego. W 2019 roku **28** gmin rozbudowało lub zmodernizowało 45 obiektów już istniejących dla potrzeb osób starszych.

Udział seniorów w podejmowaniu ważnych decyzji w swoich społecznościach

Ważnym procesem w życiu lokalnych społeczności na poziomie gminnym jest ciągły rozwój na rzecz mieszkańców. Naturalną częścią tego procesu jest udział seniorów. Wielokrotnie podczas różnego rodzaju debat, konsultacji społecznych można spotkać się z brakiem porozumienia wśród samych zainteresowanych danym problemem. Swoistym głosem rozsądku w wielu żywiołowych dyskusjach okazują się być osoby starsze, które często z racji doświadczenia życiowego potrafią wiele wnieść do danej dyskusji niejednokrotnie studząc emocje, podsuwać dobre rozwiązania.

Według ankietowanych w 2019 roku, tylko **10** gmin z regionu świętokrzyskiego organizowało **24** konsultacje społeczne, w których udział brali seniorzy. Konsultacje dotyczyły najczęściej spraw takich jak: zmiana prawa miejscowego, inwestycji lokalnych, ustalenia praw miejskich, rewitalizacji parków i osiedli, wymiaru podatku rolnego i od nieruchomości.

4.2 Działania podejmowane przez powiaty regionu świętokrzyskiego

Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych

W 2019 roku 5 samorządów powiatowych realizowało projekty z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji, których odbiorcami były osoby starsze (tabela 22).

Tabela 22. Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Liczba osób objętych
1	kielecki	brak danych
2	konecki	brak danych
3	opatowski	103
4	ostrowiecki	365
5	sandomierski	26
Razem		904

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W działaniach powiatów w ramach projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji łącznie udział wzięło **904 mieszkańców regionu**.

Przedsięwzięcia służące integracji międzypokoleniowej

W 2019 roku **4 powiatów** regionu świętokrzyskiego realizowało przedsięwzięcia mające na celu integrację międzypokoleniową (tabela 23).

Tabela 23. Realizacja przedsięwzięć służących integracji międzypokoleniowej przez powiaty w województwie świętokrzyskim w 2019 r.

Powiat	Działania
kazimierski	1. Dom Pomocy Społecznej w Bejskach zorganizował trzy spotkania integracyjne międzypokoleniowe, w tym: dwa spotkania uczniów Samorządowej Szkoły Podstawowej w Bejskach z mieszkańcami Domu i ich rodzinami oraz jedno spotkanie mieszkanki DPS z uczniami Zespołu Szkół Rolniczych w Cudzynowicach o kierunku fryzjerstwo. 2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej w ramach spotkania wigilijnego zorganizowało spotkanie uczestników Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Kazimierzy Wielkiej z pracownikami Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej i pracownikami PCPR. 3. Pod patronatem Starosty Kazimierskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, wspólnie z Regionalną Placówką Opiekuńczo-Terapeutyczną w Kazimierzy Wielkiej zorganizowało piknik integracyjny pn. „Powitanie Lata”, w którym uczestniczyły dzieci i młodzież przebywająca w pieczy zastępczej wraz z rodzinami zastępczymi oraz wychowankowie Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Cudzynowicach i Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Kazimierzy Wielkiej.
opatowski	1. Spotkania seniorów z KS oraz DD w Opatowie z dziećmi z Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych istniejących na terenie powiatu.
ostrowiecki	1. W ramach Akademii Pełnej Zdrowia „Czas Na Edukację” odbyły się spotkania edukacyjne oraz konferencja dla mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego. Edukacja, jaka została zaproponowana naszym mieszkańcom obejmowała tematykę z zakresu zdrowego stylu życia, farmakologii, medycyny, a także psychologii. 2. W roku 2019 odbyły się 3 spotkania ze specjalistami: Pacjent z chorobami cywilizacyjnymi w gabinecie stomatologicznym XXI wieku. Pamięć – rodzaje i funkcjonowanie. Składniki anty-odżywcze naturalnie występujące w żywności. 3. Odbyła się również konferencja „Czas Na Edukację” dla mieszkańców powiatu ostrowieckiego podczas, której mieszkańcy wysłuchali wykładów o tematyce medycznej: Diabetologiczna mikstura wiedzy, składniki szkodliwe w żywności dodawane w procesach technologicznych, „Lek, a suplement diety”.
sandomierski	1. Odbyły się 83 spotkania w ramach współpracy z przedszkolami, szkołami podstawowymi i średnimi, świetlicami socjoterapeutycznymi, środowiskowymi domami samopomocy, Uniwersytetem III wieku, warsztatami terapii zajęciowej, PCK, działalność Stowarzyszenia „Uśmiech Seniora” działającego przy DPS oraz zespołami muzycznymi, grupami artystycznymi w celu organizacji takich działań jak: koncerty, wyjazdy, występy artystyczne, warsztaty muzyczne, benefisy, turnieje gier i zabaw, warsztaty fotograficzne oraz kulinarno-cukiernicze, wyjazdy i wycieczki.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

Zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych zlecone organizacjom pozarządowym przez powiaty

Spośród 13 powiatów województwa świętokrzyskiego i miasta Kielce, **2 z nich** w trybie konkursu dla organizacji pozarządowych zlecało zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych. Łączna suma środków przeznaczonych wyniosła: **119 113,00zł** (tabela 24).

Tabela 24. Zadania publiczne zlecone organizacjom pozarządowym przez powiaty w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Liczba organizacji pozarządowych	Wysokość środków
1	buski	1	117 113,00 zł
2	sandomierski	1	2 000,00 zł
	Razem	2	119 113,00 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Zadania zostały zlecone jedynie 2 organizacjom pozarządowym. Najwięcej środków na zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych przeznaczył powiat buski - 117 113,00 zł.

Udział pracowników samorządowych w tym pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w szkoleniach, warsztatach itp.

Respondenci wskazali, iż w 2019 roku 566 pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz pracowników innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej brało udział w szkoleniach bądź warsztatach mających na celu podniesienie kompetencji w zakresie pracy z osobami w podeszłym wieku. W porównaniu do roku 2018 liczba pracowników biorących udział w szkoleniach wzrosła o 449 osoby.

Tabela 25. Udział pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie w szkoleniach/ warsztatach w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Liczba pracowników
1	buski	3
2	kazimierski	16
3	konecki	3
4	opatowski	58
5	ostrowiecki	82
6	sandomierski	77
7	starachowicki	327
	Razem	566

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Najwięcej pracowników podnoszących swoje umiejętności w tym zakresie odnotowano w powiecie starachowickim - 327 osób oraz ostrowieckim - 82 osoby.

Działania na rzecz seniorów we współpracy lub partnerstwie z innymi podmiotami

Według badania ankietowego, 10 powiatów w 2019 roku podjęło współpracę i zawiązało partnerstwo z innymi podmiotami na rzecz seniorów.

Tabela 26. Współpraca lub partnerstwo powiatu z innymi podmiotami w województwie świętokrzyskim w 2019 roku.

Powiat	Działania
buski	PCPR realizował Projekt „Rodzina Wspólna Troska” w ramach którego 40 osób zostało objętych usługami opiekuńczymi (20 osób) i asystenckimi (20 osób).
jędrzejowski	- Powiat Jędrzejowski – PCPR w Jędrzejowie wspólnie z Fundacją Perspektywy i Rozwój, Stowarzyszeniem „PRO-BONO”, Gminą Sędziszów/M-GOPS w Sędziszowie, Gminą Słupia/ GOPS w Słupi oraz Związkiem Harcerstwa Polskiego Chorągiew Kielecka realizuje w latach 2018-2020 projekt partnerski pn.: ”Powiat Jędrzejowski realizatorem innowacyjnych i wysokospecjalistycznych usług społecznych”. - Fundacja Perspektywy i Rozwój utworzyła Dzienny Dom Pomocy „ARKADIA”. Wsparciem obejmuje 30 osób zależnych starszych niesamodzielnych, w tym niepełnosprawnych; - Stowarzyszenie „ProBono” włączyło natomiast te osoby w innowacyjną formę opieki, tzw. teleopiekę mającą na celu błyskawiczną interwencję w sytuacjach alarmowych; - Powiat Jędrzejowski/PCPR w Jędrzejowie obejmuje specjalistycznym wsparciem i poradnictwem 24 osoby funkcjonujące w pieczy zastępczej: wychowanków oraz osoby sprawujące nad nimi rodzinną pieczę zastępczą; - Priorytetem Gminy Sędziszów/M-GOPS w Sędziszowie jest natomiast dostosowanie lokalu do warunków placówki wsparcia dziennego, rozszerzenie dotychczasowej działalności świetlicy środowiskowej na środowiskowo-socjoterapeutyczną; - Powiat Jędrzejowski/PCPR w Jędrzejowie (Lider Projektu) w partnerstwie z Fundacją Perspektywy i Rozwój z Sędziszowa oraz Gminą Oksa/GOPS będzie realizować partnerski Projekt „Razem tworzymy rodzinę – rozwój wysokiej jakości usług społecznych w Powiecie Jędrzejowskim dla rodzin i osób potrzebujących wsparcia” w ramach RPO WŚ 2014 – 2020 dofinansowanego ze środków EFS, Celem ogólnym w/w projektu jest zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w ramach utworzenia Placówki Dziennego Domu Pomocy, utworzenie świetlicy środowiskowej oraz objęcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym wsparciem w ramach Powiatowego Punktu Wsparcia Rodziny oraz zwiększenie o 15 miejsc świadczenia usług opiekuńczych poprzez utworzenie i funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy „Arkadia +”.
kazimierski	Dofinansowanie zajęć rehabilitacyjnych dla członków dwóch Stowarzyszeń działających na terenie powiatu kazimierskiego.
kielecki	- Projekt „Liderzy kooperacji” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój, Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna finansowanego ze środków EFS na lata 2014-2020. Projekt realizowany jest przez Lidera: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie reprezentujący województwo podkarpackie oraz Partnerów Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w Białymstoku, Lublinie i Kielcach, a także Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie. Celem głównym projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich na obszarze makroregionu i województw: lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego. - Zadania powiatu w zakresie realizacji porozumienia realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach. W związku z powyższym w lipcu 2019r. PCPR w Kielcach podpisało porozumienie

	dot. powołania Partnerskiego Zespołu Kooperacji z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy Bieliny i gminy Łopuszno. • Zgodnie z porozumieniem, do zadań PCPR należy w szczególności: ○ koordynacja współpracy pomiędzy Członkami PZK, w tym ustalenie składu PZK i uczestnictwo we wszystkich spotkaniach animatora powiatowego, ○ organizacja spotkań i szkoleń Członków PZK w zakresie objętym niniejszym porozumieniem, wnioskowanie do ROPS o potrzebne wsparcie działalności Zespołu lub jego Członków, ○ wspieranie Członków PZK w realizacji zadań wynikających z niniejszego porozumienia, ○ opracowanie i aktualizowanie listy aktywności i usług, ○ opracowanie i koordynowanie projektów socjalnych, ○ zarządzanie komunikacją w PZK, ○ stała współpraca z animatorem gminnym, radnym gminnym oraz Zespołem ds. Modelu, ○ reprezentowanie PZK na zewnątrz, ○ udział w spotkaniach animatorów w ROPS, szkoleniach Szkoły Kooperacji, superwizjach, partnerskich spotkaniach wymiany doświadczeń, badaniach focusowych, ○ prowadzenie dokumentacji związanej z działalnością PZK, ○ promocja działań PZK, współdziałanie z radnym powiatowym i gminnym w sprawie budowania polityki społecznej i Modelu Kooperacji. • W skład Partnerskiego Zespołów Kooperacji w Gminie Łopuszno wchodzi następujący partnerzy: ○ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, ○ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie, ○ Gminny Ośrodek Sportowo-Wypoczynkowy w Łopusznie, ○ Komenda Miejska Policji w Kielcach, ○ Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie, ○ Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łopusznie, ○ Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie • W skład Gminno-Powiatowych Zespołów Kooperacji w Gminie Bieliny wchodzi następujący partnerzy: ○ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, ○ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielinach, ○ Gminna Biblioteka Publiczna w Bielinach, ○ Komenda Miejska Policji w Kielcach, ○ Koło Gospodyń Wiejskich w Makoszynie, ○ Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Wokół Łysej Góry w Bielinach, ○ Centrum Tradycji, Turystyki i Kultury Gór Świętokrzyskich w Bielinach, ○ Gminna Rada Seniorów w Bielinach, ○ Koło Gospodyń Wiejskich w Bielinach.
konecki	• W ramach Koneckich Dni Profilaktyki w Starostwie Powiatowym w Końskich odbyła się konferencja pt. "Bezpieczny i aktywny Senior". Partnerem był MGOPS w Końskich.
opatowski	• Projekt "Zapewniamy wysokiej jakości usługi asystenckie w Powiecie Opatowskim". Zadanie: utworzenie centrum asystentury w Powiecie Opatowskim. • Projekt partnerski ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół w Ożarowie im. M. Skłodowskiej - Curie.
ostrowiecki	• Akcje profilaktyczne organizowane były w ramach „Akademii Pełnej Zdrowia”, w zakresie, której odbywały się: ○ „Czas Na Relaks W Ciszy” - w ramach, których odbywały się Koncerty Rekreacyjne – 6 koncertów. ○ „Czas Na Edukację” - w ramach, których odbywały się 3 spotkania edukacyjne oraz 1 konferencja. ○ „Czas Na Aktywność” - w ramach, których odbywały się zajęcia Aktywności Fizycznej dla 240 osób.

	○ „Czas Zadbać O Zdrowie” - w ramach, których odbywały się Konsultacje lekarzy specjalistów i Badania profilaktyczne dla mieszkańców w zakresie: ▪ badania densytometryczne, ▪ badania słuchu, ▪ badania spirometryczne, ▪ testy na HCV, ▪ badania kardiologiczne, ▪ badania endokrynologiczne.
sandomierski	○ Koncerty, występy artystyczne, warsztaty muzyczne, udział w „Senioraliach”, konkursy plastyczne, imprezy plenerowe, pikniki integracyjne, wycieczki krajoznawcze.
skarżyski	○ Projekt partnerski edukacyjny dla seniorów z SSIO (Skarżyskie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich)
starachowicki	○ Porozumienie o współpracy w sprawie Programu „Starachowicka Karta Seniora 60+” pomiędzy Powiatem Starachowickim, Gminą Starachowice, Gminą Brody, Gminą Mirzec, Gminą Pawłów, Miastem i Gminą Wąchock.

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Wolontariat, oraz grupy wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad seniorami dla rodzin lub opiekunów dla osób starszych

Równolegle z realizowanymi projektami, programami, zlecaniem zadań publicznych organizacjom pozarządowym z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych, powiaty mogą podejmować inne działania, które rekomendowane są w „Programie na rzecz osób starszych do 2020 r.” tj.: tworzenie grup wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad osobami starszymi jak również organizację wolontariatu.

Tabela 27. Wolontariat w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 r.

Lp.	Powiat	Liczba wolontariuszy
1	kazimierski	2
2	opatowski	6
3	sandomierski	19
Razem		27

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

W 2019 roku w obszarze wsparcia seniorów, tylko **3** powiaty: kazimierski, opatowski i sandomierski organizowały wolontariat, w ramach którego działało **27** wolontariuszy (o 12 mniej niż w 2018 roku). W regionie świętokrzyskim tylko w powiecie skarżyskim działa grupa wsparcia w funkcjach opiekuńczych obejmująca wsparciem rodziny/opiekunów osób starszych w łącznej licznie **25** osób.

Promowanie form aktywnego spędzania wolnego czasu, zdrowego trybu życia oraz kampanie edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych

W 2019 roku **8 powiatowych centrów pomocy rodzinie** podjęło **102** działania (więcej o 12 niż 2018 roku) mających na celu promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia (tabela 28).

Tabela 28. Działania mające na celu promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia podjęte przez powiaty w 2019 r.

Lp.	Powiat	Liczba działań
1	kazimierski	7
2	kielecki	brak danych
3	konecki	10
4	opatowski	4
5	ostrowiecki	53
6	sandomierski	25
7	skarżyski	3
8	starachowicki	brak danych
Razem		102

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego.

Do najczęstszych form spędzania wolnego czasu należało uczestnictwo w różnego rodzaju spotkaniach integracyjnych promujących zdrowy tryb życia takich jak: turnieje sportowe, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, imprezy okolicznościowe, festyny, zabawy plenerowe, nordic walking, zumba, wyjazdy na basen, marszobiegi, spotkania z dietetykiem, grille, konkurs domino, wyjścia do kina, wycieczki, śniadania na trawie, akademie, zajęcia kulinarne.

W 2019 roku **1 powiatowe centrum pomocy rodzinie** zorganizowało kampanie edukacyjne mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych (powiat opatowski).

Organizacja szkoleń oraz kursów dla osób starszych

Wśród działań zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych jest również organizowanie szkoleń i kursów zapobiegających wykluczeniu cyfrowemu, podniesieniu kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych jak również podniesieniu poziomu bezpieczeństwa osób starszych (tabela 29).

Tabela 29. Szkolenia oraz kursy zorganizowane dla osób starszych ogółem w 2019 roku.

Tematyka szkoleń/kursów	Ilość powiatów	Ilość osób uczestniczących
Podniesienie kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych	3	319
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa	5	193
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	4	128
Razem	12	640

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

W 2019 roku w ramach tego typu oddziaływań organizowanych na szczeblu powiatu przeszkolonych zostało **640** seniorów.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat ilości uczestników w szkoleniach.

Tabela 30. Szczegółowe zestawienie zorganizowanych szkoleń oraz kursów dla osób starszych w 2019 roku.

Lp.	Powiat	Ilość osób uczestniczących
Podniesienie kwalifikacji zawodowych i kompetencji osobowościowych		
1	opatowski	26
2	sandomierski	70
3	skarżyski	223
Razem		319

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa		
1	kazimierski	40
2	opatowski	63
3	sandomierski	60
4	skarżyski	30
5	starachowicki	brak danych
Razem		193

Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu		
1	kazimierski	20
2	opatowski	63
3	sandomierski	10
4	skarżyski	35
Razem		128

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie badania ankietowego

Z analizowanych danych wynika, że 5 powiatowych centrum pomocy rodzinie realizowało kursy/szkolenia dedykowane dla seniorów, są to powiaty: kazimierski, opatowski, sandomierski, skarżyski i starachowicki.

V. Działania samorządu województwa na rzecz osób starszych

Świętokrzyska Rada Seniorów

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego dostrzegając potrzeby oraz potencjał środowiska seniorów wystąpił z inicjatywą powołania Świętokrzyskiej Rady Seniorów, będącej organem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym działającym na rzecz wzmocnienia i rozwoju regionalnej polityki senioralnej. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwałą nr 1414/19 z dnia 4 grudnia 2019 roku przyjął Statut i określił zasady funkcjonowania Świętokrzyskiej Rady Seniorów. Uroczyste, inauguracyjne posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Seniorów kadencji 2020-2025 odbyło się 9 marca 2020 roku. Głównym zadaniem rady jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych, włączanie seniorów w życie społeczne oraz realizacja działań, które mają zaspokoić potrzeby i rozwiązywać problemy indywidualne i grupowe osób starszych. Rada pomaga samorządowi województwa w prowadzeniu skutecznej polityki senioralnej, w kontekście starzenia się społeczeństwa i wydłużania się średniego czasu życia. Aktualne informacje dotyczące bieżących działań Świętokrzyskiej Rady Seniorów zamieszczono na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego pod adresem:

<https://www.swietokrzyskie.pro/swietokrzyska-rada-seniorow/>

Świętokrzyska Karta Seniora

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego kontynuuje inicjatywę jaką jest **Świętokrzyska Karta Seniora**, forma dodatkowego wsparcia dla seniorów 60+ w dostępie do różnych sfer życia społecznego, kulturalnego, prozdrowotnego i gospodarczego; poprzez zaoferowanie im specjalnych ulg, usług bądź szczególnych uprawnień wynikających z oferty partnerów projektu. Zakres oferty przysługującej seniorom wynika z propozycji przedstawionych przez partnerów. Aktualny wykaz partnerów i ich oferta zamieszczona jest na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

<https://www.swietokrzyskie.pro/category/urzed-marszalkowski/departamenty/regionalny-osrodek-polityki-spoecznej/polityka-senioralna/swietokrzyska-karta-seniora/>

„Wiek Nie Jest Barierą – Bez Barrier z Ekonomią Społeczną”

W czerwcu 2019 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach działań na rzecz seniorów zorganizował wydarzenie pod nazwą „Wiek nie jest barierą – bez barrier z ekonomią społeczną” które odbyło się w Parku Etnograficznym w Tokarni, spotkało się ponad 300 seniorów, którzy udowodnili, że wiek nie jest barierą, ale stwarza nowe możliwości, z których należy korzystać. Spotkanie to miało na celu integrację i aktywizację starszych mieszkańców naszego

regionu. W programie imprezy znalazły się występy taneczne i wokalne zespołów senioralnych, a także możliwość wykonania badań profilaktycznych i konsultacji lekarskich dla uczestników wydarzenia.

„Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi” – uchwalony corocznie

Program określa sfery działań w ramach których organizacje pozarządowe mogą pozyskać środki na realizację zadań z zakresu m.in. pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji. W ramach Programu przyznawane są dotacje m.in. na działania mające na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej osób starszych w różnych sferach życia. Przyznawanie dotacji odbywa się w trybie otwartego konkursu, a także w trybie pozakonkursowym.

W 2019 roku łączna kwota dotacji na wyżej wymienione działania wyniosła: **112 686,28** złotych. Dotacją objęto łącznie 12 organizacji pozarządowych z województwa świętokrzyskiego wyszczególnionych poniżej.

Tabela 31. Szczegółowe zestawienie działań mających na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia w 2019 roku w ramach współpracy z NGO's

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa Projektu	Opis Działań	Kwota udzielonej dotacji w zł.
1	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna we Włoszczowie	„Przypomnijmy młodym co ich pradziad robił. Spotkanie integracyjno-aktywizujące osoby starsze w powiecie włoszczowskim”	Zorganizowane zostało spotkanie integracyjno-aktywizujące dla 194 seniorów z powiatu włoszczowskiego.	3 200,00
2	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Cicha Sława”	„Jesteśmy, żyjemy, czujemy-impresje ruchowe dla seniorów”	Zajęcia i spotkania międzypokoleniowe dla 40 seniorów 60 + z powiatu skarżyskiego. Spotkania odbywały się 3 do 4 razy w tygodniu i obejmowały m.in.: wspólne spacery z kijami, ćwiczenia animacyjno-rekreacyjne.	8 200,00
3	Stowarzyszenie Świętokrzyskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	„Usprawnienie osób starszych poprzez zajęcia aqua aerobic z aquaterapią”	Zrealizowano 20 spotkań grupowych z instruktorem z aqua aerobiku dla 30 osób z terenu gminy Morawica i Jędrzejów.	6 100,00
4	Fundacja „Szansa dla Niewidomych - Tyflopunkt” w Kielcach	„Sprawny senior-technologie w drodze do aktywnego życia – II edycja”	Zorganizowano dla 20 osób starszych niedowidzących z 8 powiatów woj. świętokrzyskiego działania tj. warsztaty technologiczne oraz wyjścia integracyjne.	14 390,00
5	„Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	„Aktywni seniorzy-szczęśliwi seniorzy”	Zrealizowano wykłady związane z promocją	10 738,00

	Oddział Gminny” Bliżyn		zdrowego stylu życia oraz zajęcia ruchowe wzmacniające kondycję (aerobik, basen).	
6	Stowarzyszenie „Klub Seniora” w Pawłowie	„Aktywny Senior 2019”	Zorganizowany został pobyty 80 seniorów z terenu gminy Pawłów na Basenach Mineralnych w Solcu Zdroju (4 wyjazdy).	5 000,00
7	Klimontowskie Stowarzyszenie „Zawsze razem”	„Klimontowska Akademia Seniora II”	Zostały podjęte działania takie jak: warsztaty rękodzielnicze, wyjazdy rekreacyjne w góry świętokrzyskie i biesiady przy grillu.	7 104,00
8	„Skarżyski Uniwersytet Trzeciego Wieku”	„W zdrowym ciele- zdrowy duch”	Zostały podjęte działania dla stu seniorów ze Skarżyska -Kamiennej takie jak: wykład lekarza specjalisty, zajęcia sportowe z fizjoterapeutą, wyjazdy na krytą pływalnię.	19 900,00
9	Fundacja „Możesz Więcej” Bilcza	„W centrum aktywności”	Dla 30 osób starszych z terenu gminy Morawica podjęte zostały działania takie jak: zajęcia z języka angielskiego, warsztaty rekreacyjno-zdrowotne oraz inne o charakterze ogólno rozwojowym.	15 977,80
10	Stowarzyszenie Niepełnosprawność bez Barier, „Opiekunek”	Zajęcia sportowo – rekreacyjne „Na Rawszczyźnie”	Wydano karty abonamentowe uprawnijające do korzystania z każdej formy rekreacji dostępnej w ośrodku MOSiR „Rawszczyzna” dla 16 niepełnosprawnych seniorów z uszkodzonym narządem słuchu.	3 900,00
11	Stowarzyszenie Profilaktyczno- społeczne „Rodzina” w Brodach	„Poprawa sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia”	Dla 30 osób starszych z terenu gminy Brody podjęte zostały działania takie jak: spotkania ze specjalistami: dietetykiem i instruktorem sportu, 3 dniowy wyjazd w góry oraz wyjście do teatru i kina.	9 400,00
12	Caritas Diecezji Kieleckiej	„Radosna strona życia seniora Działania Caritas Kieleckiej na rzecz wspierania aktywności fizycznej i intelektualnej seniorów”	Podjęte zostały działania takie jak: zajęcia aktywizujące z zakresu aktywności fizycznej oraz zajęcia z zakresu aktywności intelektualnej dla 20 osób z gminy.	15 000,00

Program wieloletni "Senior +" na lata 2015-2020

Od roku 2015 Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizuje Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020 skierowany do jednostek samorządu terytorialnego (obecnie Program „Senior +”).

W 2019 roku w ramach Programu Wieloletniego Senior+ w województwie świętokrzyskim utworzono **11** Klubów Senior+ (Gminy: *Kielce, Wiślica, Chmielnik, Gnojno, Zagnańsk, Bliżyn, Działoszyce, Lipnik, Łopuszno, Mniów oraz Oksa*) oraz **2** Dzielne Domy Senior+ (Gminy: *Jędrzejów oraz Baćkowice*). Ogółem w roku badanym utworzono **228** miejsc w Klubach Senior+ oraz **55** miejsc w Dziennych Domach Senior+.

Od początku istnienia programu funkcjonuje w regionie **42** tego typu placówek (30 Klubów Senior+ oraz 12 Dziennych Domów Seniora Senior+) z łączną ilością miejsc wynoszącą **955**.

5.1 Działania realizowane w ramach RPOWŚ 2014-2020 dedykowane seniorom ze środków EFRR oraz EFS za 2018 rok

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego jest instrumentem, którego możliwości oraz zakres oddziaływania jest kluczowy dla rozwoju regionu. RPO WŚ jest programem dwufunduszowym w ramach którego wydatkowane są środki z: Europejski Fundusz Rozwoju Regionu (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Na potrzeby opracowania monitoringu Programu otrzymano informację z Departamentów UM WŚ odpowiedzialnych za wdrażanie RPO WŚ w regionie, które dotyczą dofinansowanych projektów, mających wpływ na poprawę jakości życia seniorów w regionie.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Do końca 2019 roku w ramach tego działania realizowano 40 projektów w niniejszym obszarze, przy czym do końca 2019 roku zakończono realizację 35 projektów o wartości dofinansowania 78 750 584,54 zł ze środków UE. Obecnie w trakcie realizacji jest 11 projektów (planowany rok zakończenia to 2020, 2021) o wartości dofinansowania UE: 88 721 752,76 zł.

Projekty dla seniorów:

1. Zakończony projekt pod nazwą „Utworzenie Centrum Dzielnej Opieki i Pielęgnacji dla osób niepełnosprawnych i Seniorów w aglomeracji Kielc (Kielce i Wiśniówka) z poszerzeniem oferty mieszkań wspieranych” realizowany jest przez Caritas Diecezji Kieleckiej. Kwota wsparcia środków UE: 5 028 143,76 zł, Utworzono w Kielcach 6 mieszkań wspieranych dla 18 osób w Kielcach i 8 mieszkań wspieranych dla 24 osób w Wiśniówce gmina Masłów).
2. Zakończony Projekt pod nazwą „Poprawa dostępu w Powiecie Skarżyskim do usług świadczonych w lokalnej społeczności poprzez utworzenie placówki opieki całodobowej

oferującej stały pobyt dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych wraz z mieszkańcami chronionymi” realizowany przez Powiat Skarżyski. Kwota wsparcia wynosiła: 4 287 095,75 zł środków UE.

3. Projekt pod nazwą „Budowa Domu Opieki Zdrowotnej - Hospicjum w Busku-Zdroju” realizowany przez Fundację Gospodarczą Św. Brata Alberta w Busku-Zdroju. Kwota wsparcia UE to: 9 104 590,52 zł. Planowany rok zakończenia - 2020.

4. Projekt pod nazwą „Budowa i doposażenie Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach” jest dedykowany tylko seniorom. Realizatorem jest Gmina Baćkowice. Kwota wsparcia UE: 4 079 557,24 zł. Projekt został zakończony z końcem 2019 roku.

Pozostałe projekty wyszczególnione w załączonej tabeli pomimo zakresu merytorycznego nie wskazującego bezpośrednio na wsparcie dedykowane seniorom, należy uznać za mające wpływ na politykę senioralną w regionie. Należy tu uznać przede wszystkim:

- Budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony zdrowia np. szpitali (w tym uzdrowiskowych), Ośrodków Zdrowia, ZOL.
- Projekty infrastrukturalne dotyczące usług społecznych, tj. DPS-ów, tworzenie/modernizacja zasobów mieszkań socjalnych i chronionych, WTZ-ów.

Inwestycje te wpływają na podniesienie jakości i dostępności do usług zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb seniorów, tj. m.in. w zakresie rehabilitacji dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, kardiochirurgii, diagnostyki chorób serca, chorób układu krążenia.

Tabela 32 przedstawia szczegółowe dane w tym obszarze dotyczące zarówno tytułów projektów, nazwę beneficjentów, kwot środków UE oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia tych umów.

Tabela 32. Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFRR dotyczące polityki senioralnej w 2019 roku.

Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFRR					
Lp.	Tytuł projektu	Dofinansowanie UE (zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)	Data rozpoczęcia realizacji	Data zakończenia realizacji
1	Rozbudowa i doposażenie na potrzeby Kliniki Kardiochirurgii Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego w Kielcach	8 701 910,89	Wojewódzki Szpital Zespólny W Kielcach	2017-06-28	2019-12-31
2	Wsparcie osób bezdomnych poprzez remont i adaptację budynku zdegradowanego	714 085,00	Stowarzyszenie "Arka Nadziei"	2017-02-01	2019-04-30

	w miejscowości Chałupki na mieszkania chronione				
3	„Zaspokajanie potrzeb społecznych poprzez zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych”	6 035 624,75	Gmina Busko-Zdrój	2015-08-19	2019-02-28
4	Diagnostyka chorób serca i leczenie zawałów na najwyższym poziomie	1 805 197,43	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu	2017-07-21	2019-03-31
5	Poprawa dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej w ramach SP ZOZ gminny ośrodek zdrowia w Łopusznie	199 478,16	Sp ZOZ Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie	2016-05-16	2018-11-30
6	Utworzenie Ośrodka Medycyny Środowiskowo – Rodzinnej w Powiecie Opatowskim	2 366 676,77	Top Medicus Sp. Z o. o.	2016-07-01	2019-12-31
7	Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych poprzez doposażenie Działu Kardiologicznego	2 492 891,68	Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich	2017-07-01	2018-09-28
8	Budowa Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Kurozwękach	3 959 456,47	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Staszowie	2014-07-12	2019-03-31
9	Poprawa dostępności do podstawowej opieki medycznej poprzez rozbudowę budynku Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Radoszycach	2 785 800,14	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Radoszycach	2017-05-02	2018-06-29
10	Modernizacja i doposażenie Miejsko-Gminnego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Osieku	187 921,83	Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Osieku	2016-07-01	2018-07-31
11	Zakup dla Świętokrzyskiego Centrum Onkologii sprzętu medycznego, niezbędnego z punktu widzenia udzielania świadczeń medycznych	20 098 900,14	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Kielcach	2017-07-12	2019-04-30
12	Przebudowa i adaptacja budynków przy ul. L.Czarnego 6 i ul. H.Sienkiewicza 5 z przeznaczeniem na mieszkania socjalne.	833 372,24	Gmina Opatów	2016-05-19	2018-11-30
13	Budowa Domu Opieki Zdrowotnej - Hospicjum w Busku-Zdroju	9 104 590,52	Fundacja Gospodarcza Św. Brata Alberta	2018-05-01	2020-08-31
14	Przebudowa, rozbudowa i wyposażenie nieruchomości zabudowanej w m. Brzeznie w celu utworzenia Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego.	3 995 852,23	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	2016-06-01	2019-12-31
15	Przebudowa budynku komunalnego w	2 936 741,50	Gmina Iwaniska	2016-04-12	2020-10-31

	miejsowości Krępa na mieszkania socjalne				
16	Rozbudowa kompleksu budynków Szpitalnych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Rafała w Czerwonej Górze o Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	12 277 699,63	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Im. Św. Rafała W Czerwonej Górze	2017-08-16	2020-03-31
17	Rozbudowa i modernizacja wielorodzinnego budynku socjalnego przy ul. Mielczarskiego w Chmielniku	1 510 110,00	Gmina Chmielnik	2016-07-01	2020-06-30
18	Rewitalizacja Ośrodka Zdrowia w Mircu poprzez naprawę i usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej	704 072,73	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia W Mircu	2017-01-01	2019-09-30
19	Przebudowa i remont zdegradowanych budynków w miejscowościach na terenie gminy Bieliny w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne.	1 371 098,35	Gmina Bieliny	2017-07-01	2019-12-31
20	Rozbudowa Szpitala Uzdrowiskowego „Krystyna” służąca optymalizacji procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia	21 114 256,75	„Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna	2018-10-01	2021-05-31
21	Podniesienie jakości rehabilitacji osób niepełnosprawnych poprzez modernizację i dostosowanie infrastruktury zdrowotnej i społecznej Warsztatów Terapii Zajęciowej w Jędrzejowie.	1 238 553,21	Powiat Jędrzejowski	2017-02-28	2018-12-31
22	Polepszenie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Bodzechów	142 399,58	Eskulap Med Sp. Z O.O.	2017-01-01	2018-10-30
23	Zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla Powiatowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Starachowicach dedykowane chorobom układu kostno-stawowego i/ lub mięśniowego na rzecz osób dorosłych	460 879,40	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach	2019-03-01	2019-10-31
24	Podniesienie jakości udzielania świadczeń zdrowotnych na terenie Gminy Waśniów poprzez modernizację budynku Ośrodka Zdrowia w Waśniowie, oraz zakup sprzętu medycznego	1 146 568,23	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie	2016-12-01	2018-08-31
25	Poprawa jakości usług medycznych w zakresie	1 758 389,58	„Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna	2018-10-01	2019-03-29

	rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób ze schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym – ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju”				
25	Poprawa jakości usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób ze schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym – ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju”	1 758 389,58	„Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna	2018-10-01	2019-03-29
26	Poprawa warunków udzielania świadczeń zdrowotnych w Zakład Opieki Zdrowotnej w Waśniowie poprzez modernizację i doposażenie Ośrodka Zdrowia w Garbacz.	247 016,05	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej W Waśniowie	2016-12-01	2018-06-30
27	Usprawnienie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej poprzez rewitalizację Ośrodków Zdrowia w miejscowościach Michałów, Sędowice, Góry.	418 838,80	Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej W Michałowie	2017-01-01	2018-10-31
28	Poprawa dostępu w Powiecie Skarżyskim do usług świadczonych w lokalnej społeczności poprzez utworzenie placówki opieki całodobowej oferującej stały pobyt dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych wraz z mieszkaniami chronionymi	4 287 095,75	Powiat Skarżyski	2016-08-22	2019-01-31
29	Remont pomieszczeń Warsztatów Terapii Zajęciowej i adaptacja budynku z przeznaczeniem na działalność WTZ w Połańcu.	3 410 562,15	Gmina Połaniec	2016-07-12	2019-12-31
30	Adaptacja pomieszczeń poddasza z przeznaczeniem pod działalność ŚDS w Połańcu wraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku	659 971,81	Gmina Połaniec	2016-07-12	2018-01-31

31	Przebudowa budynku i wyposażenie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Szydłowie	1 573 654,58	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Szydłowie	2016-01-01	2018-10-31
32	Utworzenie Centrum Diennej Opieki i Pielęgnacji dla osób niepełnosprawnych i Seniorów w aglomeracji Kielc (Kielce i Wiśniówka) z poszerzeniem oferty mieszkań wspieranych	5 028 143,76	Caritas Diecezji Kieleckiej	2017-08-01	2019-09-30
33	Poprawa jakości świadczonych usług poprzez ulepszenie infrastruktury i wyposażenia Ośrodków Zdrowia w Gminie Bodzentyn	586 607,72	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Bodzentynie	2018-01-01	2018-06-30
34	Budowa i doposażenie Domu Pomocy Społecznej w Baćkowicach	4 079 557,24	Gmina Baćkowice	2017-04-01	2019-12-31
35	Utworzenie dodatkowych mieszkań socjalnych oraz miejsca integracji społecznej poprzez remont oraz adaptację budynku w Gminie Kunów	565 431,34	Gmina Kunów	2018-02-01	2018-12-31
36	"Przebudowa budynku dawnej świetlicy na mieszkanie chronione, usytuowanego w Jędrzejowie przy ul. Dojazd"	962 222,24	Gmina Jędrzejów	2016-07-05	2019-12-31
37	Rozbudowa z przebudową budynku usługowego - siedziby Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób Upośledzonych Umysłowo" w Kleczanowie, Gmina Obrazów	984 475,44	Sandomierskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością Intelktualną	2015-10-01	2018-12-31
38	Przebudowa i rozbudowa Dziennego Ośrodka Socjoterapii w Kielcach przy ul. Wikaryjskiej 2	2 395 788,75	Gmina Kielce/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2016-07-21	2019-02-28
39	Rozbudowa, przebudowa i doposażenie istniejącego budynku Świętokrzyskiego Klubu Abstynentów „Raj” w Kielcach w celu świadczenia kompleksowego wsparcia terapeutycznego osobom dotkniętym problemem alkoholizmu	2 067 006,76	Gmina Kielce/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2016-07-15	2018-12-31
40	Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa budynku przy ul. Olkuskiej 18 w Kielcach z przeznaczeniem dla ofiar przemocy domowej PCK	1 192 507,09	Gmina Kielce/Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2016-07-29	2019-02-28
Razem		136 401 406,69			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Departamentu Inwestycji i Rozwoju UMWS

Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 33. Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFS z których korzystali seniorzy w 2019 roku.

Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFRR						
Lp.	Tytuł projektu	Dofinansowanie UE (zł)	Nazwa beneficjenta (wiodącego)	Data rozpoczęcia realizacji	Data zakończenia realizacji	Ilość uczestników projektu w wieku 60+
1	Być świadomą kobietą - wsparcie profilaktyki raka szyjki macicy poprzez działania zachęcające kobiety z Subregionu Północnego do badań profilaktycznych	1 671 571,20	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-04-01	2019-03-31	72
2	Badam się - program profilaktyki raka jelita grubego	163 350,12	Zespół Opieki Zdrowotnej w Busku-Zdroju	2019-01-01	2020-06-30	190
3	Żyj zdrowo - wsparcie profilaktyki raka piersi poprzez działania edukacyjno-informacyjne na terenie Subregionu Północnego	1 352 472,00	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-04-01	2019-03-31	18
4	Żyj zdrowo - wsparcie profilaktyki raka piersi poprzez działania edukacyjno - informacyjne na terenie Subregionu Zachodniego	482 913,75	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-06-01	2019-05-31	691
5	Program profilaktyki chorób układu oddechowego dla pracowników zawodowo narażonych na działanie pyłu zwłókniającego	574 852,00	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach	2018-01-01	2020-12-31	281
6	„Rak Na Wspak” - wsparcie profilaktyki w kierunku wczesnego wykrywania raka jelita grubego w województwie świętokrzyskim	837 484,69	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach	2019-03-01	2020-08-31	196
7	Być świadomą kobietą - wsparcie profilaktyki raka szyjki macicy	732 808,25	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-06-01	2019-05-31	29

	poprzez działania zachęcające kobiety z Subregionu Zachodniego do badań profilaktycznych					
8	Wczesna diagnostyka gruźlicy u mieszkańców województwa świętokrzyskiego z grup szczególnego ryzyka.	2 439 571,60	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Im. Św. Rafała W Czerwonej Górze	2018-01-01	2021-12-31	658
9	Żyj zdrowo - wsparcie profilaktyki raka piersi poprzez działania edukacyjno - informacyjne na terenie Subregionu Wschodniego	805 888,75	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-06-01	2019-05-31	631
10	Być świadomą kobietą - wsparcie profilaktyki raka szyjki macicy poprzez działania zachęcające kobiety z Subregionu Wschodniego do badań profilaktycznych	1 213 993,60	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach.	2017-06-01	2019-05-31	71
11	Żyj zdrowo - wsparcie profilaktyki raka piersi poprzez działania edukacyjno - informacyjne na terenie Subregionu Południowego	503 465,00	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-04-01	2019-03-31	481
12	Być świadomą kobietą - wsparcie profilaktyki raka szyjki macicy poprzez działania zachęcające kobiety z Subregionu Południowego do badań profilaktycznych	861 235,00	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-04-01	2019-03-31	58
13	Być świadomą kobietą - wsparcie profilaktyki raka szyjki macicy poprzez działania zachęcające kobiety z terenu Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego do badań profilaktycznych	1 738 544,80	Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach	2017-09-01	2019-08-31	94
14	Jestem kobietą, więc idę. Cytologia	1 871 597,30	Stowarzyszenie Prorew	2017-08-01	2019-07-31	3 383

15	Akademia Kompetencji Cyfrowych mieszkańców woj. świętokrzyskiego – obszar OSI (gmina Łopuszno, Mniów Smyków, Radoszyce, Ruda Maleniecka i Słupia Konecka)	170 037,00	4 System Polska Sp. z o.o.	2019-01-01	2020-06-30	42
16	Język angielski - oknem na świat!	472 013,73	"Comma" Piotr Ujma	2019-01-01	2020-04-30	17
17	Nowe kwalifikacje kluczem do sukcesu.	185 816,10	"Pretender" Adrian Wronka	2018-03-01	2019-04-30	43
18	Język angielski przepustką do sukcesu.	180 183,90	Tag - Consulting Marta Maciejak Tomczyk	2018-07-01	2019-12-31	107
19	Certyfikat językowy i komputerowy w zasięgu ręki	289 011,60	Ośrodek Kształcenia i Promowania Kadr "Theta" W Kielcach	2019-01-01	2020-06-30	5
20	Znajomość języka angielskiego szansą na rozwój i pracę	197 070,95	Międzynarodowe Centrum Szkoleń i Turystyki "Karol"	2018-10-01	2020-03-31	11
21	Inicjatywa: kwalifikacje językowe	217 652,67	Marta Szymańska-Baran "Speak Out"	2019-01-07	2019-12-31	20
22	„Znajomość Języka Angielskiego-Sukcesem w Pracy”	377 757,20	Akademia Przedsiębiorczości Spółka z o.o.	2019-07-01	2020-10-31	19
23	E-umiejętności - poznaj nowe możliwości	445 095,00	Multi - Profit Robert Tomczyk	01.092018	2020-02-29	112
24	Kluczowe kwalifikacje dla każdego!	14 599,55	7 Cubes Sp. z o.o.	2019-04-01	2020-06-30	15
25	e-umiejętności - klucz do nowych możliwości	374 062,50	J&C Group Karolina Chadzypanagiotis-Jurkiewicz	2018-02-01	2019-05-31	91
26	E-kompetentni	336 060,00	Fundacja Na Rzecz Poprawy Jakości Życia „Od-Nowa”	2019-01-01	2019-10-31	27
27	Czego Jaś się nie nauczył, to Jan musi uzupełnić. Szkolenia komputerowe dla osób w wieku 50 lat i więcej.	421 627,50	Fundacja Na Rzecz Integracji Zawodowej, Społecznej Oraz Rozwoju Przedsiębiorczości Via	2018-05-01	2019-02-28	56
28	Komputerowe ABC	379 440,00	Gdela Krystyna Akustica.Med	2018-06-01	2019-11-30	34
29	Kluczowe możliwości	931 673,34	Progres Ewa Dymek	2018-05-01	2019-10-31	83
30	Komputery przepustką do kariery!	96 262,88	Centrum Szkoleniowe Green Pencil Paweł Bieniawski	2018-06-01	2019-03-31	41
31	Siła cyfrowych kompetencji	855 487,50	Humaneo	2018-09-01	2019-10-31	106
32	Biegli językowo - kompetentni zawodowo	504 413,73	Łukaszuk Andrzej Proword	2018-12-01	2020-03-31	32
33	Język to podstawa !	105 989,95	Europejski Dom Spotkań - Fundacja Nowy Staw	2018-09-01	2019-11-30	29

34	Z komputerem za Pan Brat	233 780,96	Fundacja Możesz Więcej	2018-02-01	2019-07-31	151
35	E-kompetentni po 50-tce	312 007,50	Recomp Bujakowski, Majewski Spółka Cywilna	2018-10-01	2019-07-31	67
36	Kompetencje kluczowe - gwarancja? sukcesu	728 708,40	Bco Biuro Doradztwa Biznesowego A. Nowak, M. Boryta - Borowiecka Sp.J.	2018-06-01	2019-08-31	65
37	Postaw na rozwój, postaw na kompetencje	312 007,50	Leos Sp. z.o.o.	2019-01-01	2019-10-31	47
38	ECDL - stań się częścią społeczeństwa informacyjnego.	98 875,62	Trustcon Sp. z o.o.	2018-03-01	2019-06-30	45
39	Postaw akcent na (cyfrowe) kwalifikacje!	106 002,23	Hda-Centrum Szkolenia, Doradztwa Finansowego I Biznesu Hubert Durlik	2018-06-01	2019-07-31	39
40	Akademia kompetencji kluczowych "Eurodialog"	891.986,04	Jarosław Patrzyk Eurodialog	2018-06-01	2019-11-30	96
41	Świętokrzyska giełda kwalifikacji językowych	215 521,40	„O.K. Centrum Języków Obcych” Sp. z o.o.	2018-05-01	2019-07-31	60
42	Nowe horyzonty kwalifikacji	862 006,86	Vision Consulting Sp. z o.o.	2018-06-01	2019-08-31	23
43	Komputer bez strachu i tajemnic - wsparcie rozwoju kompetencji TIK	364 297,50	Project Hub Sp. z o.o.	2018-04-01	2019-03-31	27
44	Tajniki ICT - szkolenia komputerowe z certyfikacją ECDL.	301 612,50	"Ekspert" S.C. Owczarek Robert, Hodorski Paweł	2018-02-01	2019-04-30	88
45	Graj z nami w "TIK-i", będziesz mieć wyniki	312 007,50	Ict Artur Olesiński	2018-01-01	2019-06-30	108
46	ECDL - stań się częścią społeczeństwa informacyjnego	157 030,50	Trustcon Sp. z o.o.	2018-02-01	2019-07-31	82
47	Kursy językowe i komputerowe szyte na miarę!	96 666,59	Teb Sp. z o.o.	2018-04-01	2019-09-30	59
48	Nowe umiejętności - nowe możliwości. Bezpłatne szkolenia komputerowe dla osób dorosłych.	421 357,50	Leos Sp. z.o.o.	2018-02-01	2019-07-31	103
49	Kluczowe kompetencje - KOF	728 708,40	Bco Biuro Doradztwa Biznesowego A. Nowak, M. Boryta - Borowiecka Sp.J.	2018-03-01	2019-05-31	11
50	Język angielski dla aktywnych.	137 703,50	'English Time' Szkoła Języka Angielskiego Aneta Soś	2018-07-01	2019-07-31	2
51	„Jestem poliglotą-znam języki obce!”	111 194,01	Fundacja Challenge Europe	2018-02-01	2019-05-31	49

52	Rozwój drogą do sukcesu	335 589,00	J&C Group Karolina Chadzypanagiotis-Jurkiewicz	2019-01-01	2020-03-31	1
53	„Inteligentne Specjalizacje - Nowoczesne Kwalifikacje!”	118 173,55	Centrum Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego	2018-12-01	2019-12-31	33
54	Kierowca kategorii D zawód pilnie poszukiwany - etap II	885 775,00	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o. w Kielcach	2019-10-01	2020-12-31	1
55	Projektuj razem z nami - szkolenia Autodesk dla osób z miast Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna i Starachowice (OSI)	365 287,50	Eturia Sp. z o.o.	2018-04-01	2019-02-28	7
56	Biała gospodarka - szansą dla mieszkańców miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze.	260 190,00	Klaren Sp z o.o.	2018-04-01	2019-04-30	10
57	„Umiejętności Drogą Do Sukcesu”	203 355,09	Agencja Rozwoju Lokalnego sp. z o.o. w Ostrowcu Świętokrzyskim	2018-03-01	2019-12-31	3
58	Świętokrzyskie dla aktywnych.	829 608,00	Akademia Zdrowia Izabela Łajs	2018-03-01	2019-12-31	19
59	Nowe kwalifikacje drogą do sukcesu	199 910,00	Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	2019-01-01	2020-06-30	5
60	Zawodowi kierowcy dla regionu świętokrzyskiego	365 368,75	Tomasz Molendowski Tom	2019-01-01	2020-06-30	1
61	„Edukacja Ustawiczna Ścieżką Rozwoju Zawodowego”. Kształcenie i doskonalenie zawodowe osób z województwa świętokrzyskiego.	1 342 134,00	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach	2018-07-01	2020-06-30	1
62	Nowe Kwalifikacje-Nowe Możliwości	207 695,00	Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	2019-02-01	2020-06-30	5
63	Zielone światło	3 214 476,75	Powiat Konecki/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2019-05-01	2021-10-31	18
64	Dzienne ośrodki wsparcia w Gminie Mniów	95 626,44	Gmina Mniów / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie	2018-06-01	2020-05-31	18
65	„Centrum Usług - Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”	5 550 000,00	Powiat Kielecki/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach	2019-02-01	2021-05-31	136

66	"Nowy Wymiar Życia"-System Wsparcia Środowiskowego Osób Niezależnych	3 081 477,75	Caritas Diecezji Kieleckiej	2018-01-01	2019-12-31	97
67	Dzienny Dom Pobytu	1 385 009,18	Fundacja „Dom Seniora Im. Sue Ryder” w Pierzchnicy	2018-09-01	2020-12-31	19
68	"Razem różniej"	3 430 206,17	Powiat Ostrowiecki / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim	2019-04-01	2021-12-31	42
69	Wszechstronny rozwój gwarantem sukcesu	763 887,50	Fundacja Centrum Europy Lokalnej	2018-01-01	2019-12-31	1
70	Centrum Wsparcia i Aktywizacji BEZ BARIER	412 948,33	Fundacja Gospodarcza "Euro-Partner"	2018-11-01	2020-01-31	38
71	My Samodzielni!	847 085,00	Powiat Opatowski / Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku	2018-01-01	2019-12-31	20
72	"Słoneczna Żłota Jesień"	738 584,38	Agnieszka Dudek Prywatne Domy Opieki	2018-11-02	2020-03-31	16
73	Fabryka Młodości	357 575,00	Gmina Łopuszno/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie	2019-11-01	2020-10-31	40
74	Bielińskie stacje wsparcia	8 194,60	Gmina Bieliny	2016-09-01	2020-10-31	2
75	Rakowskie Centrum Rozwoju	1 429 660,30	Stowarzyszenie Prorew	2018-01-01	2019-12-31	19
76	Rodzina Wspólna Troska	1 275 465,42	Powiat Buski / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku - Zdroju	2018-04-01	2020-03-31	129
77	Powiat Jędrzejowski Realizatorem Innowacyjnych i Wysokospecjalistycznych Usług Społecznych	4 690 081,73	Fundacja Perspektywy i Rozwój	2018-06-01	2020-05-31	55
78	Starachowickie Centrum Interwencji Kryzysowej	1 105 849,52	Fundacja Możesz Więcej	2017-02-01	2019-01-31	9
79	Centrum Asystentury Społecznej - Krok w stronę samodzielności	1 350 926,17	Powiat Kielecki/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie W Kielcach	2017-09-01	2019-05-31	14
80	Usługi opiekuńcze dla osób niezależnych w gminie Bieliny	220 965,00	Gmina Bieliny/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Bielinach	2017-09-01	2019-08-31	1
81	Zwykłe wsparcie dla niezwykłych ludzi	544 332,64	Gmina Busko - Zdrój/ Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Busku - Zdroju	2017-09-01	2019-03-31	46

82	kluby seniora w gminie Zawichost	175 000,00	Gmina Zawichost/Ośrodek Pomocy Społecznej W Zawichoście	2018-04-01	2020-03-31	54
83	Świetlica środowiskowa "Nova" w Starachowicach	1 011 268,32	Zakład Doskonalenia Zawodowego W Kielcach	2019-05-01	2022-04-30	4
84	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych w Gminie Połaniec - wsparcie dla usług asystenckich i opiekuńczych	406 146,00	Gmina Połaniec	2017-08-01	2019-07-31	81
85	Aktywni Seniorzy w Busku-Zdroju	1 874 668,51	Gmina Busko - Zdrój/ Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Busku - Zdroju	2019-03-01	2022-02-28	61
86	Dom Pomocy Społecznej w Baćkowicach	1 072 302,40	Gmina Baćkowice/Dom Pomocy Społecznej W Baćkowicach	2018-12-01	2021-11-30	8
87	Asystent aktywności	380 518,00	Stowarzyszenie Prorew	2017-07-01	2019-06-30	21
88	Zapewniamy wysokiej jakości usługi społeczne w Powiecie Opatowskim	1 827 652,00	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół W Ożarowie Im. Marii Skłodowskiej – Curie	2017-08-01	2019-07-31	205
89	Wsparcie osób niesamodzielnych dzięki utworzeniu Klubu Aktywnego Seniora	139 778,13	Fundacja La Zebra	2019-04-01	2020-04-30	14
90	Klub Seniora dla mieszkańców gminy Bodzentyn.	694 508,00	Gmina Bodzentyn/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej W Bodzentynie	2019-05-01	2022-04-30	30
91	Jesteśmy dla Was	464 499,29	Gmina Sandomierz/ Ośrodek Pomocy Społecznej W Sandomierzu	2019-05-01	2020-12-31	16
92	Gmina Zagnańsk Przyjazna Seniorom	954 194,54	Stowarzyszenie Integracja I Rozwój	2019-05-01	2022-04-30	79
93	„Nowa Jakość Codzienności”, rozwój usług społecznych w regionie świętokrzyskim: wsparcie środowiskowe osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rodzinne domy pomocy i mieszkalnictwo wspomagane.	2 930 821,00	Caritas Diecezji Kieleckiej	2019-07-01	2022-05-31	3

94	Mieszkanie treningowe krokiem milowym do samodzielności	798 665,00	Sandomierskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością Intelektualną	2019-01-01	2021-04-30	7
95	Program wsparcia osób niesamodzielnych i wykluczonych społecznie w gminie Sadowie	1 930 200,00	Gmina Sadowie	2019-04-01	2021-11-30	61
96	Dla Dobra Rodziny	2 679 110,00	Powiat Buski / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku - Zdroju	2019-01-01	2020-12-31	56
97	BEZ BARIER	1 631 455,20	Powiat Włoszczowski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2019-03-01	2021-11-30	29
98	"Uwierz w siebie - pomocna dłoń"	1 445 478,86	Powiat Pińczowski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie W Pińczowie	2019-03-01	2021-02-28	11
99	Usługi społeczne dla rodziny.	3 204 453,51	Powiat Starachowicki/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Starachowicach	2019-06-01	2022-05-31	21
100	Deinstytucjonalizacja usług opieki medycznej w powiatach: koneckim, skarżyskim i starachowickim.	1 863 812,10	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Anna Sokół	2018-10-01	2020-03-31	34
101	Teleopieka i telerehabilitacja szansą dla niesamodzielnych mieszkańców Kielc oraz ich opiekunów na życie BEZ BARIER	361 187,80	Fundacja Gospodarcza "Euro-Partner"	2018-09-01	2020-01-31	166
102	Hospicjum domowe	410 283,67	Fundacja Gospodarcza Św. Brata Alberta	2018-03-01	2019-08-31	79
103	Szansa dla wykluczonych - Dzienny Dom Opieki Medycznej w Busku Zdroju	1 221 580,00	Fontia Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością	2019-10-01	2021-09-30	7
104	Centrum Diennej Opieki I Pielęgnacji Caritas w Wiśniówce- usługi opieki medycznej dla osób niepełnosprawnych i seniorów z aglomeracji Kielc (Kielce i Wiśniówka)	203 597,26	Caritas Diecezji Kieleckiej	2019-04-01	2020-09-30	39

105	Zespoły Medycznej Opieki Domowej 3	1 597 201,20	Centrum Medyczne "Zdrowie" Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa	2019-10-01	2021-07-31	26
106	Zespoły Medycznej Opieki Domowej	1 444 443,00	Centrum Medyczne "Zdrowie" Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa	2018-10-01	2020-03-31	27
107	NIEZALEŻNI dzięki teleopiece i telerehabilitacji.	182 110,54	Fundacja Gospodarcza "Euro-Partner"	2018-09-01	2020-01-31	58
108	Dzienny Dom Opieki Medycznej "Nowe Życie"	311 955,62	NZOOZ „Nowe Życie” – I. Ogonek, Z. Ogonek Spółka Jawna	2019-01-01	2021-07-31	19
109	Dzienny Dom Opieki Medycznej Caritas w Kielcach	346 627,95	Caritas Diecezji Kieleckiej	2018-11-01	2020-12-31	58
110	Zespół Medycznej Opieki Domowej 2	523 189,55	Centrum Medyczne "Zdrowie" Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa	2019-03-01	2020-04-30	27
111	Świętokrzyska Lokomotywa Aktywizacji	1 502 310,24	Stowarzyszenie PROREW	2018.02.01	2019.08.31	14
Razem		96 218 935,49				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Departamentu Wdrażania EFS UMWS

VI. Rekomendacje

Analiza danych z monitoringu fakultatywnego programu na rzecz osób starszych do 2020 roku daje podstawy do sformułowania rekomendacji. Z punktu widzenia realizacji celów Programu niezbędne jest:

- dezinstytucjonalizacja usług skierowanych dla osób starszych;
- opracowanie gminnych/powiatowych programów na rzecz osób starszych w gminach i powiatach, w których one nie funkcjonują;
- zapewnienie wsparcia dla osób i rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi (opieka instruktaz dla członków rodzin, pomoc w dostępie do uzyskania sprzętów pomocowych w sprawowaniu opieki, pomoc psychologiczna itp.);
- wdrażanie rozwiązań służących rozwijaniu opieki „wytchnieniowej”;
- rozwój podmiotów leczniczych, realizujących świadczenia w zakresie opieki geriatrycznej;
- tworzenie gminnych/powiatowych rad seniorów w gminach i powiatach, w których one nie funkcjonują;
- podjęcie przedsięwzięć służących integracji międzypokoleniowej;
- promowanie wzorców aktywnego starzenia się ;
- rozwijanie i wspieranie systemu zorganizowanych zajęć aktywności fizycznej dla osób dorosłych i starszych;
- przygotowanie systemu kształcenia w celu podniesienia kwalifikacji osób sprawujących opiekę nad osobami starszymi;
- realizowanie zadań z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób starszych we współpracy lub partnerstwie z innymi podmiotami;
- organizowanie szkoleń dla osób starszych mających na celu podniesienie ich kwalifikacji zawodowych, kompetencji osobowościowych, podniesienie poziomu ich bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym, aby umożliwić seniorom i osobom niepełnosprawnym niezależne życie i możliwie pełną aktywność społeczną;
- wspieranie organizacji pozarządowych, grup samopomocy, wolontariatu ludzi starszych;
- zapewnienie usług rehabilitacyjnych;
- zwiększenie aktywności w zakresie udziału kadr służb społecznych w szkoleniach /warsztatach mających na celu podniesienie kompetencji w zakresie pracy z seniorami;
- podjęcie działań mających na celu organizację oraz aktywizację wolontariatu na rzecz seniorów;

- planowanie i organizowanie usług społecznych z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości osób starszych;
- rozwój sektora ekonomii społecznej w obszarze usług społecznych;
- upowszechnienie korzystania z usług opiekuńczych przy wykorzystaniu nowych technologii;
- wspieranie wdrożenia rozwiązań z zastosowaniem teleopieki;
- opracowanie rozwiązań systemowych wspierających osoby opiekujące się osobami starszymi;
- rozwój wolontariatu opiekuńczego (w tym w sąsiedztwie, w środowisku lokalnym);
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych;
- upowszechnienie darmowego transportu dla osób starszych nie mobilnych w trakcie wydarzeń lokalnych w celu umożliwienia im czynnego uczestnictwa w wydarzeniach integrujących społeczność lokalną.

ZAŁĄCZNIK I - Rozmieszczenie infrastruktury dedykowanej seniorom w regionie świętokrzyskim według powiatów.

Powiat	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	RODZINNY DOM POMOCY	DZIENNY DOM POMOCY	ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY	ZAKŁAD OPIEKUNICZO LECZNICZY	MIESZKANIA CHRONIONE/ WSPOMAGANE/ AKTYWIZUJĄCE (Liczba Gmin)	WYPOŻYCZALNIA SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO	KLUB SENIORA (w tym utworzone z programu Senior+)	UNIwersYTET TRZECIEGO WIEKU	DZIENNY DOM SENIORA (w tym utworzone z programu Senior+)	PORADNIA GERIATRYCZNA	INNE	RAZEM
buski	5	1	-	2	1	2	1	2	1	1	1	-	17
jędrzejowski	1	2	2	2	1	4	2	8	1	2	-	2	27
kazimierski	1	-	-	1	1	1	1	1	-	1	-	-	7
kielecki	7	1	1	5	4	2	3	18	8	1	-	-	50
Miasto Kielce	7	5	1	3	1	5	1	9	4	-	-	1	37
konecki	2	-	-	1	1	0	1	1	2	1	-	1	10
opatowski	5	-	-	3	1	4	1	5	1	4	1	1	26
ostrowiecki	2	1	1	2	1	1	4	6	1	1	-	-	20
pińczowski	1	-	-	1	1	0	-	3	1	-	-	2	9
sandomierski	2	-	-	3	1	3	2	4	1	-	-	1	17
skarżyski	2	-	-	1	2	2	3	6	1	-	-	-	17
starachowicki	3	1	-	2	1	2	3	9	1	2	-	-	24
staszowski	3	-	-	3	2	1	1	3	2	-	1	1	17
włoszczowski	2	2	-	1	-	0	2	5	-	-	-	-	12
Razem	43	13	5	30	18	27	25	80	24	13	3	9	290

ZAŁĄCZNIK II – Wykaz placówek świadczących pomoc osobom starszym z terenu województwa świętokrzyskiego stan na 31.12.2019 rok

Lp.	Dom Pomocy Społecznej	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Rataje Słupskie 39b, 28-133 Pacanów	Powiat
2	Świniary 25, 28-131 Solec-Zdrój	Organizacja Pozarządowa
3	Zborów, ul. Pałacowa 4, 28-131 Solec Zdrój	Organizacja Pozarządowa
4	Słupia Pacanowska 91, 28-133 Pacanów	Organizacja Pozarządowa
5	Gnojno 118, 28-114 Gnojno	Organizacja Pozarządowa
powiat jędrzejowski		
6	Mnichów 135, 28-300 Jędrzejów	Organizacja Pozarządowa
powiat kazimierski		
7	Dom Pomocy Społecznej w Bejskach Bejsce 230, 28-512 Bejsce	Powiat
Miasto Kielce		
8	Dom Seniora Aktywni Zawsze, ul. Peryferyjna 15, 25-562 Kielce	Organizacja Pozarządowa
9	Dom Pomocy Społecznej im. Florentyny Małskiej w Kielcach, ul. Tarnowska 10, 25-394 Kielce	Gmina
10	Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Kielcach, ul. Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	Gmina
11	Dom Pomocy Społecznej im. prof. Antoniego Kępińskiego w Kielcach, ul. Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	Gmina
12	Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta ul. Żeromskiego 4/6, 25-369 Kielce	Gmina
13	Dom Pomocy Społecznej im. Jana i Marysieńki Sobieskich w Kielcach ul. Króla Jana III Sobieskiego 30, 25-124 Kielce	Gminy
14	Dom Pomocy Społecznej Polskiego Związku Niewidomych, ul. Złota 7	Organizacja Pozarządowa
powiat kielecki		
15	DPS Łagiewniki 28-110 Chmielnik	Organizacja Pozarządowa
16	DPS „Dom Seniora Zielone Niwy” Niwy 20 J, 26-021 Daleszyce	Podmiot Prywatny
17	Dom dla Niepełnosprawnych ul. Czarnowska 2A, 26-065 Piekoszów	Organizacja Pozarządowa
18	Osiny 54B, 26-015 Pierzchnica	Podmiot Prywatny
19	Dom Seniora im. Sue Ryder, ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica	Organizacja Pozarządowa
20	Zgórsko, ul. Szewska 28, 26-052 Sitkówka Nowiny	Organizacja Pozarządowa

21	DPS „Helena” Ruda Strawczyńska 80A, 26-067 Strawczyn	Podmiot Prywatny
powiat konecki		
22	DPS „Cichy Zakątek” w Końskich ul. Warszawska 25 26-200 Końskie	Powiat
23	DPS „Etola” Ruda Pilczycka 57, 26-234 Słupia Konecka	Powiat
powiat opatowski		
24	Baćkowice 101A, 27-552 Baćkowice	Gmina
25	Bidziny 142, 27-532 Wojciechowice	Organizacja Pozarządowa
26	Czachów 54, 27-530 Ożarów	Organizacja Pozarządowa
27	Sobów 117, 27-530 Ożarów z Filią w Suchodółce 23 27-530 Ożarów	Organizacja Pozarządowa
28	DPS w Zochcinku 42 z Filią w Opatowie ul. Szpitalna 4, 27-500 Opatów	Organizacja Pozarządowa
powiat ostrowiecki		
29	ul. Grabowiecka 7, 27-400 Ostrowiec Św.	Powiat
30	Os. Słoneczne 49, 27-400 Ostrowiec Św.	Powiat
powiat pińczowski		
31	DPS ul. Wesola 5, 28-400 Pińczów	Powiat
powiat sandomierski		
32	DPS ul. Czyżewskiego 1, 27-600 Sandomierz	Powiat
33	DPS „Sadyba” Skwirzowa 38, 27-670 Łoniów	Organizacja Pozarządowa
powiat skarżyski		
34	Dom Pomocy Społecznej „Centrum Seniora” Skarżysko-Kamienna ul. Ekonomii 7	Powiat
35	DPS ul. Sporna 6, 26-100 Skarżysko-Kam	
powiat starachowicki		
36	Kalków Godów 88, 27-225 Pawłów	Powiat
37	ul. Wójtowska 62, 27-230 Brody	Organizacja Pozarządowa
38	DPS ul. Bema 26, 27-200 Starachowice	Powiat
powiat staszowski		
39	Pęcławice Górne 23, 28-210 Bogoria	Gmina
40	ul. Kościelna 4, 28-200 Kurozwęki	Organizacja Pozarządowa
41	Rudki 69, 28-225 Szydłów	Organizacja Pozarządowa
powiat włoszczowski		
42	Wola Czaryska 92, 29-145 Secemin	Organizacja Pozarządowa
43	ul. Koniecpolska 20, 29-100 Włoszczowa	Organizacja Pozarządowa

Lp.	Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom w podeszłym wieku oraz osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Dom Pomocy Rodzinnej „Przystań” w Skotnikach 92, 28–100 Busko – Zdrój (Niepubliczny Zakład Opieki Pielęgniarsko – Rehabilitacyjnej „Vena”)	Podmiot Prywatny
powiat kazimierski		
2	Dom dla Osób Bezdomnych w Morawianach, Morawiany 2, 28-512 Bejsce	Organizacja Pozarządowa
powiat kielecki		
3	Pensjonat Opiekuńczo-Rehabilitacyjny „Nasz Dom” ul. Tobrucka 19, 25–220 Kielce	podmiot prywatny
4	„Centrum Opieki Długoterminowej” ul. Ściegiennego 229, 25–116 Kielce	podmiot prywatny
5	„Dom Opieki w Korzennie” Korzennio 42, 26–035 Raków	podmiot prywatny
6	Dom Opieki Rodzinnej, ul. Kard. Wyszyńskiego 2, 26-015 Pierzchnica	podmiot prywatny
7	„Dom Opieki Rodzinnej - Zielone Niwy”, Niwy 20J, 26-021 Daleszyce	podmiot prywatny
8	Pielęgniarski Dom Opieki „Leśna Oaza” ul. Czerwona Góra 11, 26–060 Chęciny	podmiot prywatny
powiat konecki		
9	Ośrodek Opiekuńczy „Barbara” Wielka Wieś ul. Szkolna 11, 26-220 Stąporków	podmiot prywatny
10	Placówka „Pogodna Jesień” Odrowąż, ul. Kielecka 3, 26–220 Stąporków	podmiot prywatny
11	„Kompleks Opiekuńczy u Stępników” Kozia Wola 95, 26–220 Stąporków	podmiot prywatny
12	Dom Opieki „Tęczowe Zacisze”, Kamienna Wola 71, 26-220 Stąporków	podmiot prywatny
13	„Dom Zielone Wzgórze” Starzechowice 8, 26–260 Fałków	podmiot prywatny
powiat skarżyski		
14	Całodobowy dom opieki "Liliowy Dworek" Łączna 87a, 26-140 Łączna	podmiot prywatny
powiat starachowicki		
15	„Rodzinny Dom Pomocy” ul. Szydłowiecka 10, 27-215 Wąchock	podmiot prywatny
powiat włoszczowski		
16	Dom Opieki Całodobowej w Mękarzowie 35 A 29-130 Moskorzew Fundacja „Dom dla Seniora”	organizacja pozarządowa

Lp.	Rodzinny Dom Pomocy	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Komorów 56, 28-133 Pacanów	Gmina
powiat jędrzejowski		
2	Tarnawa 41, 28-340 Sędziszów	Organizacja Pozarządowa
3	Błogoszów 20, 28-363 Oksa	Organizacja Pozarządowa
miasto Kielce		
4	Domaszowice 78A, 25-351 Kielce	Podmiot Prywatny
5	ul. Kruszelnickiego 76 B, 25-669 Kielce	Gmina
6	ul. Kruszelnickiego 76 D, 25-669 Kielce	Gmina
7	ul. Kruszelnickiego 76 E, 25-669 Kielce	Gmina
8	ul. Kolonia 11, 25-819 Kielce	Gmina
powiat kielecki		
9	„Rodzinny Dom Opieki” – Elżbieta Guzik ul. Spokojna 9, 26-050 Zagnańsk	Podmiot Prywatny
powiat ostrowiecki		
10	„Malinowa Przystań” ul. Malinowa 11, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Podmiot Prywatny
powiat starachowicki		
11	Rodzinny Dom Opieki dla Osób Starszych "Helena" Mirzec-Majorat 19, 27-220 Mirzec	Podmiot Prywatny
powiat włoszczowski		
12	Rodzinny Dom Seniora „Boża Wola” Boża Wola 29, 29-120 Kluczewsko	Podmiot Prywatny
13	Rodzinny Dom Pomocy „Franko” Świerków 5a, 29-135 Radków	Podmiot Prywatny

Lp.	Dzienny Dom Pomocy	Organ Prowadzący
powiat jędrzejowski		
1	ul. 11-go Listopada 113B, 28-300 Jędrzejów	Gmina
2	„Arkadia” Krzelów 37, 28-340 Sędziszów	Organizacja Pozarządowa
powiat kielecki		
3	Dom Dziennego Pobytu przy DPS ul. Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	Gmina
4	Dzienny Dom Pobytu ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica	Organizacja Pozarządowa
powiat ostrowiecki		
5	ul. Sienkiewicza 70, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Gmina

Lp.	Środowiskowy Dom Samopomocy	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Świniary 25, 28-131 Solec Zdrój	Gmina
2	ul. Rehabilitacyjna 5, 28-100 Busko-Zdrój	Gmina
powiat jędrzejowski		
3	ul. 11-go Listopada 113B, 28-300 Jędrzejów	Gmina
4	ul. Kwiatowa 14, 28-340 Sędziszów	Organizacja Pozarządowa
powiat kazimierski		
5	ul. Partyzantów 29, 28-500 Kazimierza Wielka	Powiat
powiat kielecki		
6	Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi Zrecze Duże 22, 26-020 Chmielnik	Gmina
7	Wola Jachowa 136, 26-008 Górnio	Gmina
8	Caritas Diecezji Kieleckiej ul. Jana Pawła II 3 Środowiskowego Domu Samopomocy typu C ul. Urzędnicza 16a, 25-013 Kielce	Organizacja Pozarządowa
9	Środowiskowy Dom Samopomocy typu B/C ul. Mielczarskiego 45, 25-709 Kielce	Organizacja Pozarządowa
10	Środowiskowy Dom Samopomocy typu C ul. Krzemionkowa 1, 25-750 Kielce	Gmina
11	Józefina 58, 26-070 Łopuszno	Organizacja Pozarządowa
12	Brudzów, ul. Starowiejska 60, 26-026 Morawica	Gmina
13	ul. Częstochowska 85, 26-065 Piekoszów	Gmina
powiat konecki		
14	Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Stanisława Staszica 6, 26-220 Stąporków	Powiat
powiat opatowski		
15	ul. Henryka Sienkiewicza 5, 27-500 Opatów	Gmina
16	ul. Kleparz 1, 27-515 Tarłów	Gmina
17	ul. Mazurkiewicza 25, 27-530 Ożarów	Gmina
powiat ostrowiecki		
18	ŚDS przy MOPS ul. Pułanki 10, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Gmina
19	ŚDS „Przystań” ul. Iłżecka 33, 27-400 Ostrowiec Św.	Gmina
powiat pińczowski		
20	ul. Polna 48, 28-400 Pińczów	Organizacja Pozarządowa
powiat sandomierski		
21	Kleczanów 91a, 27-641 Obrazów	Organizacja Pozarządowa
22	ul. Katedralna 5, 27-600 Sandomierz	Gmina
23	ul. Szkolna 8, 27-630 Zawichost	Gmina

powiat skarżyski		
24	ul. Tysiąclecia 22, 26-110 Skarżysko-Kamienna	Powiat
powiat starachowicki		
25	ul. Reja 10, 27-200 Starachowice	Gmina
26	ul. Batalionów Chłopskich 29, 27-200 Starachowice	Powiat
powiat staszowski		
27	ul. Kościuszki 37, 28-230 Połaniec	Gmina
28	ul. Wschodnia 13, 28-200 Staszów	Gmina
29	Kurozwęki, ul. Szydłowska 10, 28-200 Staszów	Powiat
powiat włoszczowski		
30	os. Broniewskiego 7a, 29-100 Włoszczowa	Gmina

Lp.	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	ul. Bohaterów Warszawy 67, 28-100 Busko-Zdrój	Organizacja Pozarządowa
powiat jędrzejowski		
2	ul. Dworcowa 6, 28-340 Sędziszów	Organizacja Pozarządowa
powiat kazimierski		
3	ul. Partyzantów 12, 28-500 Kazimierza Wielka	Powiat
powiat kielecki		
4	ul. Kielecka 1-3, 26-020 Chmielnik	Powiat
5	ul. Sobieskiego 30, 25-900 Kielce	Gmina
6	Bilcza, ul. Osikowa 4, 26-026 Morawica	Podmiot Prywatny
7	ul. Czarnowska 2a, 26-065 Piekoszów	Organizacja Pozarządowa
8	Osiny 54B, 26-015 Pierzchnica	Podmiot Prywatny
powiat opatowski		
9	ul. Szpitalna 4, 27-500 Opatów	Podmiot Prywatny
powiat konecki		
10	ul. Gimnazjalna 41 B, 26-200 Końskie	Powiat
powiat ostrowiecki		
11	ul. Szymanowskiego 11, 27-400 Ostrowiec Św.	Powiat
powiat pińczowski		
12	ul. Armii Krajowej 22, 28-400 Pińczów	Powiat
powiat sandomierski		
13	ul. Szkolna 12, 27-660 Koprzywnica	Organizacja Pozarządowa
powiat skarżyski		
14	ul. Ekonomii 4, 26-110 Skarżysko-Kamienna	Powiat
15	Centrum Opiekuńczo-Pielęgnacyjne "Anna" ul. Kościelna 16a, 26-115 Skarżysko-Kościelne	Podmiot Prywatny

powiat starachowicki		
16	ZOL przy PZOZ, ul. Radomska 70, 27-200 Starachowice	Powiat
powiat staszowski		
17	Koniemłoty ul. Ks. Romana Kotlarza 9, 28-200 Staszów	Organizacja Pozarządowa
18	Kurozwęki, ul. Kościelna 4, 28-200 Staszów	Powiat

Lp.	Mieszkania Chronione/ Wspomagane/Aktywizujące	Liczba Mieszkań	Organ Prowadzący
powiat buski			
1	Zborów ul. Pałacowa 1, 28-131 Solec Zdrój	7	Powiat
2	Piaski Wielkie, 28-136 Nowy Korczyn	8	Organizacja Pozarządowa
powiat jędrzejowski			
3	ul. Przypkowskiego 68/18, 28-300 Jędrzejów	1	Gmina
4	ul. Przypkowskiego 68/8, 28-300 Jędrzejów	1	Gmina
5	ul. Mieszka I 14/4, 28-300 Jędrzejów	1	Gmina
6	ul. Kacpra Walewskiego 6, 28-362 Nagłowice	1	Powiat
powiat kazimierski			
7	Gorzków 80, 28-500 Kazimierza Wielka	13	Gmina
miasto Kielce			
8	ul. Kazimierza Wielkiego 35a, 25-633 Kielce	23	Gmina
9	ul. Kazimierza Wielkiego 35b, 25-633 Kielce	23	Gmina
10	ul. Leszczyńska 37, 25-321 Kielce	17	Gmina
11	ul Jagiellońska 76, 25-734 Kielce	27	Gmina
12	Lokale Aktywizujące prowadzone przez DPS ul. Jagiellońska 76 w Kielcach	20	Gmina
powiat kielecki			
13	Lokale Aktywizujące przy Domu Seniora im Sue Ryder, ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica	14	Organizacja Pozarządowa
14	ul. Czarnowska 2a, 26-065 Piekoszów	56	Organizacja Pozarządowa
powiat opatowski			
15	ul. Słowackiego 56, 27-500 Opatów	2	Powiat
16	Nieskurzów Nowy 110, 27-552 Baćkowice	1	Powiat
17	Biskupice 33, 27-580 Sadowie	4	Gmina
18	Biskupice 34, 27-580 Sadowie	1	Gmina
powiat ostrowiecki			
19	ul. Świętokrzyska 26/5, 27-400 Ostrowiec Św.	2	Gmina

powiat starachowicki			
20	Al. Niepodległości 70/25, 27-200 Starachowice	1	Powiat
21	ul. Batalionów Chłopskich 4, 27-200 Starachowice	2	Powiat
powiat sandomierski			
22	Przy DPS ul. Czyżewskiego 1, 27-600 Sandomierz	6	Powiat
23	ul. Katedralna 5/1, 27-600 Sandomierz	1	Gmina
24	Kleczańów 91a, 27-641 Obrazów	12	Organizacja Pozarządowa
powiat skarżyski			
25	„Centrum Seniora” Skarżysko-Kamienna ul. Ekonomii 7	10	Powiat
26	Skarżysko-Kamienna, ul. Wileńska 33	1	Gmina
powiat staszowski			
27	Ogłędów 101, 28-200 Staszów	1	Gmina

Lp.	Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	ul. Bohaterów Warszawy 10, 28-100 Busko-Zdrój	Powiat
powiat jędrzejowski		
2	ul. Mikołaja Reja 5, 28-362 Nagłowice	Gmina
3	Bezpłatna wypożyczalnia przy PCPR w Jędrzejowie ul. Okrzei 49B, 28-300 Jędrzejów	Powiat
powiat kazimierski		
4	Gorzków 80, 28-500 Kazimierza Wielka	Gmina
powiat kielecki		
5	Bezpłatna Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego ul. Rynek 62, 26-025 Łągów	Gmina
6	GOPS Łopuszno, ul. Strażacka 12, 26-070 Łopuszno	Gmina
7	Centrum Diennej Opieki i Pielęgnacji Caritas Wiśniówka 38, 26-050 Zagnańsk	Organizacja Pozarządowa
miasto Kielce		
8	MOPR, ul. 1-go Maja 196, 25-614 Kielce	Gmina
powiat konecki		
9	Life + ul. Gimnazjalna 41 B, 26-200 Końskie	Podmiot Prywatny
powiat opatowski		
10	PCPR ul. H. Sienkiewicza 17, 27-500 Opatów	Powiat
powiat ostrowiecki		
11	Dom Ulgi w Cierpieniu, ul. Focha 5, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Organizacja Pozarządowa
12	Vivit Medica, ul. Świętokrzyska 1, 27-400 Ostrowiec Św.	Organizacja Pozarządowa

13	Remed, ul. Piaski 11, 27-400 Ostrowiec Św.	Organizacja Pozarządowa
14	„Akson” Sklep Medyczny, Polna 17, 27-400 Ostrowiec Św.	Organizacja Pozarządowa
powiat sandomierski		
15	ul. Opatowska 10, 27-600 Sandomierz	Organizacja Pozarządowa
16	Artmed PPHU Łoniów 55, 27-670 Łoniów	Podmiot Prywatny
powiat skarżyski		
17	Pl. Floriański 1, 26-110 Skarżysko-Kamienna	Organizacja Pozarządowa
18	przy GOPS VI Wieków Bliżyna 2, 26-120 Bliżyn	Gmina
19	Fundacja „Eco Textil” Ul. Żurawia 1, 26-110 Skarżysko - Kamienna	Podmiot Prywatny
powiat starachowicki		
20	Parafia M.B.N.P. ul. Pastwiska 21, 27-200 Starachowice	Organizacja Pozarządowa
21	Life+ al. Armii Krajowej 28, 27-200 Starachowice	Podmiot Prywatny
22	Kałków Godów 88, 27-225 Pawłów	Powiat
powiat staszowski		
23	Life+ Sp. z o.o. Salon Staszów, ul. 11-go Listopada 78 28-200 Staszów	Podmiot Prywatny
powiat włoszczowski		
24	ul. Wiśniowa 10, 29-100 Włoszczowa	Powiat
25	os Broniewskiego 7a, 29-100 Włoszczowa	Gmina

Lp.	Klub Seniora	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	ul. Różana 2, 28-100 Busko-Zdrój (Senior+)*	Gmina
2	ul. Kazimierza Wielkiego 15, 28-130 Stopnica	Gmina
powiat jędrzejowski		
3	przy OPS ul. 11-go Listopada 113B, 28-300 Jędrzejów	Gmina
4	przy Bibliotece ul. 11-go Listopada 33, 28-300 Jędrzejów	Podmiot Prywatny
5	przy Powiatowym Związku Emerytów i Rencistów ul. Reymonta 12, 28-300 Jędrzejów	Powiat
6	KS „Nadzieja” ul. Piłsudskiego 3, 28-300 Jędrzejów	Organizacja Pozarządowa
7	Klub Seniora Błogoszów 20, 28-363 Oksa	Gmina
8	Klub Seniora Błogoszów 20, 28-363 Oksa (Senior+)*	Gmina
9	Słupia 95, 28-350 Słupia (Senior+)*	Gmina
10	ul. Żeromskiego 2, 28-330 Wodzisław	Organizacja Pozarządowa
powiat kazimierski		
11	Soboszów 23A, 28-506 Czarnocin (Senior+)*	Gmina
powiat kielecki		
12	ul. Partyzantów 3, 26-004 Bieliny (Senior+)*	Gmina

13	Celiny 32A, 26-010 Bodzentyn	Gmina
14	Centrum Kultury i Sportu, ul. Armii Krajowej 18a, 26-060 Chęciny	Gmina
15	Pl. Kościelny 5, 26-020 Chmielnik (Senior+)*	Gmina
16	Eustachów Duży 3 d, 26-070 Łopuszno	Gmina
17	Gnieździska 143, 26-070 Łopuszno	Gmina
18	Józefina 58, 26-070 Łopuszno	Organizacja Pozarządowa
19	Piotrowiec, ul. Wesoła 6 26-070 Łopuszno (Senior+)*	Organizacja Pozarządowa
20	ul. Urzędnicza 11a, 26-085 Miedziana Góra	Organizacja Pozarządowa
21	ul. Podmiejska 142 Kostomłoty I, 26-085 Miedziana Góra	Organizacja Pozarządowa
22	ul. Centralna 2, 26-080 Mniów (Senior+)*	Gmina
23	KS „Zawsze Młodzi” ul. Spacerowa 7, 26-026 Morawica	Gmina
24	Stara Słupia 25, 26-006 Nowa Słupia	Gmina
25	Klub Seniora przy Domu Seniora im. Sue Ryder, ul. Szkolna 36, 26-015 Pierzchnica	Organizacja Pozarządowa
26	Oblęgór ul. Skalka, Gm. Strawczyn (Senior+)*	Gmina
27	ul. Częstochowska 85, Piekoszów (Senior+)*	Gmina
28	Chrusty 42, 26-050 Zagnańsk (Senior+)*	Gmina
29	Samsonów 31, 26-050 Zagnańsk	Gmina
Miasto Kielce		
30	ul. Stanisława Kostki 4a, 25-341 Kielce	Gmina
	Filia ul. Żeromskiego 44, 25-370 Kielce	Gmina
31	ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 75, 25-433 Kielce	Gmina
	Filia ul. Miodowa 7, 25-553 Kielce	Gmina
32	ul. Hoża 39, 25-618 Kielce	Gmina
33	ul. Aleja Legionów 5, 25-035 Kielce	Gmina
	Filia ul. Urzędnicza 3, 25-729 Kielce	Gmina
	Filia ul. Mała 17/4, 25-379 Kielce	Gmina
34	ul. Naruszewicza 23, 25-628 Kielce	Gmina
35	ul. Tujowa 2, 25-209 Kielce	Gmina
36	ul. Krzemionkowa 1, 25-750 Kielce (Senior+)*	Gmina
37	ul. Marii Konopnickiej 5, 25-409 Kielce	Gmina
38	ul. Warszawska 151, (Senior+)*	Gmina
powiat konecki		
39	Stowarzyszenie KS 50+ ul Piłsudskiego 103, 26-220 Stąporków	Organizacja Pozarządowa
powiat opatowski		
40	ul. Kleparz 1, 27-515 Tarłów	Gmina
41	ul. Kościuszki 16, 27-530 Ożarów (Senior+)*	Gmina

42	Łężyce 18, 27-580 Sadowie	Gmina
43	Wszzechświęte 19A, 27-580 Sadowie	Gmina
44	Kurów budynek OSP, 27-540 Lipnik (Senior+)*	Gmina
powiat ostrowiecki		
45	ul. Opatowska 13, Bodzechów 27-420 (Senior+)*	Gmina
46	ul. Sandomierska 26A, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Organizacja Pozarządowa
47	os. Stawki 45, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Organizacja Pozarządowa
48	ul. Wspólna 5, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Organizacja Pozarządowa
49	Klub Seniora przy WSBiP- Uniwersytet III Wieku ul. Akademicka 12, 27-400 Ostrowiec Św.	Organizacja Pozarządowa
50	Koło Gospodyń Wiejskich „Seniorki” GOK ul. Ostrowiecka 12, 27-425 Waśniów	Gmina
powiat pińczowski		
51	ul. 1-go Maja 5, 28-400 Pińczów	Organizacja Pozarządowa
52	Niewiatrowice 45, 28-440 Działoszyce (Senior+)*	Gmina
53	ul. Parkowa 9a, 28-425 Złota (Senior+)*	Gmina
powiat sandomierski		
54	ul. Armii Krajowej 1, 27-600 Sandomierz	Gmina
55	Czyżów Szlachecki, 27-630 Zawichost (Senior+)*	Gmina
56	Klub Seniora Linów 217, 27-630 Zawichost	Gmina
57	Klub Seniora Piotrowice 26, 27-630 Zawichost	Gmina
powiat skarżyski		
58	Klub Seniora Emeryt w Bliżynie, filia: Sorbin	Gmina
59	Klub Seniora w Bliżynie filia: Mroczków 26 (Senior+)*	Gmina
60	ul. Rynek 12, 26-110 Skarżysko-Kamienna (Senior+)*	Gmina
61	ul. Norwida 17, 26-110 Skarżysko-Kamienna (Senior+)*	Gmina
62	ul. Bodzentyńska 18, 26-130 Suchedniów	Gmina
63	Klub Seniora ul. Czerwona Górka 1, 26-140 Łączna	Gmina
powiat starachowicki		
64	ul. Świętokrzyska 25, 27-230 Brody (Senior+)*	Gmina
65	Mirzec Stary 10, 27-220 Mirzec (Senior+)*	Gmina
66	Stowarzyszenie Klub Seniora, Pawłów 45, 27-225 Pawłów	Organizacja Pozarządowa
67	Pawłowski Klub Seniora, Godów 88, 27-225 Pawłów	Organizacja Pozarządowa
68	KS „Manhattan” al. Armii Krajowej 28, 27-200 Starachowice	Gmina
69	KS „Złota Majówka” ul. Złota 1, 27-200 Starachowice	Organizacja Pozarządowa
70	„Jarzębinka” ul. Żytnia 31, 27-200 Starachowice	Gmina
71	KS „Jesienny Listek” ul. Wojska Polskiego 9, 27-200 Starachowice	Organizacja Pozarządowa

72	KS „Niezapominajka” al. Armii Krajowej 28, 27-200 Starachowice (Senior+)*	Gmina
powiat staszowski		
73	ul. Ruszczańska 23, 28-230 Połaniec	Organizacja Pozarządowa
74	ul. Kościuszki 37, 28-230 Połaniec	Gmina
75	ul. Kilińskiego 20, 28-200 Staszów	Organizacja Pozarządowa
powiat włoszczowski		
76	Klub Seniora, ul. Spółdzielcza 12, 29-120 Kluczewsko (Senior+)*	Gmina
77	ul. Macierzy Szkolnej 1, 29-105 Krasocin	Organizacja Pozarządowa
78	ul. Kielecka 1, Bukowa	Organizacja Pozarządowa
79	„Barwy Jesieni” os. Broniewskiego 7, 29-100 Włoszczowa	Gmina
80	KS os. Broniewskiego 7, 29-100 Włoszczowa (Senior+)*	Gmina

Lp.	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Al. Mickiewicza 22, 28-200 Busko Zdrój	Gmina
powiat jędrzejowski		
2	Jędrzejowski UTW ul. Armii Krajowej 9, 28-300 Jędrzejów	Organizacja Pozarządowa
powiat kielecki		
3	Warszawsko-Bieliński Uniwersytet Trzeciego Wieku ul. Partyzantów 17, 26-004 Bieliny	Gmina
4	ul. Rynek Górny 11, Bodzentyn	Gmina
5	„Chęciński UTW” Centrum Kultury i Sportu ul. Armii Krajowej 18a, 26-060 Chęciny	Gmina
6	ul. Rynek 62, 26-025 Łagów	Organizacja Pozarządowa
7	UTW Łopuszno ul. Włoszczowska 3, 26-070 Łopuszno	Organizacja Pozarządowa
8	Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” Ciekoty 76, 26-001 Masłów	Gmina
9	ul. Spacerowa 7, 26-026 Morawica	Gmina
10	Rynek 15, 26-006 Nowa Słupia	Organizacja Pozarządowa
miasto Kielce		
11	Świętokrzyski Uniwersytet Trzeciego Wieku ul. Seminaryjska 28A, 25 - 372 Kielce	Organizacja Pozarządowa
12	„Ponad Czasem” Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 20, 25 - 314 Kielce	Organizacja Pozarządowa
13	Uniwersytet Otwarty przy PŚ, Al. 1000 lecia Państwa Polskiego 7, 25 - 314 Kielce	Organizacja Pozarządowa
14	Staropolski UTW ul. Peryferyjna 15, 25-562 Kielce	Organizacja Pozarządowa

powiat konecki		
15	UMiG Końskie ul. Partyzantów 1, 26-200 Końskie	Gmina
16	ul. Piłsudskiego 103, 26-220 Stąporków	Organizacja Pozarządowa
powiat opatowski		
17	ul. H. Sienkiewicza 17, 27-500 Opatów	Powiat
powiat ostrowiecki		
18	ul. Akademicka 2, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	Organizacja Pozarządowa
powiat pińczowski		
19	ul. Piłsudskiego 2a, 28-400 Pińczów	Gmina
powiat sandomierski		
20	UTW Wydział zamiejscowy UJK, ul. Schinzla 13a, 27-600 Sandomierz	Organizacja Pozarządowa
powiat skarżyski		
21	ul. Słowackiego 25, 26-110 Skarżysko-Kamienna	Organizacja Pozarządowa
powiat starachowicki		
22	ul. Gliniana 10a (budynek po III LO), 27-200 Starachowice	Organizacja Pozarządowa
powiat staszowski		
23	ul. Szkolna 14, 28-200 Staszów	Organizacja Pozarządowa
24	ul. Opatowska 31, 28-200 Staszów	Powiat

Lp.	Dzienny Dom Seniora	Organ Prowadzący
powiat buski		
1	Janowice Poduszowskie 3, 28-114 Gnojno (Senior+)*	Gmina
powiat jędrzejowski		
2	Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie ul. 11 Listopada 113b, 28-300 Jędrzejów	Gmina
3	ul. 11 Listopada 81, 28-300 Jędrzejów (Senior+)*	Gmina
powiat kazimierski		
4	Gorzków 80, 28-500 Kazimierza Wielka (Senior+)*	Gmina
powiat kielecki		
5	Sędek 63, 26-025 Łągów (Senior+)*	Gmina
powiat konecki		
6	Pilczyca 64, 26-234 Słupia Konecka (Senior+)*	Gmina
powiat opatowski		
7	ul. Szpitalna 4, 27-500 Opatów (Senior+)*	Gmina
8	Olszownica 107, 27-552 Baćkowice (Senior+)*	Gmina
9	ul. Kościuszki 16, 27-530 Ożarów (Senior+)*	Gmina

10	Stodoły-Kolonie 54, 27-532 Wojciechowice (Senior+)*	Powiat
powiat ostrowiecki		
11	ul. Fabryczna 1, 27-415 Kunów (Senior+)*	Gmina
powiat starachowicki		
12	„Manhattan” ul. Armii Krajowej 28, 27-200 Starachowice (Senior+)*	Gmina
13	ZDZ o. Starachowice, ul. Wojska Polskiego 15, 27-200 Starachowice	Organizacja Pozarządowa

Lp.	PORADNIA GERIATRYCZNA	ORGAN PROWADZĄCY
powiat buski		
1	Oddział Geriatryczny w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Busku Zdroju ul. Bohaterów Warszawy 67, 28-200 Busko-Zdrój	Powiat
powiat opatowski		
2	Poradnia – Szpital Św. Leona sp. z o.o. ul. Szpitalna 4, 27-500 Opatów	Powiat
powiat staszowski		
3	Oddział Geriatryczny Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie ul. 11-go Listopada 78, 28-200 Staszów	Powiat

Lp.	Inne	Organ Prowadzący
powiat jędrzejowski		
1	Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Senior” ul. 11-go Listopada 17, 28-366 Małogoszcz	Organizacja Pozarządowa
2	Stowarzyszenie „Nagłowicka Akademia Seniora” ul. Św. Floriana 11, 28-362 Nagłowice	Organizacja Pozarządowa
miasto Kielce		
3	Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób chorych na Alzheimera, Al. Legionów 5, 25-035 Kielce	Gmina
powiat konecki		
4	Dzienny Dom Pobytu, ul. Armii Krajowej 22, 26-200 Końskie	Gmina
powiat opatowski		
5	WZT Stowarzyszenie Akademia Pomysłu w Bidzinach	Organizacja Pozarządowa
powiat pińczowski		
6	Gminna Rada ds. Seniorów 1 Maja 5, 28-400 Pińczów	Gmina

7	Punkt Środowiskowy Dla Osób Starszych, 1 Maja 5, 28-400 Pińczów	Gmina
powiat sandomierski		
8	Dzienny Dom Pobytu dla os. Starszych, Jugoszów 56, 27-641 Obrazów	Gmina
powiat staszowski		
9	Dzienny Dom Opieki Medycznej w Szydłowie Oś. Wł. Łokietka 1, 28-225 Szydłów	Podmiot Prywatny

*Placówki otwarte przy wykorzystaniu programu rządowego SENIOR+

Spis tabel, map i wykresów

Spis Tabel

Tabela 1.	Seniorzy 65+ w województwie świętokrzyskim według gmin i powiatów na podstawie danych GUS w latach 2016-2019	10
Tabela 2.	Podział ekonomicznych grup wieku ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2019.	17
Tabela 3.	Liczba podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych posiadających kontrakt z NFZ w 2019 roku.....	21
Tabela 4.	Lekarze geriatry oraz rehabilitanci działający w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia w 2019 roku.....	23
Tabela 5.	Liczba placówek działających na rzecz osób starszych na terenie woj. świętokrzyskiego stan na 31.12.2019 r.	25
Tabela 6.	Deklarowane utworzenie placówek w 2020 roku.	26
Tabela 7.	Placówki świadczące usługi rehabilitacyjne „otwarte instytucje” w województwie świętokrzyskim - stan na przestrzeni lat 2017-2019	27
Tabela 8.	Przeprowadzone wizyty patronażowe dla osób zależnych w podeszłym wieku w 2019 roku.	28
Tabela 9.	Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych w 2019 roku.....	32
Tabela 10.	Realizacja przedsięwzięć w ramach projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji w województwie świętokrzyskim w 2019 r.	33
Tabela 11.	Realizacja przedsięwzięć służących integracji międzypokoleniowej przez samorządy gminne w województwie świętokrzyskim w 2019 r.....	36
Tabela 12.	Zadania publiczne zlecone organizacjom pozarządowym w 2019 roku.....	43
Tabela 13.	Udział w szkoleniach/warsztatach w 2019 roku.	43
Tabela 14.	Współpraca lub partnerstwo z innymi podmiotami w województwie świętokrzyskim w 2019 roku	45
Tabela 15.	Wolontariat, asystenci, grupy wsparcia w funkcjach opiekuńczych nad seniorami dla rodzin lub opiekunów w 2019r.....	50
Tabela 16.	Realizacja działań mających na celu promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia w województwie świętokrzyskim w 2019 r.	52
Tabela 17.	Kampanie edukacyjne zorganizowane w 2019 r. mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych	55
Tabela 18.	Szkolenia oraz kursy zorganizowane dla osób starszych ogółem	56
Tabela 19.	Szczegółowe zestawienie zorganizowanych szkoleń oraz kursów dla osób starszych w 2019 roku..	56

Tabela 20.	Szczegółowe zestawienie dot. Programów uprawniających do zniżek dla seniorów funkcjonujących na poziomie samorządów gminnych w 2019 r.	59
Tabela 21.	Planowane wdrożenie teleopieki.....	61
Tabela 22.	Realizacja projektów z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, rehabilitacji dla osób starszych w 2019 r.	62
Tabela 23.	Realizacja przedsięwzięć służących integracji międzypokoleniowej przez powiaty województwa świętokrzyskiego w 2019 r.	63
Tabela 24.	Zadania publiczne zlecone organizacjom pozarządowym przez powiaty w 2019 r.	64
Tabela 25.	Udział pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie w szkoleniach/ warsztatach w 2019 roku.	64
Tabela 26.	Współpraca lub partnerstwo powiatu z innymi podmiotami w województwie świętokrzyskim w 2019 roku	65
Tabela 27.	Wolontariat w powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 r.	67
Tabela 28.	Działania mające na celu promowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego i zdrowego trybu życia podjęte przez powiaty w 2019 r.....	68
Tabela 29.	Szkolenia oraz kursy zorganizowane dla osób starszych ogółem w 2019 roku.....	68
Tabela 30.	Szczegółowe zestawienie zorganizowanych szkoleń oraz kursów dla osób starszych w 2019 roku.	69
Tabela 31.	Szczegółowe zestawienie działań mających na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia w 2019 roku w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi.....	71
Tabela 32.	Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFRR dotyczące polityki senioralnej w 2019 r.	74
Tabela 33.	Projekty finansowane w ramach RPOWŚ ze środków EFS z których korzystali seniorzy w 2019 r.	79

Spis map

Mapa 1.	Seniorzy 65+ w województwie świętokrzyskim na podstawie danych GUS za rok 2019....	7

Spis wykresów

Wykres 1.	Seniorzy 65+ w województwie świętokrzyskim wg. płci na przestrzeni lat 2016-2019.....	8
Wykres 2.	Procentowy udział seniorów 65+ w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2016-2019.....	9
Wykres 3.	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2016-2019	16
Wykres 4.	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019.....	16
Wykres 5.	Osoby starsze korzystające z pomocy i wsparcia OPS w 2019.	30

Wykres 6. Osoby starsze korzystające z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2019 r. w woj. świętokrzyskim	31